

GEJRFUGLEN

Østjysk Biologisk Forening

34. ÅRGANG.

NR. 1.

APRIL 1998.

ÅRHUSSKOVENES FLORA

ISSN 0900 - 4114

Østjysk Biologisk Forening

er en forening for aktive naturinteresserede med det formål at udbrede kendskab til naturen samt at skabe kontakt mellem disse naturinteresserede.

Dette sker ved at arrangere foredragsaftener og ved tilrettelæggelse af ekskursioner og lokalitetsundersøgelser samt ved udgivelse af tidsskriftet *GEJR-FUGLEN*.

Oplysninger om foreningen kan fås ved henvendelse til:

Østjysk Biologisk Forening

Postbox 169,
8100 Århus C

Indmeldelse i ØBF sker ved at indbetale kr. 75.- (eller kr. 100.- for familiekontingent) på foreningens giro nr. 7 14 83 13. Medlemmer modtager automatisk *GEJRFUGLEN*, der normalt udkommer 4 gange om året.

Ældre årgange (før 1991) sælges for kr. 50.- Løssalg efter aftale. Ved køb af flere numre opnås prisreduktion. Enkelte årgange og enkelte numre er udsolgte.

Gejrfuglen:

Materiale til bladet (artikler, mindre meddelelser, opfordringer til indsamlinger, tegninger, fotos m. v.) sendes til:

Østjysk Biologisk Forening

Postbox 169,
8100 Århus C

Manuskripter bedes skrevet på maskine eller computer. Indsendte disketter vil blive tilbagesendt efter brug. Illustrationsmateriale kan leveres som tegninger, papirbilleder eller dias. Tabeller og grafer foretrækkes leveret på diskette.

Annoncepriser:

1/2 side: kr. 60.- 1/1 side: kr. 120.-

Opsætning og layout:

Christian Lange

ISSN 0900 - 4114

Pris for dette nummer: kr. 35.00

ÅRHUSSKOVENES FLORA. En undersøgelse af karplantefloraens diversitet, autenticitet og beskyttelsesbehov.

Indledning	2
Århuskovene	3
Topografi og stednavne	3
Fysiske forudsætninger	5
Fortidsminder og ældre tiders drift	5
Den nutidige drift og pleje	6
Fredning og formidling af Århuskovenes natur	6
Floristiske undersøgelser	9
Ældre oplysninger	9
Ny systematisk inventering	9
Navne-praksis	11
Vegetationstyper	12
Kystvegetation	12
Skovvegetation	13
Ferskvandsvegetation	14
Kærvegetation	16
Åben halvkultur-vegetation	16
Generel floristisk beskrivelse	18
Antallet af taxa	19
Tætheden af taxa	19
Lokalitets-forskelle	20
Autenticitet	20
Fordeling på danske udbredelsestyper	22
Gammel naturskov og naturskovs-indikatorer	23
Naturskovsindikatorer og deres anvendelsesmuligheder	23
Naturskovsindikatorer i Århuskovene	24
Nationalt rødlistede arter	26
Akut truede arter	26
Sårbare arter	27
Sjældne arter	27
Særligt ansvarskrævende arter	31
Særligt hensynskrævende arter	31
Parkernes vilde flora	32
Tivoli Friheden	33
Mindeparken	33
Marselisborg Park	34
Forsthaven	34
Moesgård Park	35
Århuskovene som botanisk interesseområde	35
Samlet evaluering	36
Generelle forslag til naturhensyn i forvaltningen	36
Særligt bevaringsværdige områder	38
Registrering og overvågning	39
Tak	39
Citeret litteratur	40
Upublicerede kilder	42
Forfatternes adresser	42
Appendix 1	43

Alle fotografier: Henrik Ærenlund Pedersen.

ÅRHUSSKOVENES FLORA

En undersøgelse af karplantefloraens diversitet, autenticitet og beskyttelsesbehov

Henrik Ærenlund Pedersen og Anne Murmann Hansen

Århuskovene - måske bedre kendt som Marselisborg og Moesgård Skove - danner et sammenhængende bælte langs kysten fra den sydlige udkant af Århus til lidt syd for Giberå ved Moesgård (fig. 1).

Århuskovene som helhed er ifølge Brøchner-Nielsen (1982) af største betydning for friluftslivet i Århus Amt - øjensynligt pga. deres gode tilgængelighed, deres store nærrekreative betydning, og fordi de benyttes af både det uorganiserede og det organiserede friluftsliv. Ifølge et kvalificeret skøn af Skov- og Naturafdelingen i Århus Kommune (Søren Dalsgaard, pers. comm. 1998) modtager området godt 2 millioner besøgende om året, hvilket i rekreativ sammenhæng gør Århuskovene til nogle af de mest intensivt udnyttede skove i Danmark - se endv. Koch (1978).

På trods af områdets store rekreative betydning og på trods af, at det i mange år har været anvendt til botaniske studier på ekskursioner og kurser for både biologi- og skovbrugsstuderende, har der ikke hidtil eksisteret noget, som blot ligner en lokalflora for Århuskovene. I litteraturen kan man dog finde enkelte samlede evalueringer af områdets botaniske værdier.

Fredningsplanudvalget for Århus Amt (1977) skriver om "Kyststrøget syd for Århus", at det udgør: "Et kompleks af mange biotoper, overvejende bakkede, vandløbsrige skove, men også med strand og åbent land, der alt i alt har en afvekslende artsrig flora". På oversigtskortet over botaniske interesseområder i Århus Amt betegnes de kystnære partier af Storskoven og

Enemærket Skov som "områder af stor interesse", mens resten af Århuskovene blot betegnes som "områder af interesse iøvrigt".

Løjtnant (1983) betragter i botanisk henseende hovedparten af Århuskovene som et interesseområde af stor betydning (med 3-15 i Århus Amt sjældnere arter) - dog betegnes de kystnære dele af Storskoven og Enemærket Skov som et interesseområde af meget stor betydning (med 16-20 i Århus Amt sjældnere arter).

Wind (1990) inddeler Århuskovene ("Marselisborg" p.p.) i otte forskellige lokaliteter, som får hver sin botaniske evaluering. Havreballe Skov, Forstbotanisk Have, Kirkeskov, Skåde Skov og Moesgård Skov betegnes som lokaliteter af meget stor botanisk betydning (med 5-19 B-arter), Marselisborg Strand og Moesgård Strand som en lokalitet af stor betydning (med 1-4 B-arter) og Grumstolen og Thors Skov som potentielle lokaliteter (ingen B-arter registreret). Ved B-arter forstås sjældne, halvsjældne eller biototypiske arter - se nærmere definition og oversigt i Wind (1994).

Vi har selv botaniseret hyppigt i Århuskovene de seneste ca. 17 år. På baggrund af vores felt erfaring har vi i lang tid været overbevist om, at de ovennævnte evalueringer ikke yder den rigtige flora fuld retfærdighed. Desuden mener vi, at det må være i manges interesse at opnå et bedre overblik over de botaniske værdier i et så rekreativt vigtigt område. Derfor påbegyndte vi i 1991 udarbejdelsen af den savnede lokalflora. I denne artikel præsenteres det færdige resultat, som både bygger på allerede eksisterende kilder

Fig. 1. Århuskovene set mod nord langs kysten ved Storskoven; bemærk den varierede vegetation på kystskrænterne. Århus Havn skimtes i horisonten. - Foto: den 23. juli 1997.

og - især - på en systematisk inventering gennemført af forfatterne i 1991-1997.

Vi håber, at "Århuskovenes flora" kan bidrage til den generelle faglige forståelse af specielle naturbeskyttelses-problemer i bynære skove - f.eks. problemer relateret til floraens varierende autenticitet og til samspillet mellem rekreativt pres og botanisk artsdiversitet. Vi håber dog især, at "Århuskovenes flora" må blive til gavn for Århus Kommunes Naturforvaltning, for skov-fogeden på Moesgård, for naturvejlederen på Ørnereden, for studerende, som fremover kommer til at arbejde med projekter i området - og frem for alt: for alle botanikinteresserede skovgæster, der bidrager til de mere end 2 millioner årlige besøg i Århuskovene.

Århuskovene

"Århuskovene" er en uofficiel, men bekvem fællesbetegnelse for en række skove og parker, som i historiens løb hyppigt har skiftet navne, ejere og grænser. Laursen (1982) anvendte betegnelsen for alle de offentlige skove, som ligger mellem Århus i nord og Beder i syd. I denne artikel er "Århuskovene" snævrere afgrænset, nemlig som området fra Århus's sydlige udkant i

nord til diget mellem Enemærket Skov og Fløjstrup Skov i syd. For mange mennesker vil dette område være det samme som "Marselisborg og Moesgård Skove".

Topografi og stednavne

Vi har inddelt Århuskovene i otte separate lokaliteter (fig. 2), hvis navne og indbyrdes afgrænsning stort set følger Århus Kommunes (ikke helt færdiggjorte) skovkort fra 1996. De få afvigelser vil fremgå af følgende oversigt over skovene fra nord til syd (for ældre stednavnebetegnelser henvises til Laursen 1982):

Havreballe Skov (inventeret areal: ca. 56 ha) strækker sig fra vejen Skovbrynet i nord til Carl Nielsens Vej i syd. De intensivt græssede arealer mellem Observatoriestien, Carl Nielsens Vej og Observatorievejen er dog udeladt i nærværende undersøgelse, ligesom Tivoli Friheden kun behandles på linie med Århuskovenes øvrige parker. Ifølge Århus Kommunes skovkort rummer den resterende del af Havreballe Skov følgende navngivne lokaliteter: Skoleskov, Svanedam, Oldenhuset, Kalvehaven, Ødam, Karusmosen, Pigens Mose, Bomskolen og Svennings Kedel.

Fig. 2. Skitse over Århuskoven. Undersøgelsens lokaliteter fremstår som hvide (HA = Havreballe Skov; KI = Kirkeskov; HE = Hestehave Skov; TH = Thorskov; SK = Skåde Skov; ST = Storskoven; EN = Enemærket Skov; MO = Moesgård Have). Områdets parker er vist med en lys gråtone (ti = Tivoli Friheden; mi = Mindeparken; ma = Marselisborg Park; fo = Forsthaven; mo = Moesgård Park). De to mørkere grå felter i Skåde Skov viser campingpladsen Blommehaven, som ikke blev undersøgt.

Kirkeskov (inventeret areal: ca. 24 ha) er beliggende syd for Marselisborg Slotspark og Kongevejen; i øst danner Oddervej grænse mod Hestehave Skov. Forsthaven i den nordlige del af Kirkeskov er ikke blevet egentligt inventeret og behandles kun på linie med Århuskovenes øvrige parker. Ifølge skovkortet rummer de resterende dele af Kirkeskov følgende navngivne lokaliteter: Råhøj Krat, Flyvebakken og Sortemose. Udeladelsen af Forsthaven bevirker, at Råhøj Krat ligger isoleret fra resten af Kirkeskov.

Hestehave Skov (inventeret areal: ca. 33 ha)

strækker sig fra Oddervej i vest til Thorsmøllevej i sydøst. Nordøst for Ørneredevej (hvor Thorsmøllevej ender) er det Skambækken, som danner grænse mod Thorskov. Følgende navngivne lokaliteter figurerer på skovkortet: Gammeldam, Varna, Skibakken, Thorsmølle og Mødesalen.

Thorskov (inventeret areal: ca. 96 ha) indbefatter i vores undersøgelse også den lille skov Grumstolen, som kun er adskilt fra den egentlige Thorskov ved et ganske smalt bælte af villahaver. Thorskovens grænse mod Hestehave Skov i nordvest udgøres sydvest for Ørneredevej af Thorsmøllevej, nordøst for Ørneredevej af Skambækken. I sydøst strækker Thorskov sig til den nordvestlige afgrænsning af Gåsehaven og Hørhaven. Ifølge skovkortet rummer Thorskov følgende navngivne lokaliteter: Skambækken, Poulsdam, Poulsbakke, Varnadam, Morvad, Morvadhus, Langsig, Jens Degns Sejkær, Sadelmagerbakken, Halvmose, Ballehage, Tudsedamsmose, Rævebakken, Bregneholt, Silistria, Studenterhøj, Horsevad, Fuglevrå, Borgmesterens Bænk og Ulvegraven. Hertil kommer Dyrehaven, der selv indeholder: Nymølle Eng, Magesens Hul, Excellencehøj, Råmose, Rumors Bakke og Blåbær-bakken.

Skåde Skov (inventeret areal: ca. 106 ha) strækker sig mod nord til og med Gåsehaven og Hørhaven, mens den mod syd afgrænses af Skelbækken. Campingpladsen Blommehaven er udeladt i nærværende undersøgelse. Foruden de allerede nævnte lokaliteter finder man i Skåde Skov: Bukkebjerg, Djæklekløft, Hørhavegården, Hulbæk, Fruens Bænk, Snepkær Slette, Gyvelhøj, Kossingkær, Hjortebøg, Svineryggen, Ravnebakken, Futterdal, Sindal, Det flade Stykke, Lykketange, Brokbakken, Lille Lasses Eng, Ørnere-den, Savgraven, Ørnesigen, Jens Bæks Vedkast, Journalistpladsen, Den brune Jord og Jens Hamborgs Mose.

Storskoven (inventeret areal: ca. 156 ha) afgrænses mod nord af Skelbækken og mod syd af den administrative grænse mod den statsejede Enemærket Skov under Forhistorisk Museum, Moesgård (de øvrige syv skove er kommunale). I henhold til skovkortet rummer Storskoven følgende navngivne lokaliteter: Bækhuset, Falkensteinskrog, Pipligrønt, Ridder Palles Høj, Theonas Høj, Rundebænk, Løkpåts Bøg (som dog nu er væltet), Bukhøj, Svedskemosen, Tuemose, Sømærketræerne og Kristus Kilde.

Enemærket Skov (inventeret areal: ca. 76 ha) defineres hér som hele det område, der ejes af Forhistorisk Museum, Moesgård. Dog er selve

gården (inkl. alle bebyggede arealer) udeladt af undersøgelsen; parken er kun behandlet på lige fod med Århuskovenes øvrige parker. Inden for Enemærket Skov optræder følgende stednavne på skovkortet: Magnetisk Observatorium, Bødkerhuset, Smedebakken, Skovmøllen og Fiskerhuset. Diget, som afgrænser Enemærket Skov mod syd, udgør på samme tid grænsen mellem Århuskoven og Fløjstrupskoven.

Moesgård Have (inventeret areal: ca. 15 ha) ligger adskilt fra de øvrige kommunale skove, da den udgør en sydvestlig forlængelse af den statsejede Enemærket Skov; Bispelundvej danner grænse. På skovkortet figurerer der ingen navngivne lokaliteter inden for Moesgård Have.

Haver inden for de ovennævnte lokaliteter er udeladt af undersøgelsen; det samme gælder Søværnets afspærrede arealer. Foruden de allerede nævnte parker rummer Århuskoven også Mindeparken (inkl. Rømerhaven) og Marselisborg Slotspark, som begge ligger mellem Havreballe Skov, Kirkeskov og Hestehave Skov (fig. 2). Parkerne behandles mindre udførligt end naturområderne - nærmest som et tillæg til den egentlige lokalflora.

Fysiske forudsætninger

De geologiske og klimatiske oplysninger i dette afsnit er overvejende hentet fra en landsdækkende sammenstilling (Kingo Jacobsen 1989), hvortil der henvises for citering af primærkilder.

Århuskoven ligger i det sydøstdanske morænelandskab, som er yngre end den østjyske israndslinie; underlaget for Weichsel-aflejringerne er overvejende eocænt plastisk ler. Området præges idag af de store randbakker, som dannes ved isens fremtrængen. Randbakkerne blev efter isens afsmeltning udsat for kraftig erosion af vind og regnskyl, indtil et sammenhængende vegetationsdække var udviklet. Resultaterne af erosionen ses idag i form af dybe kløfter og slugter, hvortil kommer lavninger opstået pga. sent smeltede klumper af dødis. Det plastiske ler går flere steder i dagen - særligt i forbindelse med kløfterne og de stejle, undertiden udskridende kystskrænter.

Når man ser bort fra Havreballe Skov, hvor terrænet er næsten helt fladt, er alle Århuskovenes m.el.m. kuperede. De tre mest markante dale er Skambækdalen på grænsen mellem Hestehave Skov og Thorskov, Skelbækdalen på grænsen mellem Skåde Skov og Storskoven samt Giberådalene i Enemærket Skov og Moesgård Have.

Århuskoven ligger i den centrale del af

Danmark, som er klimatisk intermediær mellem Sydvestjylland, Nordjylland og Sydøstdanmark. Der er ca. 1745 solskinstimer om året, heraf ca. 785 i månederne maj - juli. Området ligger på den østjyske kystlinies 8° isolinie; middeltemperaturen er ca. 17 °C i juli og ca. 0 °C i februar. Den første nattefrost optræder som regel omkring den 24. oktober, den seneste omkring den 28. april. Der falder årligt ca. 550 mm nedbør, heraf ca. 150 mm i maj - juli. Vækstsæsonen (dvs. perioden af dage med en middeltemperatur over 6 °C) er i Århuskoven på ca. 205 dage.

Fortidsminder og ældre tiders drift

Laursen (1982) giver en grundig oversigt over fortidsminder i Århuskoven - hér skal blot enkelte nævnes. Storstensgrave fra yngre stenalder ses kun i Enemærket Skov. Hér kan en grav i skovens udkant med sikkerhed siges at have været en langhøj - den er blevet udgravet af Forhistorisk Museum. Bronzealderhøje er især rigt repræsenterede i den nordlige del af skoven, mens gravrøser fra jernalderen fortrinsvis findes i og syd for Thorskov. I Storskoven og Enemærket Skov ligger gravrøserne spredt, hvorimod der i Moesgård Have findes 11 små gravrøser i en klynge. Tilstedeværelsen af gravhøje (og gravrøser?) fortæller, at området i perioder har været langt mindre skovdækket, end det er idag, da især bronzealderhøje karakteristisk blev placeret højt i det åbne land. Tegn på tidligere tiders landbrugsdrift ses bl.a. i Hestehave Skov og Thorskov, hvor der er spor efter terrasserede agersystemer fra ældre jernalder. Man har kun fundet få højryggede agre, f.eks. i Hestehave Skovs vestlige del (parallelt med Oddervej), i Skåde og Enemærket Skove samt i Moesgård Have.

I 1500'tallet må Århuskoven have været i en særdeles dårlig stand, idet lensmanden beordrede bønder fra Silkeborg og Skanderborg til at hugge hver to læs brænde og køre det til Århus. Omkring 1650 blev det indføjet i fæstebrevene, at ungskov af Bøg og Eg ikke måtte høstes, og at der skulle anlægges boghaver. Århuskovenes tilstand var dog stadig dårlig og blev yderligere forringet omkring 1770; den daværende ejer, Christian R. Ph. Geersdorff, betegnes som en udpræget skovslagter (Laursen 1982). I 1880'erne blev genplantningen sat mere i system vha. skovplanteskoler. Disse giver sig idag til kende som et jævnt og fladt areal omgivet af et regelmæssigt, firkantet jorddige med en enkelt eller to modstillete åbninger; den bedst bevarede er Bomskolen i Havreballe Skov, tæt ved Carl Nielsens Vej.

Århuskovene har i større eller mindre grad været brugt til græsning, jf. de adskillige stednavne, der ender på "have". Desuden fremgår det af aftaler om oldengæld og utallige tvistigheder mellem Marselisborg Gods og de omkringboende bønder (jf. Rasmussen & Schmidt 1949), at også oldendrift har været vigtig. Formentlig var oldendrift medvirkende til, at området blev fattigt på egetræer, da svin foretrak agern frem for bog. I 1806 blev græsningsfællesskabet i Århuskovene udskiftet og skovene indhegnet med fredskovsdiger. Denne hegning skulle altså sikre opretholdelsen/reableringen af skovarealer med højstammede træer. Omkring samme tid indførtes kobbeldrift i landbruget. Ejendomsretten til skoven blev herved mere tydelig og bevirkede desuden, at oldendriften ophørte (Laursen 1984).

Bortset fra selve driften, har også andre aktiviteter i ældre tid været af betydning for udbudet af biotoper - og dermed indirekte for den nutidige floras artssammensætning. For eksempel finder man stadigvæk velbevarede mølledamme ved både Skambækken, Silistria og Giberå. Disse damme har en historie, som går langt tilbage i tiden - i Århuskovene synes vandkraft at have været udnyttet helt tilbage til middelalderen. Området rummer desuden en hel del mergel-, ler- og grusgrave af varierende størrelse og alder. Endnu idag frembyder disse råstofgrave flader af blottet mineraljord. Rester af hulveje, der ligeledes giver planterne direkte adgang til mineraljorden, ses flere steder. De er dog sjældent særligt velbevarede, da de ofte har været berørt af vejrenoveringer. Hulvejene kan føres tilbage til 1700'tallet, i visse tilfælde måske endda til oldtiden (Jensen & Jensen 1974; Laursen 1982). Vandfyldte tørveskær træffes idag et par steder i Storskoven (bl.a. i Tuemose). Nogle af dem kan føres tilbage til 1700'tallet (Laursen 1982).

Den nutidige drift og pleje

Århuskovene bliver idag drevet "flersidigt", hvilket betyder, at området udnyttes til flere formål på samme tid (Koch & Canger 1986). Driften sker således med henblik på at tilfredsstille både økonomiske, rekreative og naturhistoriske interesser (Peter Brun Madsen, pers. comm. 1992). Skovdriftens langsigtede mål er en artsrig, publikumsvenlig skov med dynamisk samvirkende urte-, busk- og trælag - samt en dermed vekslen- de lystilgang, der naturligt danner pletvist gode spiringsbetingelser og derfor overflødiggjør jordbearbejdning i forbindelse med selvfornyelse.

Skovning foregår i reglen som ekstensiv plukhugst; kun nåletræsbevoksninger renafdri- ves. Brugen af skovningsmaskiner er bevidst blevet fravalgt i de senere år (undtagen i forbindelse med nogle få hugster i Gran). Desuden lægges der stor vægt på reduktion af marktrykket samt på en god logistisk tilrettelæggelse ved uds- læbningen af skovede træer. Det tilstræbes, at de fleste skovpartier skal beholde deres nuværende skikkelse, idet enkelte små bevoksninger dog vil blive opgivet til fordel for lidt større, sammen- hængende bevoksninger. En del rene bevoks- ninger af Bøg bibeholdes primært pga. deres store rekreative værdi. Meget nåleskov er inden for de senere år blevet konverteret til løvskov, men i mindre målestok vil nåletræer dog fortsat blive dyrket - dels af økonomiske hensyn, dels af hen- syn til variation i skovbilledet.

Skovenes fornyelse sker overvejende ved naturlig opvækst - en praksis, som efter at have været anvendt lejlighedsvist blev gjort til næsten fast standard omkring 1989. I de senere år er der i mange bølgebevoksninger gennemført forsøg med stribeharvning, hvor ca. 50 % af skovbun- den harves (for en del år siden blev der i visse tilfælde anvendt fuldbearbejdning og kalkning af hele skovbunden som forberedelse til selvforyn- gelse!). Der foretages dog stadig - i mindre måle- stok - udplantning af ikke-indigene arter, især Douglasgran og Ahorn. Desuden er der gennem de seneste 100 år indplantet udenlandske prove- nienser af indigene træarter med henblik på genetisk fornyelse (og dermed bedre form, sent udspring, sygdomsresistens etc.). Den aktuelle politik er dog at anvende gode danske (herunder holstenske) provenienser, hvor der plantes. Gødskning og herbicid-sprøjtning i "gamle sko- ve" har været bandlyst i det mindste de seneste 14 år (Peter Brun Madsen, in litt. 1998).

De fleste enge i området plejes ved høslæt, eller de afgræsses af heste eller får; enkelte åbne områder henligger uden drift.

Fredning og formidling af Århuskovenes natur

Fuldenfredningen i 1979 havde som formål at sikre det meget varierede landskab i forbindelse med den dybe smeltevandsdal omkring Giberå. Moesgård Have indgik i denne fredning, men ellers indeholder Århuskovene kun fredede arealer i forbindelse med fortidsminder og byg- ninger (Dahl 1994). Dog har Århus Kommunes Naturforvaltning på eget initiativ gennemført en administrativ fredning af et ca. 5 ha stort areal i Storskoven. Dette areal får lov at ligge hen som

urørt skov, så den fremtidige udvikling kan foregå på naturens præmisser.

Århuskovene har gennem mange år været et yndet ekskursionsmål for diverse naturhistoriske foreninger - blandt de særligt flittige brugere må fremhæves Dansk Botanisk Forening, Østjysk Biologisk Forening, Foreningen til Svampekundskabens Fremme og Dansk Ornitologisk Forening. I en del tilfælde foreligger der ekskursionsberetninger i de respektive foreningers medlemsblade; de beretninger, som omtaler fund af karplanter, citeres i afsnittet om ældre floristiske oplysninger.

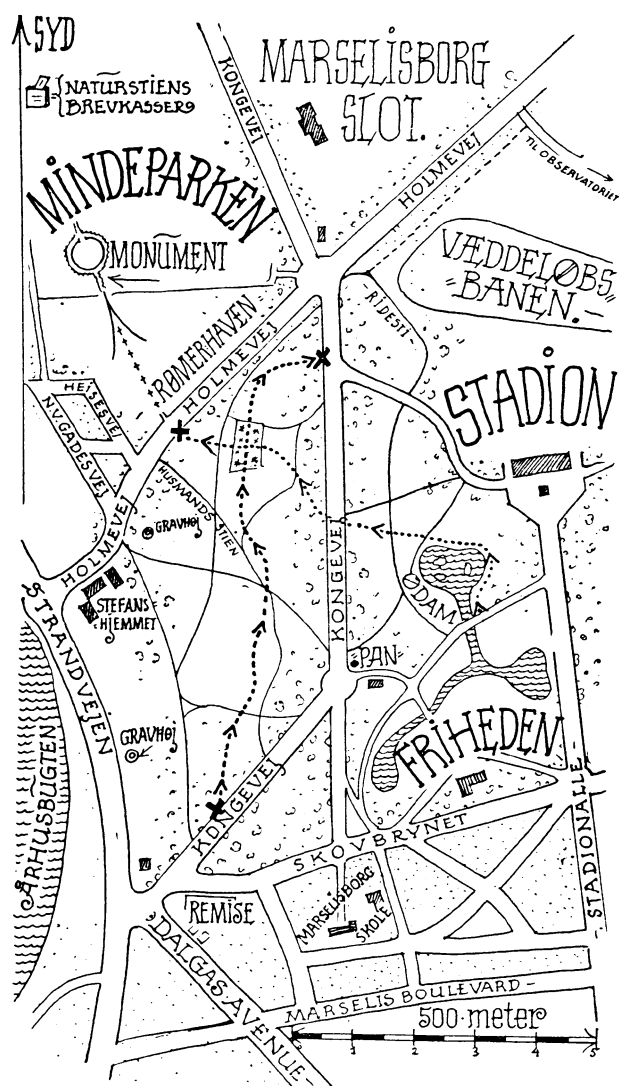
Lektor Axel Edouard Skjød-Pedersen fik i 1929 foranlediget anlæggelsen af "Natur-stien" i Havreballe Skovs østlige del (Christensen 1939; Degn 1970; Jensen & Jensen 1974), hvor publikum via udskiftelige sedler blev orienteret om plante- og dyrelivet i skoven i løbet af året (fig. 3). En tilsvarende sti blev anlagt omkring Blommehaven i Skåde Skov i 1955; året forinden havde Skjød-Pedersen modtaget Århus bys ærespris for sine 25 års arbejde med Natur-stien.

Professor Glob's store plan, som blev offentliggjort i Politiken den 17. maj 1959, er den hidtil mest omfattende plan for naturformidling i Århuskovene. Glob's plan gik kort fortalt ud på, at man i forbindelse med Forhistorisk Museum skulle lave en monumentpark, hvor man rekonstruerede hele vor fortids udendørsliv samt de forskellige perioders driftsformer. Desuden skulle der anlægges en naturpark, hvor man kunne se alle de landskabstyper, der har været repræsenteret i Danmark siden istiden (fig. 4). Samtiden var uhyre begejstret for planen, men økonomien svarede ikke til begejstringen. Den såkaldte oldtidskov med Birk og Skov-Fyr samt oldtidsstien blev anlagt de efterfølgende år; men så slap pengene op. De øvrige plantesamfund i området og oldtidsskoven kan ikke desto mindre give et gan-

Fig. 3. Forløbet af "Natur-stien" i Havreballe Skov. Stien indviedes den 24. november 1929 som en rundsti på 2,5 km, men blev i 1945 ændret til de hér viste to udfartsstier fra byen mod hhv. Frederikshøj og Varna. Langs disse stier og langs en tilsvarende sti i Skåde Skov var gule, blå, grå og røde - og 86 permanente, tresprogede - sedler af manilakarton med metaløje ophængt i horgarns-snor. De var forsynet med hver to tekster skrevet med blød blyant på stedet - og udskiftedes omtrent hver anden uge. Teksterne fortalte om aktuelle naturiagttagelser langs Natur-stien.

ske godt indtryk af den danske vegetations indvandring og foranderlighed, jf. Årenlund Pedersen (1995). Regnskovsgruppen Nepenthes anlagde i 1994 en lille, selvstændig sløjfe på oldtidsstien i form af en gangbro gennem en ellesump (Riis Jacobsen & Kitnæs 1995), se fig. 5.

Biologisk Institut under Aarhus Universitet anvender årligt Århuskovene i forbindelse med undervisningen - især visse områder i Kirkeskov, Enemærket Skov og Moesgård Have. I de to sidstnævnte skove er der udlagt permanente prøvefelter, hvor der siden 1994 er foretaget vegetationsanalyser (upubl. 2). Desuden benytter mange skoler og børnehaver skovene som udgangspunkt for undervisning i natur. For eksempel havde Århus Kommune indtil 1990 et indhegnet areal (Skoleskov) i Havreballe Skov, som var reserveret til undervisning af skolebørn; og Thorskov (nærmere betegnet Grumstolen) rummede en udflyttet fritidsordning i en kort periode omkring 1992.

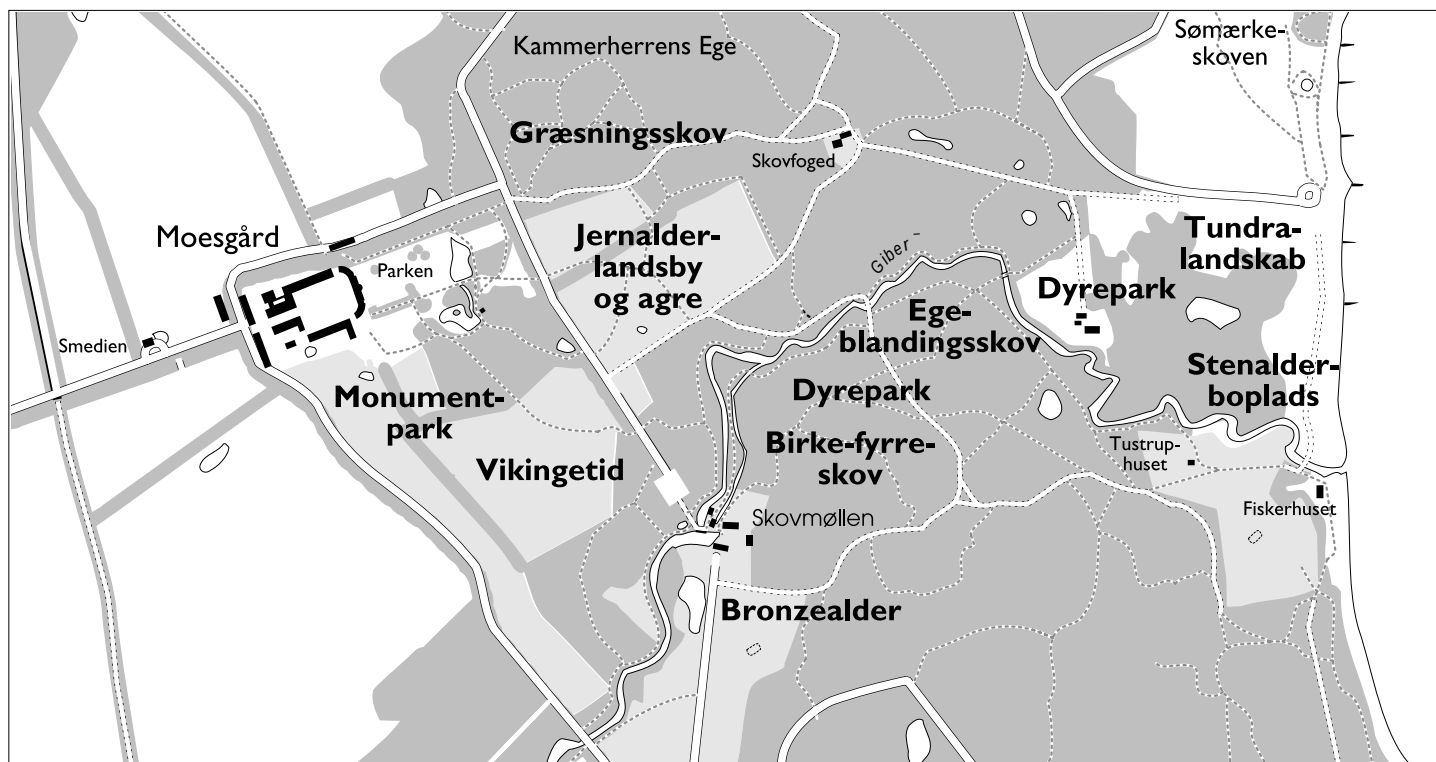

Fig. 4. Professor P. V. Glob's første skitse til en forhistorisk nationalpark i Enemærket Skov. (Rekonstruktion udført af Jens Kirkeby - Forhistorisk Museum, Moesgård).

Fig. 5. Den af Regnskovsgruppen Nepenthes i 1994 anlagte "naturskovssti" gennem en ellesump i Enemærket Skov. - Foto: den 25. maj 1997.

Som det hidtil mest konsekvente tiltag mht. formidling af Århuskovenes natur oprettede Århus Kommune i 1988 det stadigt fungerende Naturcenter Ørnereden med en fast tilknyttet naturvejleder.

Floristiske undersøgelser

Mængden af tilgængelige oplysninger om Århuskovenes flora står hverken mål med skovenes store artsrigdom eller med det imponerende antal mennesker - herunder botanikere - som i årenes løb har besøgt området. Dertil kommer, at oplysningerne optræder meget spredt i litteraturen samt i herbarier og arkiver m.v. Selv fra de to florister, som nok har kendt Århuskovenes planteliv bedre end nogen andre - nemlig A. E. Skjøl-Pedersen og TBU-inventøren Poul Larsen (Møller 1938) - foreligger der kun fragmentarisk bevaret kildemateriale. Af samme grund har der ikke været basis for at udarbejde et egentligt historisk afsnit om Århuskovenes floristiske udforskning - der synes at være meget få og kun svagt definerede højdepunkter i det historiske forløb.

Ældre oplysninger

Oplysninger om Århuskovenes flora fra den tid, som ligger forud for vores systematiske inventering, er i denne fremstilling baseret på en gennemgang af følgende kilder (enkelte kilder indeholder dog kun oplysninger fra perioden for den aktuelle inventering):

1. Dansk Herbarium på Botanisk Museum, Københavns Universitet (ekskl. slægten Mælkebøtte).

2. TBU-kartoteket på Botanisk Museum, Københavns Universitet.

3. Herbarium Jutlandicum på Biologisk Institut, Aarhus Universitet. - Hér blev kun materiale af udvalgte grupper gennemgået, bl.a. alle danske orkidé-indsamlinger og alle danske indsamlinger af de rødlistearter, som vi i forvejen vidste var kendt fra Århuskovenene.

4. Studiesamlingen på Biologisk Institut, Aarhus Universitet.

5. Publicerede kilder i form af lokalitetsbeskrivelser og ekskursionsberetninger m.v. - I følgende referencer er det lykkedes at finde primærangivelser af karplanter fra Århuskovenene: Bønnerup (1911), Findal (1924), A. Hansen (1961, 1964), A. Hansen & Sandermann Olsen (1964), Heidemann Lassen (1979), Huus Jensen (1981), Lange & Mortensen (1884), Løjtnant

(1985, 1991), Murmann Hansen (1993), Petersen (1913), Wiinstedt (1913, 1958), Ærenlund Pedersen (1988), Ærenlund Pedersen & Løjtnant (1992).

6. Floralister og andre upublicerede kilder, som overvejende blev lokaliseret vha. Dansk Botanisk Forenings Naturlokalitetsregister. - I følgende upublicerede kilder er det lykkedes at finde primærangivelser af karplanter fra Århuskovenene (numrene henviser til listen over "Upublishede kilder"): 2-5, 7-16, 18-19.

7. Personlige meddelelser i form af breve og mundtlige oplysninger til forfatterne. - Følgende personer har bidraget med primæroplysninger: Henning Ettrup (in litt. 1984), Isabelle Grignon (pers. comm. 1993), Erik Hammer (in litt. 1984; pers. comm. 1998), Bjarke Huus Jensen (in litt. 1984; pers. comm. 1993), Jørgen Terp Laursen (in litt. 1984), Jonas Laweson (pers. comm. 1997), Bent Vestergaard Petersen (in litt. 1988, 1998), Jens Christian Schou (in litt. 1997).

8. Forfatternes egne feltnoter fra perioden 1980-1990.

Ny systematisk inventering

Som støtte for den floristiske undersøgelse har vi - som et sideprodukt af det nedenfor omtalte feltarbejde - udarbejdet en vejledende oversigt over udbudet og fordelingen af vegetationstyper i området. Der er dog ikke foretaget egentlige vegetationsanalyser; plantesamfundenes dominansforhold er kun blevet vurderet gennem vore egne, subjektive skøn. For kvantitative data henvises til de frekvens- og dækningsgradanalyser, som studerende fra Aarhus Universitet foretog i Enemærket Skov og Moesgård Have i 1994 (upubl. 2).

Den aktuelle, floristiske inventering er blevet gennemført af forfatterne i perioden 1991-1997. Området er sammenlagt blevet gennemgået 2 eller 3 gange med henblik på registrering af alle tilstedeværende karplantearter. Registreringerne har - alt efter om de enkelte områder er blevet gennemgået to eller tre gange - været fordelt med en forsommer- og sensommer-registrering hhv. med en forårs-, højsommer- og sensommer-registrering. De enkelte artslistes er blevet udarbejdet ved en systematisk gennemgang langs tilnærmelsesvist parallelle linier fordelt med en sådan afstand, at de mellemliggende arealer har kunnet overskues i detaljer. Som en konsekvens har linierne f.eks. ligget tættere i askebevoksninger med tæt underskov end i mørke bøgebevoksninger uden opvækst. Det overordnede mål har

været på hver enkelt “plet” i Århuskovene at registrere floraen med dens forskellige udvalg af både forårs-, højsommer- og sensommer-planter. Vi vurderer, at inventeringens intensitet har været høj og nogenlunde ensartet over hele området - dog er Enemærket Skov blevet undersøgt ekstra grundigt i forbindelse med udarbejdelsen af en rapport til Forhistorisk Museum i 1995 (upubl. 19). Det skal endvidere bemærkes, at den forsøgte behandling af apomiktiske arter inden for slægterne Høgeurt, Mælkebøtte og Klynger må anses for temmelig overfladisk og mangelfuld. Kendskabet til den aktuelle Høgeurt-flora bygger således udelukkende på indsamlinger foretaget af H.Æ.P. i 1996-1997 og bestemt/verificeret af Jens Christian Schou. Alle Mælkebøtte-data stammer fra en ekskursion foretaget den 13. maj 1996 af Erik Wessberg i selskab med H.Æ.P. Kendskabet til apomiktiske arter af Klynger stammer primært fra en ekskursion foretaget den 22. juli 1996 af Erik Wessberg i selskab med H.Æ.P., sekundært fra belæg samlet i 1996-1997 af H.Æ.P. og bestemt af Anfred Pedersen.

Karplantefloraens autenticitet er blevet vurderet løbende, således at hvert taxon (ofte ved et kvalificeret skøn) er blevet henført til én af følgende kategorier:

Fig. 7. Følfod optræder i Århuskovene som pionerplante både i kystskrænternes naturligt forekommende skred og på sekundært blottet jordbund langs veje o.lign. Til begge biotyper er den sikkert indvandret spontant fra andre spontane forekomster. Den regnes derfor udelukkende som indigen i området. - Foto: Thorskov, den 13. april 1991.

I (indigen). - Denne kategori omfatter taxa, hvis tilstedeværelse i Århuskovene formodentlig skyldes spontan indvandring ved spredning fra andre, indigene danske forekomster. Eksempler: Hvid Anemone (fig. 6), Følfod (fig. 7).

Fig. 6. Hvid Anemone er indbegrebet af en indigen (oprindeligt hjemmehørende) art i Århuskovene. Den er desuden den almindeligste dominant i forårsskovens urtelag. - Foto: Havreballe Skov, den 13. april 1991.

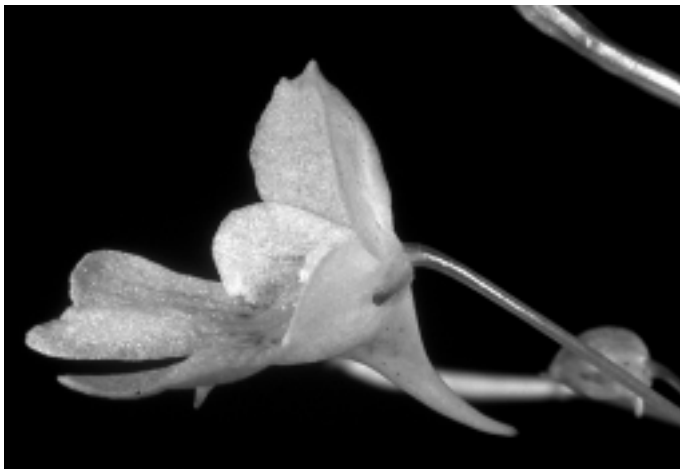

Fig. 8. Småblomstret Balsamin har sit naturlige udbredelsesområde i Centralasien. Tidligt i 1800'tallet blev den indført til botaniske haver i Mellemeuropa, hvorfra den efterfølgende forvildede sig ud i den europæiske natur. I Danmark, hvortil den formentlig ikke er indført, men indslæbt, blev den første gang fundet i 1860'erne og er nu udbredt over det meste af landet (Pedersen 1956; K. Hansen 1993). I Århuskovene frøformer og spreder planten sig ganske som om, den var en naturlig del af floraen. Den betragtes derfor som fuldt naturaliseret i området. - Foto: Kirkeskov, den 23. juli 1997.

N (naturaliseret, ikke oprindelig plantet). - Denne kategori omfatter såvel indigene som ikke-indigene danske taxa, hvis forekomst i Århuskovene, hvor de er helt eller delvist naturaliserede, formodentlig skyldes forvildning fra haver, indslæbning eller spontan spredning fra andre anthropochore forekomster. Eksempler: Småblomstret Balsamin (fig. 8), Tusindstråle (fig. 42).

*N** (naturaliseret, oprindelig plantet). - Denne kategori omfatter såvel indigene som ikke-indigene danske taxa, hvis forekomst i Århuskovene, hvor de nu er helt eller delvist naturaliserede, kan føres tilbage til human introduktion og dyrkning. Eksempel: Ahorn (fig. 9).

A (ikke naturaliseret, ikke oprindelig plantet). - Denne kategori omfatter såvel indigene som ikke-indigene danske taxa, hvis forekomst i Århuskovene, hvor de ikke er naturaliserede, formodentlig skyldes forvildning fra haver, indslæbning eller spontan spredning fra andre anthropochore forekomster. Eksempel: Stor Stjerneskræm (fig. 10).

*A** (ikke naturaliseret, oprindelig plantet). - Denne kategori omfatter såvel indigene som ikke-indigene danske taxa, hvis forekomst i Århuskovene, hvor de ikke er naturaliserede,

Fig. 9. Ahorn er ikke indigen i Danmark; de nærmeste med sikkerhed naturlige forekomster findes i de mellemtyske bjergområder. Det var von Langen, som omkring 1765 introducerede arten i dansk skovbrug; men det vides med sikkerhed, at den allerede tidligere var indført til parker herhjemme (Ødum 1968; Lange 1994). Det kan ikke udelukkes, at Ahorn også i Århuskovene, hvor den idag er naturaliseret, optrådte tidligere i parker end i skovbruget. Vi anser det dog for overvejende sandsynligt, at de nuværende forekomster nedstammer fra forstligt anlagte bevoksninger. - Foto: Kirkeskov, den 23. juli 1997.

kan føres tilbage til human introduktion og dyrkning. Eksempel: Skarntydegran (fig. 11).

Navne-praksis

Som hovedregel er kun danske plantenames anført i teksten; for videnskabelige navne henvises til appendix 1. De videnskabelige navne følger forfatterens aktuelle opfattelse af korrekte og hensigtsmæssige navne for danske planter. De danske navne er overvejende i overensstemmelse med Mossberg & Stenberg (1994); i enkelte tilfælde har vi henholdt os til andre værker. Endelig foreslår vi selv følgende nye danske navne: "Håret Ager-Svinemælk" for *Sonchus arvensis* ssp. *arvensis*; "Storblomstret Klokke" for *Campanula latifolia* var. *macrantha*; "Vellugten-

Fig. 10. Stor Stjerneskærm er i området kun kendt fra Enemærket Skov. Her findes der en enkelt bestand ganske tæt på Moesgård Park, hvorfra den sikkert oprindeligt er forvildet. Skønt planten formentlig har holdt stand på sit nuværende voksested i Enemærket Skov i mange år, har den dog ikke formået at sprede sig til andre steder i omegnen. Vi betragter den derfor som ikke-naturaliseret i Århuskoven. - Foto: Enemærket Skov, den 22. juli 1996.

de Fladaks" for *Cyperus longus*; "Alm. Alperose" for *Rhododendron catawbiense*; "Tornløs Mark-Krageklo" for *Ononis repens* var. *mitis*; "Alm. Mark-Krageklo" for *O. repens* var. *repens*; "Alm. Rødkløver" for *Trifolium pratense* var.

Fig. 11. Skarntydegran er hjemmehørende i det vestlige Nordamerika, hvorfra den er indført til Danmark. I Århuskoven kendes kun nogle få og små, utvetydigt plantede bevoksninger i Thorskov og Skåde Skov. Da arten ikke har vist sig i stand til at udvide sin udbredelse i området ved egen hjælp, regner vi den for ikke-naturaliseret. - Foto: Skåde Skov, den 23. juli 1997.

pratense; "Mark-Rødkløver" for *T. pratense* var. *sativum*; "Alm. Skov-Vikke" for *Vicia sylvatica* var. *sylvatica*; "Hybrid-Vårguld" for *Forsythia x intermedia*.

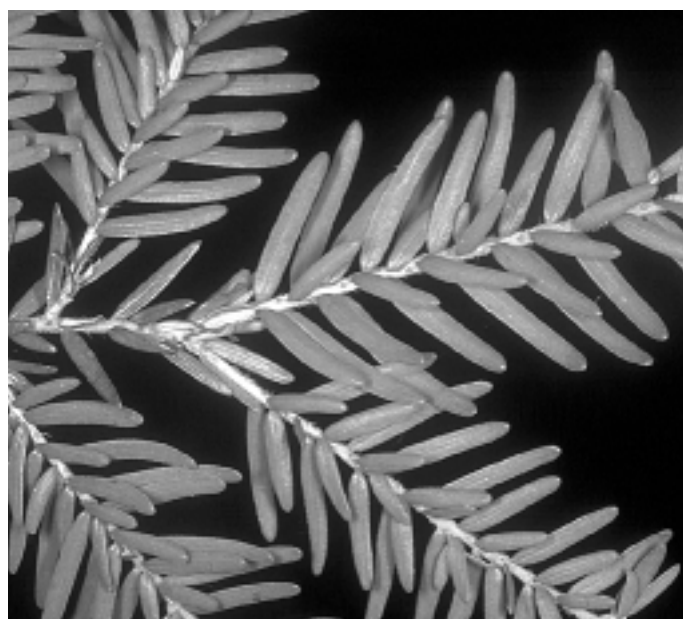
Vegetationstyper

Med udgangspunkt i Pålssons (1994) klassifikation af vegetationstyper i Norden kan Århuskovenes plantesamfund henføres til fem forskellige hovedgrupper af vegetationstyper: kystvegetation (4), skovvegetation (2), ferskvandsvegetation (6), kærvegetation (3) og åben halvkultur-vegetation (5). (Da der i et vist omfang er foretaget en fordanskning/omskrivning af betegnelserne for Pålssons (1994) forskellige hovedgrupper, hovedkomplekser, komplekser og typer af vegetation, ledsages navnene i dette afsnit af Pålssons talkoder).

Tabel 1 giver en grov oversigt over vegetationens diversitet i Århuskoven. Som det fremgår nedenfor, har det ikke altid været muligt at henføre områdets plantesamfund entydigt til vegetationstyper klassificeret i Pålsson (1994). Derfor er der ikke i tabel 1 skelnet mellem vegetationstyper, men kun mellem komplekser af vegetationstyper. Det fremgår af tabellen, at den største variation i vegetationen på dette niveau findes i Storskoven (efterfulgt af Enemærket Skov), mens den mindste variation findes i Moesgård Have (efterfulgt af Havreballe Skov).

Kystvegetation

Dels som følge af et forholdsvist smalt marint forland (fig. 1), dels som følge af intenst rekreativt slid i sommermånederne, er områdets kyst-

vegetation kun svagt udviklet og kan ikke entydigt henføres til én eller flere vegetationstyper. Det er tydeligt, at der generelt er tale om strandvoldsvegetation (4.2.1), men der synes ofte at være tale om en sammenblanding af elementer fra forskellige vegetationstyper inden for dette kompleks. Mere eller mindre svagt udviklet strandvoldsvegetation forekommer overalt, hvor der i området indgår en kyststrækning - og mangler derfor kun i Havreballe Skov og Moesgård Have, jf. tabel 1.

Skovvegetation

Skovvegetation er naturligvis den dominerende hovedgruppe af vegetationstyper i Århussskovene - både hvad areal og diversitet angår. To hovedkomplekser, nåleskov (2.1) og løvskov (2.2), er repræsenterede.

Nåleskoven tilhører udelukkende den plantede type (2.1.3.1) (fig. 12), som ikke kan identificeres efter de naturlige typer i Pålsson (1994). Floristisk set er vegetationstypen uden større interesse, idet floraen udelukkende består af tilfældigt indvandrede, uspecialiserede arter fra de omkringliggende plantesamfund - eventuelt suppleret med spredte rester af områdets tidligere flora, fra før nåletræerne blev plantet. Der findes plantet nåleskov i alle områdets skove med undtagelse af Moesgård Have, men oftest er der kun tale om mindre arealer; de største bevoksninger ses i Skåde Skov og Storskoven.

Århussskovenes løvskov fordeler sig på fire af Pålssons (1994) komplekser (tabel 1): skov af Birk eller Asp (2.2.1), skov af Bøg eller Avnbøg

(2.2.2), skov af Eg, Elm, Ask eller Lind (2.2.3) samt elleskov (2.2.4).

Skov af Birk eller Asp (2.2.1) er repræsenteret med flere vegetationstyper. Birkedomineret skov (oftest plantet) forekommer i alle områdets skove undtagen Havreballe Skov og Moesgård Have; langt de største sammenhængende arealer ses i Enemærket Skov, hvor de udgør en del af den plantede "oldtidsskov". I Århussskovene optræder den birkedominerede skov især på halvtør til middelfugtig bund og må nærmest karakteriseres som birkeskov af dværgbusk- og græstype (2.2.1.5). Enkelte steder, hvor den står på udpræget fugtig bund, ses overgange til birkesumpskov af dværgbusk- og græstype (2.2.1.6). Nogle mindre - og floristisk uinteressante - plantede bevoksninger af Poppel (*Populus* spp.) i bl.a. Hestehave Skov, Skåde Skov og Enemærket Skov kan vel med en vis tilnærmelse henføres til Pålssons (1994) bævreaspeskov (2.2.1.8).

Skov af Bøg eller Avnbøg (2.2.2) fordeler sig på tre vegetationstyper i området. På den almindelige muldbund ses den vel nok mest udbredte vegetationstype overhovedet i Århussskovene, nemlig bøgeskov af lavurt-type (2.2.2.2) (fig. 13). Der er tale om et grænsetilfælde mod den oceaniske variant (2.2.2.2a), idet en række oceaniske

Tabel 1. Fordelingen af vegetationskomplekser i Århussskovene (HA = Havreballe Skov, KI = Kirkeskov, HE = Hestehave Skov, TH = Thorskov, SK = Skåde Skov, ST = Storskoven, EN = Enemærket Skov, MO = Moesgård Have). Vegetationens klassifikation følger Pålsson (1994).

Vegetationskompleks	HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
Strandvoldsvegetation (4.2.1)	-	x	x	x	x	x	x	-
Plantet nåleskov (2.1.3)	x	x	x	x	x	x	x	-
Skov af Birk eller Asp (2.2.1)	-	x	x	x	x	x	x	-
Skov af Bøg eller Avnbøg (2.2.2)	x	x	x	x	x	x	x	x
Skov af Eg, Elm, Ask eller Lind (2.2.3)	x	x	x	x	x	x	x	x
Elleskov (2.2.4)	x	-	-	x	-	x	x	x
Høj rørsump (6.1.3)	-	-	-	-	-	x	-	-
Storbladet flydebladsvegetation (6.2.1)	-	x	-	-	-	-	-	-
Småbladet flydebladsvegetation (6.2.2)	-	-	-	-	-	x	x	-
Lemnidsvegetation (6.5.1)	x	x	x	x	-	x	x	-
Fugtig fattigkærsvegetation (3.2.4)	-	-	-	-	-	x	-	-
Eng (5.2.2)	-	-	-	x	x	x	x	-
Fugtig eng (5.2.3)	-	-	-	x	-	-	x	x
Antal vegetationskomplekser	5	7	6	9	6	11	10	4

Fig. 12. Plantet nåleskov i Storskoven. Den tætte granbevoksning er stort set uden noget urtelag. - Foto: den 23. juli 1997.

arter (f.eks. Vedbend, Kristtorn, Stor Frytle (fig. 14), Lund-Fredløs og Aks-Rapunsel) forekommer, men uden at være påfaldende hyppige. I områder med udvasket bund ses bøgeskov af dværgbusk- og Bølget Bunke-type (2.2.2.1). Denne vegetationstype er ikke altid lige tydeligt udviklet i Århuskovene, hvorfor dens eksakte udbredelse er vanskelig at beskrive. Den optræder dog pletvist over hovedparten af området; de bedste eksempler kan ses i Skåde Skov og Storskoven.

Skov af Eg, Elm, Ask eller Lind (2.2.3) er repræsenteret med to vegetationstyper. I alle områdets skove ser man således spredte arealer med egeskov af urterig type (2.2.3.2). Med undtagelse af den gamle græsningsskov i den nordlige del af Enemærket Skov må alle de sluttede bevoksninger af Eg i Århuskovene formodes at være plantede. Den anden vegetationstype er askeskov (2.2.2.4) (fig. 15), som i langt højere grad må anses for naturlig i området. Større eller mindre partier med askeskov forekommer i alle otte skove - i Moesgård Have udgør askeskov omkring halvdelen af det samlede areal.

Elleskov (2.2.4) er i Århuskovene tilstede som elleskov ved bred af sø eller vandløb (2.2.4.2) og som elleskov af urtetype (2.2.4.3) (fig.

5, 43). Førstnævnte type forekommer kun sparsomt langs et par strækninger af Giberå i Storskoven og Enemærket Skov. Den sidstnævnte type optræder pletvist i Havreballe Skov, Thorskov, Storskoven, Enemærket Skov og Moesgård Have; ofte er der udpræget tale om småbiotoper.

En række plantede bevoksninger af flora-fremmede løvtræer såsom Ahorn, Grå El og Rød Eg kan ikke klassificeres efter Pålsson (1994). De er alle uden floristisk interesse.

Ferskvandsvegetation

Ferskvandsvegetation er kun sparsomt repræsenteret i Århuskovene, hvor den fordeler sig på tre hovedtyper: helofytvegetation (6.1), flydebladsvegetation (6.2) og fritflydende vegetation (6.5).

Egentlig helofytvegetation ses kun i form af høj rørsump (6.1.3) i Tuemose i Storskovens sydøstlige del. Her findes i nogle gamle tørvegrave en veludviklet høj rørsump af Dunhammer-type (6.1.3.3).

Flydebladsvegetationen i området fordeler sig på det storbladede (6.2.1) og det småbladede kompleks (6.2.2). Førstnævnte optræder kun i en lille sø i den nordlige del af Kirkeskov, hvor der ses en ikke særligt veludviklet, storbladet flydebladsvegetation af Nøkkerose-type (6.2.1.2) (fig.

Fig. 13. Bøgeskov af lavurtype på en sydvendt skråning i Giberådal. Der er tale om gammel naturskov med ekstensiv plukhugst (bemærk stødet i forgrunden). - Foto: Enemærket Skov, 25. maj 1997.

16). Det sidstnævnte kompleks optræder i Storskov og Enemærket Skov, hvor der i enkelte, mindre vandhuller ses småbladet flydebladsvegetation af Svømmende Vandaks-type (6.2.2.1).

Den fritflydende vegetation (6.5) i Århuskoven tilhører den eneste eksisterende type af komplekset "lemnidvegetation" (6.5.1), nemlig lemnidvegetation af Liden/Stor Andemad-type (6.5.1.1). Denne vegetationstype er repræsenteret i mange små vandhuller og vandførende grøfter i alle skovene undtagen Skåde Skov og Moesgård Have.

I enkelte damme og vandhuller i Thorskov, Storskov og Enemærket Skov domineres vegetationen totalt af den rodløse og tildels fritflydende Tornløs Hornblad; disse plantesamfund kan ikke henføres til nogen af Pålsson (1994) anerkendt vegetationstype.

Fig. 14. Stor Frytle repræsenterer sammen med bl.a. Vedbend, Kristtorn, Lund-Fredløs og Aks-Rapunsel det oceaniske element i områdets bøgeskove. Ingen af disse arter er hyppige; men Stor Frytle er den sjældneste - dette eksemplar fra Thorskov er det hidtil eneste kendte i Århuskoven. - Foto: den 25. maj 1997.

Fig. 15. Veludviklet askeskov - bemærk det frodige busklag. Bevoksningen rummer bl.a. Århuskovenes største bestand af Lådden Perikon. - Foto: Moesgård Have, den 23. juli 1997.

Kærvegetation

Det eneste eksempel på kærvegetation i området findes i den sydvestlige del af Storskovene og tilhører komplekset "fugtig fattigkærsvegetation" (3.2.4); nærmere betegnet er der tale om fugtig fattigkærsvegetation af Star-Tørvemos-type (3.2.4.1) (fig. 17).

Åben halvkultur-vegetation

Åben halvkultur-vegetation optræder overvejende i den sydlige halvdel af Århuskovenene og fordeles sig på to komplekser alt efter fugtighedsforholdene: eng (5.2.2) og fugtig eng (5.2.3).

Enge (fig. 18) dækker flere steder temmeligt store arealer - således f.eks. i Hørhaven og Gåsehaven/Snepkær Slette i Skåde Skov, i områderne syd og øst for Moesgård i Enemærket Skov samt

Fig. 16. Storbladet flydebladsvegetation af Nøkkerosetype. I tilknytning til flydebladsvegetationen findes en hængesæk med rig forekomst af Nikkende Brøndsel. - Foto: Kirkeskov, den 23. juli 1997.

Fig. 17. Århuskovenes eneste fattigkær - nylig ryddet for vedplanteopvækst. - Foto: Storskoven, den 23. juli 1997.

Fig.18. Enge med spredte krat dækker betydelige arealer i Hørhaven og Gåsehaven samt på Snepkær Slette i Skåde Skov. Længere mod syd ligger engene mere spredt. - Foto: Skåde Skov, den 23. juli 1997.

på de store, åbne arealer ved Moesgård Strand (sidstnævnte hører delvist til Storskoven, delvist til Enemærket Skov). Hertil kommer flere mindre engarealer. I de fleste tilfælde er der tale om eng af Alm. Hvene-type (5.2.2.2); men hist og her - specielt, hvor driften er ophørt for år tilbage - ses eksempler på eng af Draphavre-type (5.2.2.1). På kystskrænterne (især i Skåde Skov, Storskoven og Enemærket Skov) ses pletvist samfund med lignende fysiognomi og artssammensætning. Her er de lysåbne samfund imidlertid ikke betingede af kulturen, men derimod af et spil mellem naturlig erosion og succession.

Fugtig eng (5.2.3) (fig. 19) kan ses i veludviklet form på skovengen i Moesgård Have samt flere steder i den sydvestlige del af Enemærket Skov (hvortil kommer nogle langt mere ydmyge eksempler inden for Dyrehaven i Thorskov). Der er - alt efter drift og fugtighedsforhold - tale om fugtig eng af Mosebunke-type (5.2.3.1), om dennes fugtige variant (5.2.3.1c) eller om fugtig eng af højstaude-type (5.2.3.2); ofte går de nævnte typer jævnt over i hinanden.

Generel floristisk beskrivelse

En samlet oversigt over Århuskovenes karplanteflora - dvs. dens familier, slægter, arter, underarter og varieteter, hybrider samt småarter inden for apomiktiske grupper i visse slægter - er givet i appendix 1. Her fremgår det endvidere i hvilke af de otte skove, de enkelte taxa er fundet.

Når artsantallet skal gøres op, og når der skal foretages kvantitative sammenligninger f.eks. mellem de enkelte skoves flora, er det formålstjenligt at arbejde med så reelt sammenlignelige enheder som muligt. Derfor er infraspifikke taxa slået sammen i nedenstående diskussion, mens der inden for de apomiktiske grupper af slægterne Høgeurt, Klynger, Løvefod og Mælkebøtte er anvendt kategorien "sektion" som den operative enhed (dog er der også skelnet mellem undersektionerne Alm. Høgeurt og Skov-Høgeurt). Hybrider er i diskussionen behandlet som selvstændige arter - bl.a. ud fra den betragtning, at der ofte er tale om allerede eksisterende hybrider, hvis forekomst i området skyldes for-

Fig. 19. Fugtig eng, hvorpå der for nylig er iværksat planmæssig pleje i form af årligt høslæt. Engen indeholder bl.a. Århuskovenes eneste recente bestande af Engblomme og Tvebo Star. - Foto: Moesgård Have, den 23. juli 1997.

vildning fra dyrkede forekomster i haver. Nedenfor omtales de således udvalgte operative enheder konsekvent som “arter”.

Som følge af denne undersøgelses topografiske indfaldsvinkel bliver floraens righoldighed og taxonomiske sammensætning ikke opgjort for plantesamfund, men for de geografisk definerede lokaliteter, som hver især rummer adskillige plantesamfund. Rent matematisk beregnes målet for den taxonomiske diversitet inden for de enkelte lokaliteter samt “forskels-koefficienten” (se nedenfor) vha. formler for hhv. α - og β -diversitet, jf. Whittaker (1972).

Antallet af taxa

I Århuskovene er der hidtil fundet 713 arter fordelt på 355 slægter og 101 familier. Disse taxas fordeling på de otte skove fremgår af tabel 2. Når der ikke altid er tale om hele tal, skyldes det, at fund med upræcis lokalitetsangivelse (jf. appendix 1) er blevet jævnt fordelt med brøkdele på de lokaliteter, hvor fundet kan være gjort.

Det største antal familier (78,3 - svarende til 77,5 % af Århuskovenes samlede familieantal) er påvist både i Storskoven og Enemærket Skov. Det største antal slægter (245,7 - svarende til 69,2 % af det samlede antal) er fundet i Enemærket Skov, mens det næststørste (230,7 - svarende til 65,0 %) er fundet i Storskoven. Den samme rækkefølge gør sig gældende mht. antallet af arter; i Enemærket Skov er der fundet 452,6 (svarende til 63,5 %), i Storskoven 402,8 (svarende til 56,5 %).

Det mindste antal familier (54,7 - svarende til 54,2 %) er fundet i Moesgård Have, mens det næstmindste (62,2 - svarende til 61,6 %) er fundet i Hestehave Skov. Det mindste antal slægter (143,0 - svarende til 40,3 %) er fundet i Moesgård Have, mens det næstmindste (183,9 - svarende til 51,8 %) er fundet i Kirkeskov. Den sam-

Tabel 2. Antallet af hhv. familier, slægter og arter i hver af de otte skove, som tilsammen udgør Århuskovene.

Lokalitet	Familier	Slægter	Arter
Havreballe Skov	70,4	206,1	327,2
Kirkeskov	65,9	183,9	293,7
Hestehave Skov	62,2	190,6	322,0
Thorskov	74,5	220,1	367,9
Skåde Skov	71,7	225,1	390,3
Storskoven	78,3	230,7	402,8
Enemærket Skov	78,3	245,7	452,6
Moesgård Have	54,7	143,0	223,9

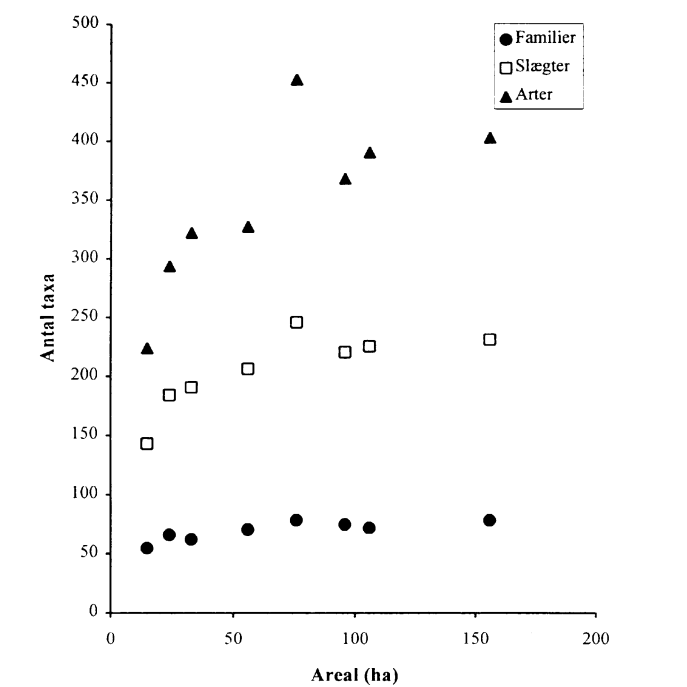

Fig. 20. Antallet af hhv. familier, slægter og arter på de enkelte lokaliteter afsat som funktion af lokaliteternes areal.

me rækkefølge gør sig gældende mht. antallet af arter; i Moesgård Have er der fundet 223,9 (svarende til 31,4 %), i Kirkeskov 293,7 (svarende til 41,2 %).

Man bemærker en tydelig, positiv korrelation mellem skovenes areal på den ene side og mangfoldigheden af både arter, slægter og familier på den anden (fig. 20).

Tætheden af taxa

Som mål for den taxonomiske diversitet inden for de enkelte skove kan benyttes tætheden af taxa - altså antallet af hhv. arter, slægter og familier pr. arealenhed. Antallet af taxa pr. ha i områdets otte skove fremgår af tabel 3.

Det største antal familier pr. ha (3,6) er fundet i Moesgård Have, mens det næststørste (2,7)

Tabel 3. Antallet af hhv. familier, slægter og arter pr. ha i hver af de otte skove, som tilsammen udgør Århuskovene.

Lokalitet	Fam./ha	Sl./ha	A./ha
Havreballe Skov	1,3	3,7	5,8
Kirkeskov	2,7	7,7	12,2
Hestehave Skov	1,9	5,8	9,8
Thorskov	0,8	2,3	3,8
Skåde Skov	0,7	2,1	3,7
Storskoven	0,5	1,5	2,6
Enemærket Skov	1,0	3,2	6,0
Moesgård Have	3,6	9,5	14,9

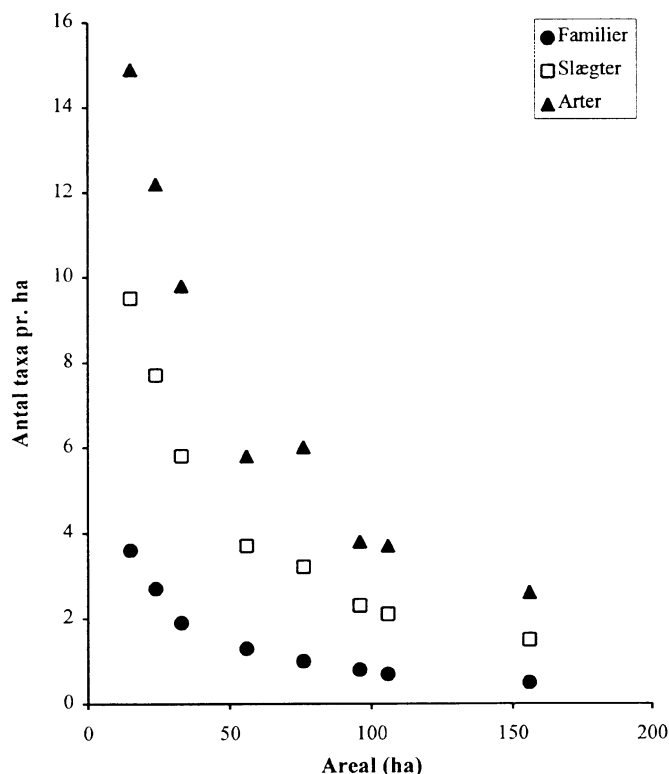

Fig. 21. Tætheden af hhv. familier, slægter og arter på de enkelte lokaliteter afsat som funktion af lokaliteternes areal.

er fundet i Kirkeskov. Den samme rækkefølge gør sig gældende mht. både antallet af slægter pr. ha og antallet af arter pr. ha. I Moesgård Have er tallene hhv. 9,5 og 14,9, i Kirkeskov hhv. 7,7 og 12,2.

Det mindste antal familier pr. ha (0,5) er fundet i Storskoven, mens det næstmindste (0,7) er fundet i Skåde Skov. Den samme rækkefølge gør sig gældende mht. både antallet af slægter pr. ha og antallet af arter pr. ha. I Storskoven er tallene hhv. 1,5 og 2,6, i Skåde Skov hhv. 2,1 og 3,7.

Man bemærker en tydelig, negativ korrelation mellem tætheden af taxa og skovenes areal (fig. 21).

Lokalitetsforskelle

Et mål for, hvor forskellig floraens taxonomiske sammensætning er på forskellige lokaliteter, kan beregnes som det samlede artsantal på to lokaliteter divideret med det gennemsnitlige antal arter på lokaliteterne. Dette mål benævnes hér: "forskels-koefficienten".

I tabel 4 ses forskels-koefficienten på artsniveau beregnet parvist for Århuskovene fra nord til syd. Det er tydeligt, at dette bælte af sammenhængende skove repræsenterer en høj grad af floristisk homogenitet, forstået på den måde, at

ingen af skovene har en flora, hvis sammensætning er væsentligt forskellig fra sammensætningen af de nærmeste naboskoves flora. De to, floristisk set, mest afvigende skove er den nordligste, Havreballe Skov, og den sydligste, Moesgård Have. Forskels-koefficienten beregnet mellem disse lokaliteter er forholdsvis høj (1,42) og antyder derfor, at det ikke er de samme faktorer, der i de to tilfælde er årsag til lokaliteternes floristiske afvigelse fra de nærmeste naboskove. For Havreballe Skovs vedkommende kan afvigelsen tænkes at bero på dens meget lidt autentiske flora (som kan tilskrives skovens udpræget bynære beliggenhed). For Moesgård Haves vedkommende må afvigelsen først og fremmest bero på, at den indeholder den udpræget artsrigeste fugtige eng i Århuskovene.

De nogenlunde ensartede værdier af forskels-koefficienten i tabel 4 antyder, at småbiotoper, som floristisk afviger fra omgivelserne, generelt er jævnt fordelt mellem områdets skove. Skønt beregningerne er baseret på alle kendte planteforekomster i Århuskovene - og altså ikke blot på resultaterne af inventeringen i 1991-1997 - er der grund til at tro, at dette stadig holder stik, jf. appendix 1.

Autenticitet

Den absolutte fordeling af de enkelte skoves flora på indigene (I); anthropochore, naturaliserede (N, N*) og anthropochore, ikke-naturaliserede arter (A, A*) fremgår af tabel 5. For definition af de anvendte kategorier henvises til afsnittet "Ny

Tabel 4. Forskels-koefficienten på artsniveau beregnet parvist for Århuskovene fra nord til syd.

Lokalitet	Forskels-koefficient
Havreballe Skov	1,35
Kirkeskov	1,28
Hestehave Skov	1,26
Thorskov	1,29
Skåde Skov	1,28
Storskoven	1,24
Enemærket Skov	1,42
Moesgård Have	

Tabel 5. Antallet af indigene (I), naturaliserede (N, N*) og ikke-naturaliserede arter (A, A*) i hver af de otte skove, som tilsammen udgør Århuskovene. Se teksten for definition af kategorierne I, N, N*, A og A*.		Lokalitet	I	N	N*	A	A*	Total
		Århuskovene samlet	454,5	101,3	5,0	121,2	31,0	713,0
		Havreballe Skov	218,0	56,2	4,0	35,0	14,0	327,2
		Kirkeskov	205,5	48,2	3,0	29,0	8,0	293,7
		Hestehave Skov	227,0	58,2	2,0	22,8	12,0	322,0
		Thorskov	259,1	51,2	5,0	35,6	17,0	367,9
		Skåde Skov	276,5	65,0	4,0	31,8	13,0	390,3
		Storskoven	318,0	59,5	3,0	12,3	10,0	402,8
		Enemærket Skov	321,5	77,3	5,0	36,8	12,0	452,6
		Moesgård Have	190,6	22,5	3,0	6,8	1,0	223,9

Tabel 6. Det relative indhold (%) af hhv. indigene (I), naturaliserede (N, N*) og ikke-naturaliserede arter (A, A*) i hver af de otte skove, som tilsammen udgør Århuskovene. Se teksten for nærmere definition af kategorierne I, N, N*, A og A*.		Lokalitet	I	N + N*	A + A*
		Havreballe Skov	66,6	18,4	15,0
		Kirkeskov	70,0	17,4	12,6
		Hestehave Skov	70,5	18,7	10,8
		Thorskov	70,4	15,3	14,3
		Skåde Skov	70,8	17,6	11,5
		Storskoven	78,9	15,5	5,5
		Enemærket Skov	71,0	18,2	10,8
		Moesgård Have	85,1	11,4	3,5

systematisk inventering”. De 713 arter, der er fundet i Århuskovene som helhed, fordeler sig med 454,5 I-arter, 101,3 N-arter, 5,0 N*-arter, 121,2 A-arter og 31,0 A*-arter. Når der ikke altid er tale om hele tal, skyldes det dels den anvendte praksis mht. upræcise angivelser (jf. afsnittet om “Antallet af taxa”), dels at arter repræsenteret ved flere infraspecifikke taxa er blevet henført med brøkdele til kategorierne I, N, N*, A og A* - svarende til deres forskellige infraspecifikke taxastatus.

Det største antal I-arter (321,5) er fundet i Enemærket Skov, det næststørste (318,0) i Storskoven. Det største antal N-arter (77,3) er fundet i Enemærket Skov, det næststørste (65,0) i Skåde Skov. Det største antal N*-arter (5,0) er fundet såvel i Thorskov som i Enemærket Skov. Det største antal A-arter (36,8) er fundet i Enemærket Skov, det næststørste (35,5) i Thorskov. Endelig er det største antal A*-arter (17,0) fundet i Thorskov, mens det næststørste (14,0) er fundet i Havreballe Skov.

Det mindste antal I-arter (190,6) er fundet i Moesgård Have, mens det næstmindste (205,5) er fundet i Kirkeskov. Den samme rækkefølge gør sig gældende mht. N-arter; i Moesgård Have er der fundet 22,5, i Kirkeskov 48,2. Det mindste antal N*-arter (2,0) er fundet i Hestehave Skov, mens det næstmindste (3,0) er fundet både i Kirkeskov, Storskoven og Moesgård Have. Det

mindste antal A-arter (6,8) er fundet i Moesgård Have, det næstmindste (12,3) i Storskoven. Endelig er det mindste antal A*-arter (1,0) fundet i Moesgård Have, det næstmindste (8,0) i Kirkeskov.

Når man skal sammenligne autenticiteten af forskellige lokaliteters flora, gøres det imidlertid bedst på baggrund af en opgørelse over, hvor store relative andele de hhv. indigene (I), naturaliserede (N + N*) og anthropochore, ikke-naturaliserede arter (A + A*) udgør af de enkelte lokaliteters flora. En sådan opgørelse over områdets otte skove ses i tabel 6. Hvis man betragter de indigene arter som det mest autentiske element og de anthropochore, ikke-naturaliserede arter som det mindst autentiske element, har Moesgård Have suverænt den mest autentiske flora (85,1 % I-arter; 3,5 % A- og A*-arter), mens Storskoven ligger på en entydig andenplads (78,9 % I-arter; 5,5 % A- og A*-arter). I den anden ende af skalaen har Havreballe Skov entydigt den mindst autentiske flora (66,6 % I-arter; 15,0 % A- og A*-arter).

Fig. 22 viser for I- og N-arterne de enkelte skoves artsantal som funktion af deres areal. I begge tilfælde ser man, at punkternes fordeling tilnærmelsesvist kan beskrives ved en kurve, som først stiger stejlt for derefter gradvist at afflades. Kurven må forventes at nærme sig asymptotisk til et øvre artsantal. Hvor høje værdier, asymptot-

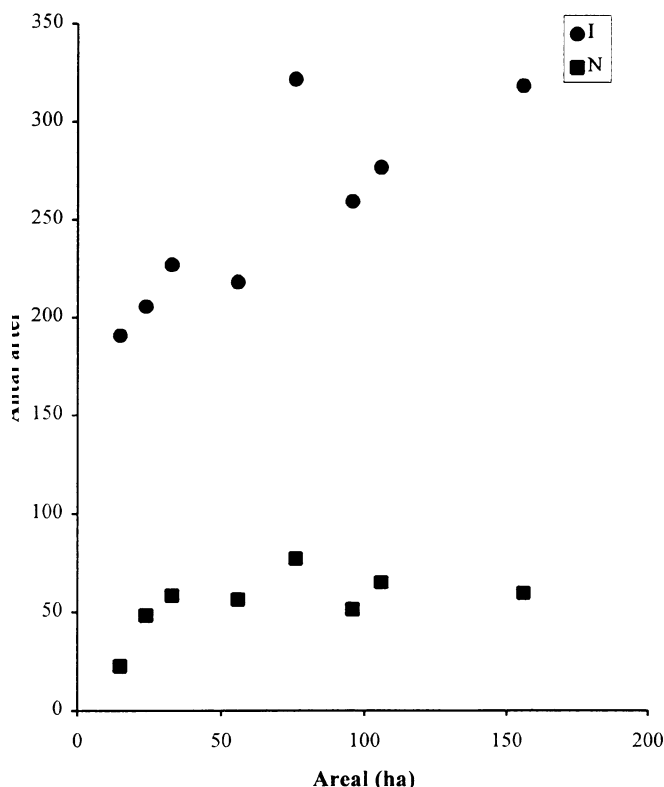

Fig. 22. Antallet af hhv. indigene arter (I) og naturaliserede, ikke oprindeligt plantede arter (N) på de enkelte lokaliteter afsat som funktion af lokaliteternes areal.

terne for hhv. I- og N-arterne ligger på, er uvist; men det er interessant, at der i Århuskovene set som en (næsten) sammenhængende enhed på 562 ha (fig. 2) er fundet 454,5 I-arter og 101,3 N-arter. Ud fra disse teoretiske betragtninger er der umiddelbart grund til at tro, at det især er i store skove, man finder de fleste specialister inden for floraen - altså de arter, som er knyttet til biotoper (typisk småbiotoper) med meget specifikke kår. Sådanne specielle biotoper er sjældne; men teoretisk øges sandsynligheden for deres optræden med skovens areal. I Århuskovene synes praksis at svare til teorien, jf. afsnittet om lokalitetsforskelle. Dette forhold må primært tilskrives skovenes ensartede og temmelig ekstensive drift gennem mange år; for i mange andre tilfælde ser man, at netop forskelligartet drift og forvaltning af skovene kan påvirke billedet kraftigt. Således kan små, urørte skove med lang kontinuitet ofte indeholde betydeligt flere værdifulde småbiotoper end store, intensivt drevne skove med brudt kontinuitet.

De ikke-naturaliserede og ikke oprindeligt plantede, anthropochore arter (A-arterne) udgøres overvejende af forvildede haveplanter. For denne gruppe kunne man derfor forvente en

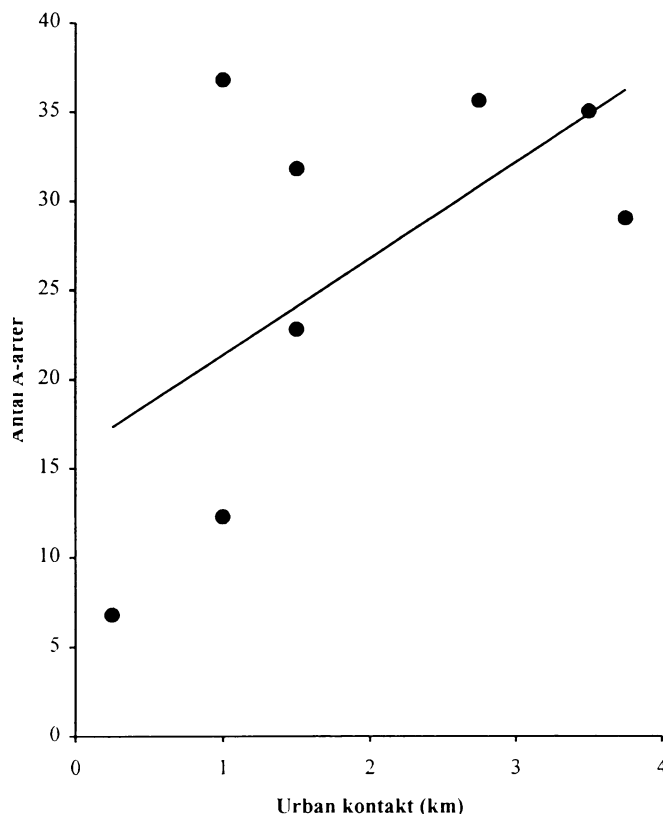

Fig. 23. Antallet af ikke-naturaliserede, ikke oprindeligt plantede arter (A-arter) på de enkelte lokaliteter afsat som funktion af lokaliteternes "urbane kontakt" (jf. forklaring i teksten). Regressionslinien antyder en positiv korrelation.

direkte sammenhæng mellem artsantallet i de enkelte skove og skovenes "urbane kontakt" - dvs. længden af den del af de pågældende skoves omkreds, som udgør en direkte grænse mod villakvarterer, parker eller lignende steder, hvor florafremmede arter dyrkes. Det fremgår af fig. 23, at en sådan sammenhæng kan erkendes, men også at spredningen er stor. Den vigtigste forklaring på den påfaldende uregelmæssighed er formentlig, at der foregår udsmidning af levedygtigt haveaffald overalt, hvor der i området findes diskret placerede parkeringspladser!

Fordeling på danske udbredelsestyper

En oversigt over, hvorledes Århuskovenes indigene og naturaliserede arter (hér fraregnet hybrider) fordeler sig på danske udbredelsestyper, kan give et indtryk af floraens geografiske sammensætning på skovdominerede lokaliteter i Østjylland. Til dette formål benyttes en grov inddeling i fire noget heterogene grupper, som defineres løst ved arternes overordnede udbredelse i Danmark (hver gruppe kan indeholde arter, der er m.el.m. kystbundne):

I. Vidtudbredte arter. - Arter med en nogenlunde jævn udbredelse over hele landet (men ikke nødvendigvis almindelige).

II. Vestlige arter. - Arter med en overvejende vestlig udbredelse i Danmark, hvor de er hyppigst i større eller mindre dele af Jylland.

III. Østlige arter. - Arter overvejende udbredt på Øerne og i Østjylland, hvor deres nordgrænse ligger nordligere end Djursland; enkelte arter er desuden hyppige i Limfjordsområdets vestlige del.

IV. Sydøstlige arter. - Arter overvejende udbredt på Øerne og i det sydlige Østjylland - dvs. med et sammenhængende udbredelsesområde, der aldrig når længere mod nord end til Djursland, og hvis nordgrænse ofte ligger endnu sydligere.

Blandt de 557 indigene og naturaliserede arter i Århuskoven er der 317 (56,9 %) vidtudbredte arter, 14 (2,5 %) vestlige arter, 178 (32,0 %) østlige arter og 48 (8,6 %) sydøstlige arter. Denne fordeling må antages at være repræsentativ for kystskove i det centrale og sydlige Østjylland. Det kan i øvrigt bemærkes, at Tyndakset Star, Tæt blomstret Hullæbe og Uldhåret Ranunkel i Danmark næsten kun forekommer i det sydøstlige Jyllands kystnære egne (Schou 1993; Løjtnant 1985; Larsen 1956).

Gammel naturskov og naturskovs-indikatorer

Der er gennem de senere år blevet præsenteret og anvendt mange forskellige definitioner af begreberne "naturskov" og "gammel naturskov". En af de mest konsekvente - og derfor mest anvendelige - definitioner blev formuleret af Løjtnant & Worsøe (1990): "Naturskov opfattes i denne sammenhæng som alle former for selv vokset skov (altså ikke-plantet) skov, uanset alder, træarter og kulturpåvirkning. (...) der kan tales om ung, midaldrende og gammel naturskov. *I praksis er gammel naturskov i langt de fleste tilfælde samfund, hvor der har været en vis skovkontinuitet gennem oftest mere end 200 år - og vel typisk mere end 500 år*".

På baggrund af denne definition må det konstateres, at Århuskoven som helhed kan betegnes som gammel naturskov. Hvis skalaen formindskes en tand, kan det samme siges om områdets otte separate skove. Går man endnu et trin ned i skala, vil man imidlertid opdage, at visse delområder i perioder har været uden træbe-

voksning, mens andre delområder tilsyneladende har båret skov i århundreder. Skønt Århuskoven som et hele kan betragtes som gammel naturskov, er der altså absolut visse pletter, som i højere grad end andre opfylder de nødvendige kriterier. Det må forventes, at denne historiske heterogenitet afspejles af floraens aktuelle sammensætning. I Enemærket Skov er forholdene blevet undersøgt, og det kunne med nogen usikkerhed konkluderes, at karplantefloraens såkaldte "naturskovs-indikatorer" i højere grad forekommer i delområder med lang kontinuitet end i delområder med kort kontinuitet (Ærenlund Pedersen & Løjtnant 1992).

Naturskovs-indikatorer og deres anvendelsesmuligheder

Ud fra et botanisk (og generelt naturhistorisk) synspunkt er forekomsten af gammel naturskov interessant (Sørensen & Thomsen 1992; Thomsen 1996). Det skyldes, at arealer med gammel naturskov repræsenterer en vegetationsøkologisk kontinuitet, som er én af forudsætningerne for en aktuel forekomst af typiske skovarter eller "naturskovs-indikatorer" - dvs. arter, som dels er afhængige af skoven som levested, dels har en forholdsvis beskeden spredningsevne (jf. Løjtnant & Worsøe 1990; Ærenlund Pedersen & Løjtnant 1992; Løjtnant 1996). Hvor mange indikatorarter, der er tilstede, afhænger også af mange andre faktorer såsom jordbunds- og fugtighedsforhold, vindeksponering og lystilgang, træarts-sammensætning og skovdrift samt intensiteten af skovens rekreative udnyttelse. "Naturskovs-indikatorer" er i høj grad specialiseret med tildels divergerende, artsspecifikke krav til voksestedet. Ikke desto mindre synes lang skovkontinuitet altid at være én af forudsætningerne for forekomsten af et større antal af disse arter i en given skov.

Forekomsten af naturskovs-indikatorer blandt karplanterne kan - i det mindste på regionalt plan - anvendes til både lokalisering og generel naturhistorisk værdisætning af gammel naturskov i Danmark (Ærenlund Pedersen & Løjtnant 1992). De mange individuelle, økologiske krav blandt indikatorarterne og det forhold, at en del af de hidtil anvendte indikatorer kun har en begrænset udbredelse i Danmark, bevirker dog, at metoden giver meget forskellige resultater i forskellige egne af landet (upubl. 6). Nogle af problemerne ville sikkert kunne overvindes ved at gøre listen over indikatorarter geografisk fleksibel (jf. Peterken 1974). For at

metoden skal kunne give resultater, som er sammenlignelige på nationalt plan, synes der imidlertid at være så meget besvær involveret, at den praktiske nytteværdi af metoden bliver minimal. Når alt kommer til alt, vil den letteste og bedst reproducerbare metode til lokalisering af gammel naturskov nok stadig være at sammenligne de aktuelle forhold med de historiske, som de fremgår af gamle kort.

Dette er absolut ikke ensbetydende med, at de hidtidige lister over naturskovs-indikatorer i den danske karplanteflora bliver værdiløse eller overflødige. De kan nemlig benyttes som redskab til en *floristisk værdisætning* af de skove, der allerede (f.eks. af Odgaard & Aaby 1987; Friis Møller 1988) er udpeget som gamle naturskove - og af delområder inden for disse. Man kan f.eks. udpege særligt værdifulde og beskyttelsesværdige delområder med gammel naturskov, idet man erkender, at naturskovs-indikatorerne er m.el.m. sjældne og økologisk specialiserede planter, hvis fremtid kan og bør sikres ved bl.a. at opretholde skovkontinuiteten på deres aktuelle voksesteder.

Naturskovs-indikatorer i Århuskovene

Der er hidtil i Århuskovene fundet 8 særligt gode, 10 gode og 22 nogenlunde gode naturskovs-indikatorer, hvoraf hhv. 7, 8 og 22 arter stadig forekommer i området (tabel 7). Til sammen har disse mange arter naturligvis en vid udbredelse i Århuskovene. På den anden side er der stor forskel på antallet af forekommende indikatorarter forskellige steder i området. En særlig stor koncentration af naturskovs-indikatorer ses idag inden for tre rimeligt veldefinerede områder:

1. *Skambækdalen* (dvs. dalen omkring Thorsmølle), ekskl. Dyrehaven. - Særligt gode indikatorer: Vår-Fladbælg (fig. 24), Rederod, Aks-Rapunsel; gode indikatorer: Gul Anemone, Finger-Star, Glat Hullæbe (fig. 34), Bredbladet Høgeurt, Snylterod (fig. 25), Uldhåret Ranunkel; nogenlunde gode indikatorer: Druemunke, Sildig Skov-Hejre, Skov-Svingel (fig. 26), Blå Anemone, Skovbyg, Bjerg-Perikon, Skælrod (fig. 36), Ægbladet Fliglæbe, Lund-Fredløs, Firblad, Storblomstret Kodriver, Skov-Vikke. - Dette område ligger delvist i Hestehave Skov, delvist i Thorskov.

2. *Skelbækdalens* østlige del (dvs. øst for Bækhuset) samt videre i et ca. 100 m bredt bælte langs kysten indtil ca. 250 m sydøst for bækkens udløb. - Særligt gode indikatorer: Vår-Fladbælg,

- A. Aks-Rapunsel
Forskelligblomstret Viol
(Knælæbe)
Rederod
Tandroed
Tyndakset Star
Tæt blomstret Hullæbe
Vår-Fladbælg
- B. Bredbladet Høgeurt
Finger-Star
Glat Hullæbe
Gul Anemone
(Krans-Konval)
(Skov-Gøgeurt)
Skov-Springklap
Snylterod
Stor Frytle
Uldhåret Ranunkel
- C. Bjerg-Perikon
Blå Anemone
Druemunke
Firblad
Fladkravet Kodriver
Fruebær
Hvid Hestehov
Hylster-Guldstjerne
Kvast-Høgeurt
Lund-Fredløs
Lådden Perikon
Sildig Skov-Hejre
Skovbyg
Skov-Gøgelilje
Skov-Svingel
Skov-Vikke
Skælrod
Spidsbladet Steffensurt
Storblomstret Kodriver
Tidlig Skov-Hejre
Tyndakset Gøgeurt
Ægbladet Fliglæbe

Tabel 7. Oversigt over de 40 arter af naturskovs-indikatorer, som har - eller har haft - én eller flere indigene forekomster i Århuskovene, jf. appendix 1. Arterne er alle opført på Løjtnants (1996) liste over naturskovsindikatorer blandt de danske blomsterplanter. Der er hér skelnet mellem (A) særligt gode, (B) gode og (C) nogenlunde gode indikatorarter - overvejende i overensstemmelse med Ærenlund Pedersen & Løjtnant (1992). Arter, som ikke er observeret i forbindelse med den aktuelle inventering (1991-1997) er sat i parentes.

Fig. 24. Vår-Fladbælg karakteriseres som en særligt god naturskovsindikator (tabel 7). I Århus-skovene vokser den kun i små bestande i Hestehave Skov, Thorskov og Storskoven. - Foto: Storskoven, den 25. maj 1988.

Fig. 25. Snylterod karakteriseres som en god naturskovsindikator (tabel 7). Den er kendt fra alle Århus-skovene, men kunne ikke genfindes i Kirkeskov ved inventeringen i 1991-1997. Den er dog næppe forsvundet - arten er kendt for sin sporadiske blomstring. - Foto: Moesgård Have, den 23. august 1985.

Fig. 26. Skov-Svingel karakteriseres som en nogenlunde god naturskovsindikator (tabel 7). Arten er i Århus-skovene kendt fra Thorskov, hvor den vokser i mængde på nordvendte skrænter nord for Dyrehaven, samt fra Skåde Skov, hvor den nu muligvis er uddød. - Foto: Thorskov, den 22. juli 1996.

Rederod, Forskelligblomstret Viol (fig. 30); gode indikatorer: Gul Anemone, Finger-Star, Glat Hullæbe, Bredbladet Høgeurt, Snylterod; nogenlunde gode indikatorer: Druemunke, Sildig Skov-Hejre, Blå Anemone, Skovbyg, Bjerg-Perikon, Lund-Fredløs, Hvid Hestehov, Storblomstret Kodriver, Fruebær, Skov-Vikke. - Dette område (fig. 27) ligger delvist i Skåde Skov, delvist i Storskoven.

3. *Giberådalen* øst for Skovmøllen (indtil det sammenhængende område af eng- og havearealer samt en yngre bevoksning Rød El i dalens østligste ende). - Særligt gode indikatorer: Tyndakset Star (fig. 32), Tæt blomstret Hullæbe (fig. 33), Rederod; gode indikatorer: Gul Anemone, Glat Hullæbe, Snylterod; nogenlunde gode indikatorer: Druemunke, Tidlig Skov-Hejre, Sildig Skov-Hejre, Blå Anemone, Skovbyg, Lådden Perikon, Ægbladet Fliglæbe, Lund-Fredløs, Tyndakset Gøgeurt, Firblad, Storblomstret Kodriver, Skov-Vikke. - Dette område (fig. 13) ligger i Enemærket Skov.

Fig. 27. Den østlige del af Skelbækdalen rummer noget af det floristisk set mest værdifulde gamle naturskov i Århuskovene. Foruden 18 naturskovsindikatorer (hvoraf Forskelligblomstret Viol og Glat Hullæbe er rødlistet) indeholder dalen bl.a. områdets seneste findested for den rødlistede Otteradet Ulvefod. - Foto: Skåde Skov/Storskov, den 1. maj 1994.

Som allerede antydnet kan den særlige rigdom på naturskovs-indikatorer i ovennævnte tre dale nok ikke udelukkende tilskrives en bemærkelsesværdig lang skovkontinuitet. Den må også forventes at bero på dalenes økologiske heterogenitet. De indeholder hver især både fugtige og tørre, beskyttede og eksponerede partier, som tilsammen tilfredsstiller de individuelle økologiske krav for mange af de specialiserede naturskovs-indikatorer. Uanset hvilken forklaring der er vigtigst, er det dog et faktum, at de tre dale indeholder de floristisk set mest bevaringsværdige partier af gammel naturskov i Århuskovene.

Nationalt rødlistede arter

Den seneste udgave af den danske rødliste (Asbirk & Søgaard 1991) revideres i øjeblikket af Danmarks Miljøundersøgelser. Vi har hér valgt at følge den reviderede liste over karplan-

ter (Peter Wind, in litt. 1997), som forventes publiceret i foråret 1998. Resultatet skulle gerne være, at dette afsnit om nationalt rødlistede arter i Århuskovene kommer til at være aktuelt i længere tid end ellers.

19 arter, som optræder - eller har optrådt - med indigene forekomster i Århuskovene, står opført på den reviderede rødliste; disse arter omtales nærmere nedenfor. Desuden skal det bemærkes, at yderligere fem arter på den reviderede liste er kendt fra området, men kun med anthropochore forekomster. Dette gælder f.eks. Taks (fig. 28).

Akut truede arter

Knælæbe. - Af et notat i TBU-kartoteket fremgår det, at Poul Larsen i august 1918 fandt to eksemplarer af *Knælæbe* "i en dyb, skyggefuld, muldrig kløft i Marselisborg Skov". Det ene eksemplar er bevaret i Dansk Herbarium; etiketten fortæller, at fundet blev gjort ved "Silistria" i

Fig. 28. Taks er rødlistet som sjælden i Danmark. Den er kendt fra flere steder i Århuskoven, men kan ikke regnes for indigen i området. Det samme forhold gør sig gældende for flere andre rødlistede karplanter, nemlig: Strudsvinge, Storbladet Lind, Kæmpe-Star og Eng-Hejre. - Foto: Enemærket Skov, den 23. juli 1997.

Thorskov. Desværre er der stor risiko for, at det oprindelige findested ved Silistria er blevet ødelagt eller i høj grad har ændret karakter i forbindelse med senere anlægsarbejder (vejforlægning, anlæg af parkeringsplads etc.). Der er dog stadig velegnede biotoper inden for en rimelig kort afstand - og fjerner man sig endnu længere fra Silistria og ser på Århuskoven under ét, kan der nævnes et tocifret antal steder, som ligner m.el.m. egnede voksesteder for arten. Siden 1982 har vi omkring 1. august hvert år målrettet eftersøgt Knælæbe på sådanne biotoper, men uden held. Med de ganske mange potentielle voksesteder og artens generelle ustadighed in mente kan det dog ikke med sikkerhed udelukkes, at Knælæbe en dag vil blive genfundet i Århuskoven. Thorskov er dens eneste kendte lokalitet i Jylland.

Sårbare arter

Bægerbregne. - I Dansk Herbarium foreligger en indsamling af arten fra "Marselisborg Skov" (1900, leg. Tromholt-Nielsen). Dette belæg repræsenterer det eneste kendte fund fra området. I 1991-1997 har vi forgæves eftersøgt Bægerbregne på bl.a. alle stendiger i Århuskoven.

Bredbladet Kæruld. - Denne art er samlet

mindst to gange i området. I Herbarium Jutlandicum ligger et belæg fra "Moesgård" (1910, leg. V. Sigfred Knudsen); i Dansk Herbarium er der tilsvarende et fra "Eng v. Mosgd." (1938, leg. A. E. Skjøl-Pedersen). Desuden findes der i førstnævnte herbarium et belæg, som ifølge etiketten er fra "Skrænt v. Djævlekløften" (1892, leg. Jydsk Forening for Naturvidenskab). Det er imidlertid højst tvivlsomt, hvorvidt denne indsamling stammer fra Århuskoven, jf. appendix 1. Det er ikke lykkedes os at genfinde planten i Århuskoven, og inden for området synes kun den fugtige eng i Moesgård Have at udgøre en egnet biotop, hvor den kunne være overset.

Gul Star. - Om Gul Star skrev Wiinstedt (1913): "Denne ejendommelige, bredbladede Carexart, der sikkert er en stor Sjældenhed i Danmark, har jeg kun set udprægede Ekspl. af fra Marselisborg Skov v. Aarhus, hvor Lærer Poul Larsen viste mig den i en overskygget, tørvholdig Sump". Det omtalte fund er i Dansk Herbarium dokumenteret ved en indsamling fra "Marselisborg Skov" (1911) - og i Herbarium Jutlandicum foreligger belæg fra "Marselisborg Skov" (1907, leg. V. Sigfred Knudsen) samt "Frederikshøj" (1915, leg. I. Alstrup & R. Christensen). Trods intens eftersøgning på alle egnede voksesteder i Århuskoven er det ikke lykkedes os at genfinde arten. De gamle fund refererer sandsynligvis til blot én population, som i de mellemliggende år let kan være forsvundet sammen med den pågældende småbiotop.

Sjældne arter

Otteradet Ulvefod. - Otteradet Ulvefod (fig. 29) er i området kun kendt fra Storskoven. Det første fund blev gjort ca. 1982 af Jonas Laweson (pers.comm. 1997), som i et skovbryn i skovens sydøstlige del fandt et enkelt, veludviklet individ på et stendige. På denne lokalitet har finderens selv eftersøgt arten forgæves ved flere senere lejligheder (Jonas Laweson, pers.comm. 1997). I forbindelse med den aktuelle inventering har også vi eftersøgt Otteradet Ulvefod på det gammelkendte findested, men ligeledes uden held. Derimod fandt vi den 1. maj 1994 to små individer i den nordøstlige del af Storskoven. Planterne voksede ca. 10 m fra hinanden mellem mos og Bølget Bunke på en nordvendt, bøgebevokset morbundsskrænt i Skelbækdalen. Det største eksemplar stod på kanten af en kondisti, og den 23. maj 1994 kunne det konstateres, at det var blevet sparket i stumper og stykker! Det mindste eksemplar blev genfundet i sommeren 1995, men

Fig. 29. Otteradet Ulvefod er rødlistet som sjældnen i Danmark. Den er i Århus-skovene kun kendt fra Storskoven, hvor den sidst er set i 1995. Billedet viser det største af de to individer, som blev fundet i 1994. - Foto: den 1. maj 1994.

døde i løbet af vinteren 1995/1996. For øjeblikket kender vi altså ingen sporofyter af arten i Århus-skovene. Det er imidlertid sandsynligt, at der stadig findes gametofyter og/eller spiringsdygtige sporer i området, hvorfor den fortsat bør eftersøges.

Forskelligblomstret Viol. - Forskelligblomstret Viol (fig. 30) blev kendt fra Århus-skovene, da Erik Hammer i 1988 opdagede en lille population i "Skåde Skov" (upubl. 7, 8; TBU-kartoteket); samme finder har indrapporteret tre eksemplarer fra samme sted i 1991 (TBU-kartoteket). Vi fik forevist den pågældende bestand allerede i 1988 (Ærenlund Pedersen 1988) og har siden besøgt den næsten årligt. Antallet af individer har ligget konstant på 2-3 gennem alle årene. Det skal i øvrigt bemærkes, at voksestedet efter vores lokalitetsopfattelse *ikke* ligger i Skåde Skov, men derimod i den allernordligste udkant af Storskoven.

Baltisk Ensian. - Et belæg fra "Skaade Skov" (1871, uden indsamler) i Dansk Herbarium repræsenterer det eneste kendte fund af arten i

Fig. 30. Forskelligblomstret Viol - hér vist med kleistogame blomster - er rødlistet som sjældnen i Danmark og medregnes desuden blandt de særligt gode naturskovsindikatorer (tabel 7). En ganske lille forekomst i Storskoven er ene om at repræsentere arten i Århus-skovene. De få individer står i en tæt bevoksning af Alm. Bingelurt - i et område, hvor der desuden findes Vår-Fladbælg, Fruebær og Finger-Star m.v. - Foto: Storskoven, den 25. maj 1997.

Århus-skovene. Den har formodentlig vokset i lav græs/urte-vegetation på kystskrænten, mens denne endnu var lysåben. Baltisk Ensian betegnes som akut truet i Århus Amt (Ærenlund Pedersen & Vire 1993).

Kvast-Høgeurt. - I Dansk Herbarium findes belæg af Kvast-Høgeurt (fig. 31) fra følgende steder i Århus-skovene: "Skrænten mod Stranden n.f. Djævnlekløften" (1910, leg. Ø. Winge), "Marselisborg Skov, Skrænt mod Vandet" (1915, leg. C. H. Ostenfeld) og "Hørhaven v. Varna" (1935, leg. J. Bredkjær). I TBU-kartoteket angiver Poul Larsen, at arten vokser på havskrænter fra Sili-stria til Ørnereden; årstallet nævnes ikke, men må antagelig være tidligere end 1920, da finderens i dette år blev forflyttet til en stilling i Kolding (Møller 1938). I de senere år er Kvast-Høgeurt

blevet målrettet eftersøgt adskillige gange på den af Poul Larsen omtalte kyststrækning. Vi havde næsten opgivet håbet om at genfinde arten, da vi i juli 1995 opdagede tre kloner på kystskrænten ud for Hørhaven i Skåde Skov. Den ene klon bestod i 1995 af kun to vegetative skud og stod i randen af et tæt krat ved en nedgang til stranden. De to øvrige kloner var mere livskraftige og voksede i frodig græs/urte-vegetation på en meget stejl skrænt med spredte, højstammede bøge. Den ene af disse kloner bestod i 1995 af 6 vegetative skud, den anden af 13 vegetative og 3 blomstrende skud. Kvast-Høgeurt har tydeligvis været i tilbagegang i Århuskovene - formentlig altovervejende pga. den etablerede kystsikring, som forhindrer erosion og dermed fremkomsten af de periodiske skred, som i et dynamisk samspil med successionen kunne opretholde de for arten nødvendige, lysåbne forhold.

Tyndakset Star. - I Herbarium Jutlandicum ligger der et belæg af Tyndakset Star (fig. 32) fra "Marselisb. Sk. (v. Moesgård)" (1905, leg. V. Sigfred Knudsen). I 1992 genfandt vi arten i Enemærket Skov. Her vokser den to steder - nemlig med ca. 15 tuer i en fugtig skov af Ask og Rød El

Fig. 31. Kvast-Høgeurt er rødlistet som sjælden i Danmark og betragtes desuden som en nogenlunde god naturskovsindikator (tabel 7). Førhen voksede den adskillige steder på kystskrænterne i Thorskov og Skåde Skov. Idag kender vi kun en lille, trængt bestand på sidstnævnte lokalitet, hvor den vokser sammen med bl.a. Bjerg-Perikon, Kransbørste, Blågrøn Star, Skov-Stilkaks og Alm. Hjertegræs. - Foto: Skåde Skov, den 14. juli 1995.

samt med 2 tuer i en grøft i bøgeskov nær Giberå (se endv. Ærenlund Pedersen & Løjtnant 1992; upubl. 18). Artens forekomst i Århuskovene er en af de nordligste i Danmark.

Tæt blomstret Hullæbe. - Det første kendte fund af denne art (fig. 33) i Århuskovene blev gjort af Johannes Skov, da han omkring år 1900 samlede to blomstrende eksemplarer ved "Marselisborg" (belæg i Dansk Herbarium). Finderen selv bestemte imidlertid planterne til Skov-Hullæbe, og det var først i 1979, at deres rette identitet blev fastslået (det. B. Løjtnant). Den indsamling af Tæt blomstret Hullæbe, som af Grønt-

Fig. 32. Tyndakset Star er rødlistet som sjælden i Danmark og medregnes desuden blandt de særligt gode naturskovsindikatorer (tabel 7). I Århuskovene er den kun kendt fra Enemærket Skov, hvor den især findes i en fugtig bevoksning af Ask og Rød El sammen med arter som Gul Anemone, Skov-Springklap, Småbladet Milturt og Firblad. - Foto: Enemærket Skov, den 25. maj 1997.

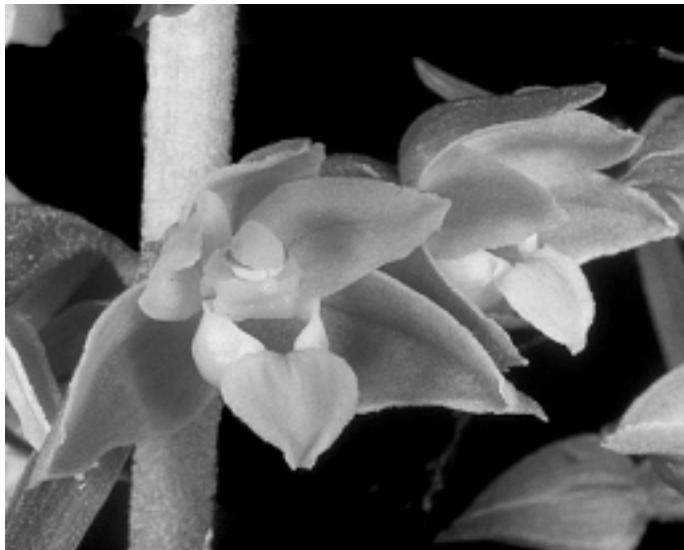

Fig. 33. Tæt blomstret Hullæbe er rødlistet som sjældnen i Danmark og medregnes desuden blandt de særligt gode naturskovsindikatorer (tabel 7). Den hører hjemme i bøge- eller løvblandskov på højtliggende plastisk ler og er i Århuskovene kendt fra Havreballe Skov, Enemærket Skov og Moesgård Have. - Foto: Havreballe Skov, den 7. august 1995.

ved (1948) og Wiinstedt (1958) blev betragtet som den ældste fra Århuskovene, stammer fra "Friheden" (1918, leg. Poul Larsen) og befinder sig ligeledes i Dansk Herbarium. Poul Larsen henførte planten til *Epipactis latifolia* (et synonym for *E. helleborine*, Skov-Hullæbe), men bemærkede dog, at der var tale om: "En meget smalbladet Form"! Det var J. A. Nannfeldt, som i 1945 bestemte planten til Tæt blomstret Hullæbe. I Herbarium Jutlandicum ligger der belæg fra skoven ved "Friheden" (1964, leg. B. Øll-

Tabel 8. Populationsudvikling (antal overjordiske skud) hos Tæt blomstret Hullæbe på permanente prøveflader i Århuskovene over 9-11 år (data fra projektet "Overvågning af danske Orkidéer" under Danmarks Miljøundersøgelser). En tankestreg i tabellen angiver, at der ikke foreligger nogen optælling fra den pågældende prøveflade det pågældende år. Optællingerne er foretaget af Erik Hammer, Kurt Ærenlund Pedersen og H.Æ.P.

gaard) og fra "Marselisborg Skov" (1964, leg. Wium-Andersen), ligesom der i studiesamlingen på Biologisk Institut, Aarhus Universitet findes et belæg fra "Marselisborgskov" (1967, uden indsamler). Alle de nævnte herbariebelæg stammer formentlig fra fund gjort i den nordøstlige del af Havreballe Skov (inkl. Friheden). Fra denne lokalitet foreligger også nyere primærangivelser uden belæg (Løjtnant 1985; Ærenlund Pedersen & Løjtnant 1992; upubl. 9, 12; Henning Ettrup, in litt. 1984; Erik Hammer, in litt. 1984; Bjarke Huus Jensen, in litt. 1984). Vi kender selv arten fra Havreballe Skov tilbage til 1982 og har set den på stedet hvert år siden. I 1985 fandt H.Æ.P. Tæt blomstret Hullæbe i Moesgård Have, og i 1988 blev den på en ØBF-ekskursion opdaget nær Skovmøllen i Enemærket Skov (Ærenlund Pedersen 1988). Også på disse lokaliteter har vi iagttaget arten jævnligt siden de første fund (se f.eks. Ærenlund Pedersen 1988; upubl. 19). Under den aktuelle inventering har vi kunnet konstatere, at Tæt blomstret Hullæbe stadig trives på de tre ovennævnte lokaliteter; men som det altid er tilfældet med denne art, svinger antallet af overjordiske, blomstrende skud kraftigt fra år til år. Den største bestand findes ganske givet i Havreballe Skov, hvor der så sent som i 1994 blev set over 120 blomstrende skud. I Moesgård Have og Enemærket Skov er populationerne af en mere beskedne størrelsesorden, idet der på intet tidspunkt i inventeringsperioden er iagttaget mere end 12 blomstrende skud hvert sted. På alle tre lokaliteter er arten blevet overvåget på permanente prøveflader gennem en årrække, jf. tabel 8. For detaljerede oplysninger om plantens udbredelse og status i Danmark henvises til Løjtnant (1985) samt til Wind & Faurholdt (1992).

Hylde-Gøgeurt. - Ifølge TBU-kartoteket skulle A. E. Skjøt-Pedersen i 1942 have fundet et enkelt eksemplar af denne art ved "Marselisborg". Angivelsen er ikke repræsenteret ved et herbariebelæg, og vi har været ude af stand til at lokalisere den oprindelige korrespondance. Alligevel har vi valgt at betragte angivelsen som påli-

	'87	'88	'89	'90	'91	'92	'93	'94	'95	'96	'97
Havreballe Skov	29	42	36	43	48	20	23	40	52	8	24
Enemærket Skov	-	-	8	5	1	5	1	7	1	11	12
Moesgård Have	-	-	4	0	0	3	0	1	0	4	3

delig. For det første var Skjød-Pedersen kendt som en habil florist; for det andet har Hylde-Gøgeurt tidligere vokset flere steder på Århus-egnen (Grøntved 1948). Der findes ikke idag noget sted i Århuskovene, hvor der er særligt gode vækstbetingelser for arten - men det er sandsynligt, at specielt kystskrænterne endnu i 1940'erne har frembudt pletvist gode forhold.

Særligt ansvarskrævende arter

Opret Kobjælde. - Denne art er i Århuskovene kun kendt gennem en indsamling fra "Marselisborg" i 1887 (upubl. 3). Der synes ikke idag at være oplagte, potentielle lokaliteter for den i området.

Glat Hullæbe. - I Dansk Herbarium findes belæg af Glat Hullæbe (fig. 34) fra to bredt defi-

Fig. 34. Glat Hullæbe er rødlistet som særligt ansvarskrævende i Danmark og betragtes desuden som en god naturskønsindikator (tabel 7). Vi har (gen)fundet den i alle Århuskovene undtagen Kirkeskov. - Foto: Enemærket Skov, den 6. juli 1992.

nerede områder i Århuskovene: "Thor skov" (1882, leg. O. Gelert) og "Marselisborg Skov" (1891, leg. V. Østerberg; 1915, leg. C. H. Ostfeld; 1951, leg. Svend Andersen) - se endvidere Lange & Mortensen (1884). Planten er i 1983 angivet fra Enemærket Skov (Erik Hammer, in litt. 1984) samt fra Havreballe Skov (Henning Ettrup, in litt. 1984; Erik Hammer, in litt. 1984; Bjarke Huus Jensen, in litt. 1984). En række upublicerede kilder (upubl. 7, 9 og 12) nævner den ligeledes fra Havreballe Skov (1987) samt fra Kirkeskov (1987) og Skåde Skov (1988). Endelig kender vi selv arten fra flere steder i området (se bl.a. Ærenlund Pedersen 1988; Ærenlund Pedersen & Løjtnant 1992; upubl. 19) - i Havreballe Skov og Storskoven tilbage til 1982. I forbindelse med den systematiske inventering har vi observeret Glat Hullæbe i alle Århuskovene undtagen Kirkeskov og har kunnet konstatere, at den er sporadisk optrædende i det meste af området. Arten viser dog en klar præference for fugtig, dyb muldbund i ofte ganske mørke bevoksninger af løvtræer, hyppigst Bøg. I overensstemmelse hermed er de fleste fund gjort i kløfter og slugter langs kysten samt i dalstrøg omkring vandløbene. Den største delpopulation findes i skovpartierne langs sydsiden af Giberå, nord og nordøst for Skovmøllen.

Særligt hensynskrævende arter

Engblomme. - I Herbarium Jutlandicum findes et belæg af Engblomme fra "Moesgård Skov" (1915, leg. I. Alstrup & R. Christensen), mens der i TBU-kartoteket findes en angivelse (uden årstal og finder) fra "Moesgaard". Vi har siden starten af 1980'erne kendt en lille population på den fugtige eng i Moesgård Have. Hér vokser planten stadig, men kun i ganske få eksemplarer. Århus Kommune gennemfører dog nu naturpleje i form af årligt høslæt; så der er begrundet håb om, at arten kan brede sig på engen de kommende år.

Leverurt. - Denne art er i Århuskovene kun kendt gennem en indsamling fra "Moesgaard" i 1885 (Dansk Herbarium, leg. N. Becker). Idag er det vel kun den fugtige eng i Moesgaard Have, som kunne udgøre et egnet voksested.

Mark-Tusindgylden. - Mark-Tusindgylden (fig. 35) er i Herbarium Jutlandicum bl.a. repræsenteret ved en indsamling fra "Moesgård Skov" (1971, leg. A. Nielsen). I forbindelse med inventeringen har vi fundet planten nogle få steder i tilknytning til kystskrænten i Storskoven. Hér optræder den i tidlige successionsstadier - dels

Fig. 35. Mark-Tusindgylden er rødlistet som særligt hensynskrævende i Danmark. I Århuskovene vokser den kun i Storskoven. Her er planten foreviget på bredden af et nygravet vandhul, hvor den optræder i mængde. - Foto: den 23. juli 1997.

temmelig sparsomt i forbindelse med skred på selve skrænten, dels på bredden af et nygravet vandhul umiddelbart ovenfor.

Eng-Troldurt. - Den eneste bevarede indsamling af denne art fra Århuskovene er fra "Marselisborg" (1868, uden indsamler) og ligger i Dansk Herbarium. Af en ekskursionsberetning (Petersen 1913) fremgår det endvidere, at planten i 1913 voksede på én eller flere skovenge i Skåde Skov og/eller Storskoven. Vi har i 1991-1997 forgæves eftersøgt arten på de tilbageværende fugtige enge i Århuskovene.

Skælrod. - I Dansk Herbarium foreligger et belæg af Skælrod (fig. 36) samlet "S. f. Aarhus" (1925, leg. A. Noe-Nygaard), ligesom det i TBU-kartoteket angives (uden årstal), at Poul Larsen har fundet den "i skovene omkring Aarhus". I 1981 blev der fundet en mindre bestand på en skovbevokset kystskrænt i Skåde Skov, lidt nord for Ørnereden (H.Æ.P.'s feltnoter). I forbindelse med den aktuelle inventering har vi kun iagttaget arten i Havreballe Skov (Ærenlund Pedersen

Fig. 36. Skælrod er rødlistet som særligt hensynskrævende i Danmark og betragtes desuden som en nogenlunde god naturskowsindikator (tabel 7). Billedet viser et beskedent udsnit af den store bestand ved dammen ved Thorsmølle. - Foto: Hestehave Skov, den 25. maj 1997.

& Løjtnant 1992), hvor den vokser i skovens nordvesthjørne, samt i Hestehave Skov. I sidstnævnte skov findes en fin bestand på sydøstbredden af dammen ved Thorsmølle; desuden har vi fundet to forekomster i de lavtliggende, fugtige partier længere mod nordvest i skoven.

Tæppegræs. - I TBU-kartoteket findes en angivelse af denne art fra en "Dam ved Marselisborg" (leg. Poul Larsen, uden årstal). Vi kender ikke til andre fund af Tæppegræs i Århuskovene, hvor der dog stadig findes adskillige potentielle voksesteder for planten.

Parkernes vilde flora

Dyrehaven er i denne undersøgelse behandlet som en del af Thorskov. Herudover følgende ligger fem parker i umiddelbar tilknytning til områdets skove: Tivoli Friheden, Mindeparken (inkl. Rømerhaven), Marselisborg Park, Forsthaven og Moesgård Park (fig. 2). Disse områder er ikke blevet detaljeret undersøgt - men vi har dog besøgt dem nogle få gange i perioden 1991-1997. Nedenfor gives en kort karakteristik af de enkelte parker med angivelse af de mest interessante "vilde" (ikke-dyrkede) planter, som kendes derfra.

Tivoli Friheden

De centrale dele af denne forlystelsespark er "velholdte" uden megen plads til vilde planter. Derimod rummer de perifere dele partier med højstammet bøgeskov - og hér får skovbundsfloraen lov at være i fred. Mest interessant er en forekomst af Tæt blomstret Hullæbe ved den nordlige del af hegnet langs Tivoli Frihedens sydøstside. Visse år er tætheden af blomstrende individer større inden for hegnet end i de tilstødende dele af Havreballe Skov uden for hegnet. Fra samme del af Tivoli Friheden bør nævnes en mindre bestand af Rederod (Erik Hammer, pers. comm. 1998).

Mindeparken

Fra det område, hvor Mindeparken ligger idag, foreligger der i Dansk Herbarium et belæg af Alm. Grådobder (*Alyssum alyssoides*) fra 1867 (uden indsamler). Findestedet blev beskrevet som: "Marken mellem Ladegårdsskoven og Hestehaven ved Århus"! Fra et hegn på selvsamme mark foreligger - ligeledes i Dansk Herbarium - belæg af to arter af Hassel-Brombær: *Rubus horridus* (1914) og *R. haesitans* (1916) (begge leg. K. Friderichsen).

Mindeparken (fig. 37) fremtræder idag som et forholdsvist kultiveret anlæg med store,

tætklippede græsplæner og velafgrænsede bede, hvor kun kulturplanternes tilstedeværelse accepteres. Hist og her finder man imidlertid mindre partier, hvor græsset får lov at gro, og hvor en vis forekomst af vilde planter synes at blive tolere-

Fig. 38. Hylster-Guldstjerne findes bl.a. i Mindeparken, hvor den vokser på blottet jordbund ved foden af gamle bøgetræer. Samlet set findes der - paradoksalt nok - flere individer af denne skovplante i områdets parker end i selve Århusskovene. - Foto: Havreballe Skov, den 13. april 1991.

Fig. 37. Udsigt over de vidtstrakte græsplæner i Mindeparken. Plænerne er voksested for bl.a. Tråd-Ærenpris. - Foto: den 25. maj 1997.

ret. Af aktuelt forekommende vilde arter kan under ét nævnes: Tråd-Ærenpris, Hylster-Guldstjerne (fig. 38), Engkarse, Gul Anemone, Rød-frugtet Sand-Mælkebøtte, Skov-Hullæbe og Roset-Springklap. Endvidere bør det nævnes, at der i Dansk Herbarium findes belæg af Hunde-Salat (*Leontodon nudicaulis*) fra 1951 (leg. Svend Andersen) og af Krat-Ærenpris fra 1970 (leg. Anfred Pedersen). Desuden foreligger der en angivelse af Glat Hullæbe uden årstal (upubl. 1).

Marselisborg Park

Marselisborg Park indeholder, som Mindeparken, såvel udpræget velholdte som mere "naturvenlige" dele - men i Marselisborg Park udgør sidstnævnte en betydeligt større andel. Anlæggets vilde flora omfatter bl.a.: Tråd-Ærenpris, Gul Anemone, Skælrod, Uldhåret Ranun-

Fig. 39. Forsthaven udgør et af flere forbilledlige eksempler på naturvenlig parkdrift i området. Arboretets brogede bestand af dyrkede vedplanter akkompagneres flere steder smukt af en spontant indvandret skovbundsflora. Dertil kommer tilstedeværelsen af flere indslæbte arter. - Foto: den 3. oktober 1988.

kel, Skov-Hullæbe og Glat Hullæbe. Der foreligger desuden flere ældre angivelser af fund, som må være gjort dels i parken, dels på andre steder i umiddelbar nærhed af slottet. Dette gælder således River (*Asperugo procumbens*), som ifølge TBU-kartoteket dels er fundet "fl. st. v. Marselisborg Gaard (1898, C.H.O., Dicot)", dels er angivet af Poul Larsen (uden årstal) fra "den gamle ladegaardsplads v. Marselisborg". Endvidere gælder det følgende planter, som er repræsenteret ved belæg i Dansk Herbarium: Aks-Rapunsel (1924, leg. P. E. Hansen), Grøn x Rundbladet Mynte (1934, leg. J. Bredkjær) samt en art af Hassel-Brombær, *Rubus wahlbergii* (1916, leg. K. Friderichsen).

Forsthaven

Forsthaven (fig. 39) er et arboret (Lange 1967), som idag udgør en udpræget naturvenlig park.

Fig. 40. Bleg Frytle vokser sammen med Skov-Høgeurten *Hieracium grandidens* på en morbundsbakke i Forsthaven. Formodentlig er de begge indslæbt med græsfrø. - Foto: Forsthaven, den 25. juni 1995.

Fig. 41. Bortset fra en oprindelig dyrket forekomst i Botanisk Have i København er Berberis-Gyvelkvæler i Danmark kun kendt fra Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles have på Frederiksberg (1983, leg. J. Jensen, belæg i Dansk Herbarium) og fra Forsthaven; begge steder er den indslæbt. I Forsthaven, hvor den blev opdaget af Johan Lange i 1957 (Pedersen 1963) trives den stadig i bedste velgående. - Foto: Forsthaven, den 15. juli 1994.

Bekæmpelsen af "ukrudt" er minimal, og parken rummer meget varierede forhold, idet der både er lyse og stærkt skyggede samt tørre til meget fugtige partier. Af den aktuelt forekommende vilde flora, kan under ét nævnes: Gul Anemone, Hylster-Guldstjerne, Engkarse, Tråd-Ærenpris, Skælrod, Desmerurt, Skov-Hullæbe, Glat Hullæbe, Fladkravet x Hulkravet Kodriver, Bleg Frytle (fig. 40) og *Hieracium grandidens* (en indslæbt art af Skov-Høgeurt). Dertil kommer en bestand af den meget sjældne, indslæbte Berberis-Gyvelkvæler (*Orobancha lucorum*), se fig. 41. Ifølge Løjtnant (1985) er der i 1966 fundet Tæt blomstret Hullæbe. Blandt de oprindeligt

dyrkede urter i parken bør man især bemærke Hulrodet Lærkespore - for det er nok netop fra de store bestande i Forsthaven, denne art har spredt sig til i hvert fald Kirkeskov. Det samme er muligvis tilfældet med f.eks. Have-Guldnælde.

Moesgård Park

Så sent som i 1991 har Helle Zacho givet en udførlig beskrivelse af denne parks arkitektoniske forhold (upubl. 17); rapporten indbefatter desuden lister over de dyrkede planter (den seneste liste er fra 1990 og udarbejdet af Simon Lægaard). Igen er der tale om en ekstensivt plejet - og dermed udpræget "naturvenlig" - park. Dette forhold blev forøvrigt allerede bemærket i forbindelse med en ekskursion i 1963 (A. Hansen & Sandermann Olsen 1964). Af vilde planter, som er indvandret til Moesgård Park og idag trives i området, kan nævnes: Eng-Nellikerod, Storblomstret Kodriver, Gul Anemone, Sideskærm, Svømmende og Kruset Vandaks samt Glat Løvefod, Vild Løg, Skov-Hullæbe og Rederod. I 1993 fandt vi et enkelt eksemplar af Tæt blomstret Hullæbe og i 1996 et enkelt eksemplar af hybrid mellem Hulkravet og Storblomstret Kodriver. Tidligere er bl.a. meldt om fund af Opret Hønsetarm (A. Hansen & Sandermann Olsen 1964) og Klinte (*Agrostemma githago*) (1978, leg. H. Øllgaard, belæg i Dansk Herbarium).

Det er i øvrigt interessant, at en række urter, som antagelig blev indført til parken allerede ved dens anlæggelse, men hvis kontrollerede dyrkning siden er blevet forsømt, har overlevet, og idag optræder "på egen hånd" i krat og højt voksende græsplæner rundt omkring i parken. Det gælder f.eks. Spansk Jordbær, Bølgekrone Storkenæb, Vild Tulipan (*Tulipa sylvestris*) og Tusindstråle (fig. 42).

Århuskovene som botanisk interesseområde

De ovennævnte karakteristika vedrørende floraens diversitet og autenticitet samt de særlige bevaringsinteresser, der er knyttet til naturskovearealer og rødlistearter, tegner et overordnet billede af Århuskovene som et botanisk interesseområde af usædvanlig stor betydning. På denne baggrund kan der gives en række flora-fremmende anbefalinger til skovenes fremtidige forvaltning og drift.

Samlet evaluering

Af de 713 arter på den samlede floraliste for Århuskovene (appendix 1 - artsantallet opgjort som i afsnittet "Generel floristisk beskrivelse") er ikke færre end 652 set i inventeringsperioden 1991-1997 og må formodes stadig at forekomme i området. I Danmark er 652 arter af karplanter på blot 562 ha et meget stort antal. Den særdeles artsrige flora i Århuskovene må først og fremmest tilskrives lang skovkontinuitet kombineret med det store udbud af forskellige vegetationstyper, som i anden omgang må tilskrives tidligt indførte naturhensyn i skovdriften.

Det er imidlertid også tydeligt, at karplante-floraens artsrigdom må være faldet gennem de senere årtier - i hvert fald hvad angår de indigene arter. Skønt floraen er rimeligt godt bevaret i forhold til, hvordan situationen er i mange andre skove, har den altså alligevel ikke haft optimale betingelser de sidste mange år. Det er desværre umuligt at se, hvordan det totale antal af indigene arter har udviklet sig fra ca. 1850 til 1997 - simpelthen fordi vi først nu har et rimeligt godt kendskab til skovenes indhold af de mere almin-

delige arter. Til gengæld er det tankevækkende, at kun 9 af de 19 kendte rødlistearter i området har kunnet (gen)findes ved inventeringen i 1991-1997. I det mindste blandt rødlistearterne synes tilbagegangen især at have ramt planter fra lysåbne biotoper.

Det er karakteristisk, at de botaniske værdier er nogenlunde jævnt fordelt mellem områdets otte skove, men dog tilnærmelsesvist således, at jo større skovene er, jo rigere på arter - herunder specialiserede og sjældne arter - er deres flora. Med henblik på at bevare de botaniske værdier vil det derfor være uhensigtsmæssigt at foretage en prioritering mellem de enkelte skove. De botaniske værdier bevares bedst ved: (1) at indføre/opretholde en række generelle hensyn i forvaltningen af hele området og (2) at gennemføre en helt specifik og målrettet indsats for at bevare særligt store værdier i specielt udvalgte områder.

Generelle forslag til naturhensyn i forvaltningen

Den flersidige skovdrift bør opretholdes. Det er den eneste mulighed, hvis de store naturhistoriske, rekreative og økonomiske interesser i

Fig. 42. Tusindstråle har naturaliseret sig i Århuskovene, hvor den kun synes at mangle i Skåde Skov og Moesgård Have. Denne vide udbredelse i området har den haft god tid til at opnå, da Moesgård Park er et af de tidligste steder, arten med sikkerhed vides at have været dyrket i Danmark (ifølge en protokol i hvert fald tilbage til 1850), jf. Lange (1994). Endnu idag er Tusindstråle talrig i parken. - Foto: Moesgård Park, den 23. juli 1997.

Århuskovene skal kunne forenes. Inden for disse rammer kan man fra et botanisk synspunkt ønske sig, at følgende anbefalinger (fortsat) vil blive fulgt:

1. Dyrkning af ikke-indigene træarter (nåletræer, Ahorn, Poppel, Rød Eg etc.) bør holdes på et så minimalt niveau som overhovedet muligt. Ikke-indigene arter må udelukkende plantes på arealer, hvor der også umiddelbart inden har været ikke-indigene træarter.

2. I bevoksninger af indigene træarter, specielt hvor de er fremkommet ved naturlig fornyelse, bør skovning foregå ved ekstensiv pluk-hugst, således at bevoksnings-kontinuiteten fremmes mest muligt.

3. Anvendelsen af større maskiner i skovdriften bør fortsat holdes på et minimalt niveau - og i særligt sårbare områder udelukkende foregå i perioder med frost.

4. Stribeharvning bør undgås overalt, hvor der er forudsætninger til stede for spontan fornyelse. De hidtidige forsøg med harvning har til-

syneladende været til skade for skovbundsvegetationen - og det i en større udstrækning end vi selv havde forudset.

5. Gødskning og anvendelse af herbicider bør fortsat undgås.

6. "Genetisk fornyelse" af indigene træarter bør fortsat undgås af hensyn til floraens autenticitet. Der ville reelt være tale om floraforfalskning.

7. Alle enge - fugtige og tørre - bør plejes ved høslæt eller ekstensiv græsning.

Det er endvidere vigtigt, at områdets parker får lov at bibeholde deres nuværende form, hvor den vilde flora generelt har gode betingelser. I deres aktuelle tilstand tjener parkerne åbenlyst som spredningskorridorer mellem områdets skove.

Endelig er det af største fundamentale betydning, at der i forvaltningen af Århuskovene fastlægges en politisk linie, som fremmer aktiviteter, der øger naturforståelsen, og hæmmer aktiviteter, der er decideret skadelige for skovenes na-

Fig. 43. Denne vandrige ellesump i Havreballe Skov er en lille floristisk perle, som vi foreslår udlagt som urørt skov. Ved beskyttelse af småbiotoper som denne er det vigtigt, at der etableres en bred bufferzone: desto mindre en biotop er, desto mere sårbar er den over for miljøforandringer i de umiddelbare omgivelser. - Foto: den 25. maj 1997.

turindhold. Eksempelvis kunne man forestille sig på den ene side at genskabe Skjød-Pedersens natursti og på den anden at forbyde mountainbikes i skovene.

Særligt bevaringsværdige områder

En række områder i Århuskoven har særligt stor bevaringsmæssig interesse pga. deres specielle, floristiske indhold. På de nedenfor omtalte arealer bør der ydes en specifik og målrettet indsats for at beskytte den eksisterende flora.

1. Ca. 100 m sydøst for Ødam ligger den eneste velbevarede ellesump i Havreballe Skov (fig. 43). Der er tale om en meget artsrig biotop, som bl.a. indeholder Århuskovenes eneste kendte bestande af Vand-Ærenpris og Hårfliget Vandrunkel - foruden områdets største bestande af Vandrøllike og Tykakset Star. Denne lille ellesump bør fredes administrativt og udlægges som urørt skov. Desuden bør der udenom etableres en bufferzone, hvori der kun må forekomme ekstensiv plukhugst.

2. Bøgedominerede bevoksninger i den nordlige halvdel af Havreballe Skov rummer Århuskovenes største bestand af den rødlistede Tæt blomstret Hullæbe. Ingen bøgebevoksninger i dette område bør konverteres til andre træarter, og skovning bør begrænses til ekstensiv plukhugst.

3. På skovklædte skrænter ved sydøsthjørnet af den lille sø i Kirkeskovs nordende findes en stor bestand af den meget sjældne *Hieracium piliceps* (en art af Alm. Høgeurt), se fig. 44. Bestandens fremtidige udvikling bør overvåges og skovdriften afstemmes efter plantens behov. Som udgangspunkt bør man tilstræbe status quo i forhold til nuværende praksis.

Fig. 44. *Hieracium piliceps*, en art af Alm. Høgeurt, er tilsyneladende endemisk for Østjylland. Inden for Århuskoven er den kun fundet i Kirkeskov, hvor den først blev opdaget i 1997 (leg. H.Æ.P., belæg i Dansk Herbarium). Samme år fandt Jesper Ratjen arten ved Stallerup Sø og Seest ved Kolding (Jens Christian Schou, pers. comm. 1998 - belæg deponeres i Herbarium Jutlandicum). Herudover er *H. piliceps* på verdensplan kun kendt gennem tre ældre fund, som alle er repræsenteret ved belæg i Dansk Herbarium. Det drejer sig om Vejle Nørreskov 1888 (leg. O. Gelert) samt Rosenvold 1920 og Vrandrup Mølle ved Kolding 1927 (begge leg. K. Wiinstedt). - Del. Jens Christian Schou.

4. Kystskrænterne ud for Hørhaven rummer Århuskovenes eneste recente forekomst af rødlistearten Kvast-Høgeurt - foruden andre ualmindelige arter såsom Bjerg-Perikon, Kransbørste og Alm. Hjertergræs. Desværre er disse lyselskende planter hårdt trængt pga. den tilgroning, som er foregået, siden kystsikringen blev etableret. Allerbedst vil det være at få fjernet kystsikringen på den pågældende strækning, så

man igen kan opleve det for planterne optimale samspil mellem naturlig erosion og succession. Mere realistisk er det dog nok (under kyndig vejledning!) at få foretaget en etapevis kratrydning på skrænterne. En sådan rydning må foregå om vinteren og helst i en frostperiode.

5. I Storskoven, nær dens sydvesthjørne, ligger Århuskovenes eneste fattigkær. Ekstremfattigkær er i det hele taget sjældne i Århus Amt (Hammer 1995). Da fattigkæret i Storskoven faktisk er det eneste, der kendes fra Århus's umiddelbare omegn, bør det fredes administrativt med mulighed for om nogle år at gentage den netop gennemførte fældning af vedplanteopvækst.

6. I Moesgård Have rummer det skovparti, der ligger nordvest for den gennemgående skovvej, en bestand af den rødlistede Tæt blomstret Hullæbe. Forekomsten strækker sig fra skovens indgang og ca. 200 m frem. Det pågældende skovparti bør fredes administrativt med bestemmelse om, at det skal udlægges som urørt skov (bedst!), eller at skovningen skal begrænses til ekstensiv plukhugst (næstbedst!).

7. Den fugtige eng i Moesgård Have er voksested for en række arter, som ellers ikke - eller næsten ikke - forekommer i Århuskoven. Det gælder f.eks. den rødlistede Engblomme samt Vinget Perikon, Maj-Gøgeurt, Tvebo Star og Alm. Hjertegræs. Den netop etablerede pleje bør opretholdes i form af høslæt i juli måned (jf. Løjtnant & Worsøe 1992) og med tiden afstemmes efter, hvorledes den lavtvoksende engvegetation restituerer sig.

8. Skambækdalen, Skelbækdalen og Giberådal rummer som tidligere nævnt de floristisk set mest bevaringsværdige partier af gammel naturskov. Skovdriften bør for fremtiden være så ekstensiv som muligt. Det vil være helt optimalt, hvis ét eller flere større områder i de tre dale udlægges som urørt skov. Mest realistisk er det nok i Skelbækdalen, da der ikke hér ligger restaurationer eller lignende, rekreative samlingspunkter. De tre dale rummer bl.a. populationer af rødlistearterne Tyndakset Star, Otteradet Ulvefod, Tæt blomstret Hullæbe og Forskelligblomstret Viol. Da der i hvert tilfælde er tale om små og meget velafgrænsede populationer, bør alle rødlistearternes voksesteder fredes administrativt mod aktive ændringer af de nuværende forhold.

Registrering og overvågning

Hvis det skal sikres, at forvaltningen af Århus-

skovene fortsat kan foregå med betydelig hensyntagen til de naturhistoriske interesser, og at forvaltningen måske ligefrem kan forbedres i denne retning, er det vigtigt, at de naturhistoriske foreninger tilstræber et nært samarbejde med forvalterne. Det er indlysende, at jo flere detaljerede registreringer af plante-, dyre- og svampegrupper, der gennemføres i området, jo bedre bliver forvalternes muligheder for at føre deres gode intentioner ud i livet - og med desto større vægt kan de naturhistoriske foreninger gøre indsigelse, hvis dette alligevel ikke skulle ske! Foruden inventeringer, kan man f.eks. forestille sig, at der kan etableres overvågning af bestande af rødlistearter som et snævert samarbejde mellem foreninger og forvaltere.

Med Århuskovenes rige og forholdsvist velbevarede karplanteflora har vi et forbilledligt eksempel på, at betydelige naturværdier kan opretholdes selv i områder med stort rekreativt pres. Århuskoven tilbyder ganske enkelt en af landets mest oplagte muligheder for stimulerende og opbyggende naturformidling. Den mulighed bør bevares og udnyttes!

Tak

Vi ønsker at rette en stor tak til Henning Ettrup, Isabelle Grignon, Erik Hammer, Bjarke Huus Jensen, Jørgen Terp Laursen, Jonas Laweson, Bent Vestergaard Petersen og Jens Christian Schou for oplysninger om plantefund; til Henry Nielsen, Anfred Pedersen, Jens Christian Schou og Finn Skovgaard for hjælp med diverse plantebestemmelser; til Hans Øllgaard for gode råd mht. behandlingen af Mælkebøtte; til Jens Kirkeby og Jens Christian Schou for udlån af originalt illustrationsmateriale; til Jean Oelkers og Jørgen Andersen for teknisk assistance - samt til Niels Faurholdt, Erik Hammer, Peter Brun Madsen, Bent Vestergaard Petersen, Axel Dalberg Poulsen, Peter Wind og Eiler Worsøe for konstruktive kommentarer til manuskriptet eller til dele deraf.

En særlig tak skal rettes til Erik Wessberg for energisk deltagelse i feltregistreringen af Mælkebøtte- og Klynger-småarter. En særlig tak skal ligeledes rettes til Århus Kommunes Naturforvaltning ved skovrider Peter Brun Madsen og Forhistorisk Museum, Moesgård ved skovfoged Søren Petersen; de har begge udvist stor interesse for undersøgelsen og støttet den med værdifulde oplysninger og praktisk hjælp gennem hele forløbet.

Citeret litteratur

- Asbirk, S. & Søgaard, S. (red.) 1991: "Rødliste 90". Særligt beskyttelseskrævende planter og dyr i Danmark. - Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, Hørsholm.
- Brøchner-Nielsen, M. 1982: Fredningsplanlægning i Århus amt 1.3. Friluftsliv. - Århus amtskommune, Amtsfredningskontoret, Århus.
- Bønnerup, S. 1911: Sjældne Planter. - Flora og Fauna 1911: 93-94.
- Christensen, K. 1939: Nogle Svampe fra Naturs-tien, Aarhus. - Flora og Fauna 45: 154-156.
- Dahl, K. 1994: Fredede områder i Danmark. 7. udg., 1. opl. - Danmarks Naturfredningsfor-ening, Skarv, Høst & Søn, København.
- Degn, O. (red.) 1970: Da det var nyt i Århus - set i illustrerede tidsskrifter 1876-1940. - Århus byhistoriske Udvalg & Universitetsforlaget i Aarhus, Århus.
- Findal, J. K. 1924: Marselisborg og Moesgaard Strand ved Aarhus. - Flora og Fauna, Afhandlinger og Meddelelser 1924: 22-24.
- Fredningsplanudvalget for Århus amt 1977: Landskabsanalyse for Århus amt. Naturvi-denskabelige, forhistoriske, historiske og undervisningsmæssige interesser. - Fred-ningsplanudvalget for Århus amt, Århus.
- Friis Møller, P. 1988: Overvågning af Naturskov 1987. Naturovervågningskontoret, Skov- og Naturstyrelsen, Hørsholm.
- Grøntved, J. 1948: Danmarks Topografisk-Bota-niske Undersøgelse iværksat af Dansk Bota-nisk Forening. Nr. 15. Orchidéernes Udbre-delse i Danmark. - Bot. Tidsskr. 47: 277-351 & 19 kortsider.
- Hammer, E. 1995: Ekstremfattigkær i Århus Amt. - Århus Amt, Natur- og Miljøkontoret, Højbjerg.
- Hansen, A. 1961: Nye floristiske fund 1959/60. - Bot. Tidsskr. 56: 355-357.
- 1964: Nye floristiske fund og iagttagelser, mest fra 1963. - Bot. Tidsskr. 59: 340-344.
- Hansen, A. & Sandermann Olsen, S.-E. 1964: Højsommerekskursionen til Østjylland (egnen mellem Ry og Århus, Århus-syd samt Gern Bakker) den 9.-11. august 1963. - Bot. Tidsskr. 59: 350-354.
- Hansen, K. 1993: Balsaminfamilien, Balsamina-ceae. - I: Hansen, K. (red.), Dansk feltflora. 1. udg., 6. opl. Gyldendal, København, pp. 353-354.
- Heidemann Lassen, H. 1979: Opvækst af *Cerat-ophyllum submersum* - med konsekvenser for faunaen. - Flora og Fauna 85: 53-54.
- Huus Jensen, B. 1981: Vilhelmsborg og Giber Å. - Gejrfuglen 17: 106-109.
- Jensen, B. & Jensen, P. 1974: Marselisborgsko-vene. - Universitetsforlaget, Århus.
- Kingo Jacobsen, N. 1989: Physical geographical features of Denmark. - I: Vestergaard, P. & Hansen, K. (red.), Distribution of vascular plants in Denmark. Opera Bot. 96: 13-23 (1-163).
- Koch, N. E. 1978: Skovenes friluftsfunktion i Danmark. I. del. Befolkningens anvendelse af landets skove. - Forstl. Forsøgsv. Danm., beretning nr. 294, XXXV: 289-451.
- Koch, N. E. & Canger, S. 1986: Marginaljorder og miljøinteresser. Miljøministeriets projek-tundersøgelser 1986. Teknikerraport nr. 8: Skovopbygning til glæde for friluftslivet - et arbejdsnotat. - Projekt "Skov og Folk", Sta-tens Forstlige Forsøgsvæsen, Klampenborg for Skov- og Naturstyrelsen, København.
- Lange, J. 1967: Forsthaven, Århus. Fortegnelse over vedplanter og solitærstauder i haven i sommeren 1966. - Dansk Dendrol. Årsskr. 2: 360-421 & 2 kort.
- 1994: Kulturplanternes indførselshistorie i Danmark indtil midten af 1900-tallet. - Jordbrugsforlaget, Frederiksberg.
- Lange, J. & Mortensen, H. 1884: Oversigt over de i Aarene 1879-83 i Danmark fundne sjældnere eller for den danske Flora nye Arter. - Bot. Tidsskr. 14: 54-146.
- Larsen, K. 1956: Danmarks Topografisk-Botani-ske Undersøgelse iværksat af Dansk Bota-nisk Forening. Nr. 22. Ranunculaceernes udbredelse i Danmark. - Bot. Tidsskr. 53: 197-252.
- Laursen, J. 1982: Fortidens spor i Århuskove-ne. En håndbog. - Jysk Arkæologisk Selskab & Forhistorisk Museum, Moesgård.
- 1994: Historien i skoven. Skove og fortids-minder i Århus Amt. - Skippershoved & Århus Amtsmuseumsråd, Herning.
- Løjtnant, B. 1983: Fredningsplanlægning i Århus amt 1.4. Naturhistoriske forhold. - Århus amtskommune, Amtsfrednings-kontoret, Århus.
- 1985: Orchidéerne - status og fremtid i Århus Amt. - I: Højager, S., Janniche, A. & Terp Laursen, J. (red.), Status for planter, dyr og naturbeskyttelse i Århus amt. Indlæg fra symposiet 24.-25. september 1983. Dan-

- marks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening & Østjysk Biologisk Forening, Århus, pp. 100-109.
- 1991: Overvågning af orchidéer 1987-89. - Flora og Fauna 97: 63-121.
 - 1996: Naturskove og naturskovsindikatorer blandt blomsterplanterne. - Flora og Fauna 102: 169-175.
- Løjtnant, B. & Worsøe, E. 1990: Om anvendelsen af begrebet "naturskov" i Danmark. - Flora og Fauna 96: 11-16.
- 1992: Høenge slår man i juli. - Urt 16: 93-96.
- Mossberg, B. & Stenberg, L. 1994: Den store nordiske flora. Dansk udg. v. J. Feilberg & B. Løjtnant. - G. E. C. Gads Forlag, København.
- Murmann Hansen, A. 1993: Moesgaard d. 1.6.1993. - Gejrfuglen 29: 107.
- Møller, F. H. 1938: Poul Larsen. 16. januar 1864 - 18. april 1938. - Bot. Tidsskr. 44: 482-483.
- Odgaard, B. V. & Aaby, B. 1987: Naturskovsarealer i hovedstadsregionen - en registrering af naturskove, græsnings- og stævningskove. Planlægningsrapport nr. 47. - Hovedstadsrådet, Valby.
- Pedersen, A. 1956: Danmarks Topografisk-Botaniske Undersøgelse iværksat af Dansk Botanisk Forening. Nr. 21. Rubiaceernes, Polygalaceernes, Linaceernes, Oxalidaceernes og Balsaminaceernes udbredelse i Danmark. - Bot. Tidsskr. 53: 137-196.
- 1963: Danmarks Topografisk-Botaniske Undersøgelse iværksat af Dansk Botanisk Forening. Nr. 29. Scrophulariaceernes og Orobanchaceernes udbredelse i Danmark. - Bot. Tidsskr. 59: 1-140.
- Peterken, G. F. 1974: A method for assessing woodland flora for conservation using indicator species. - Biol. Conserv. 6: 239-245.
- Petersen, K. 1913: Fra Ekursionen ved Aarhus Juni 1913. - Flora og Fauna 1913: 101-105.
- Påhlsson, L. (red.) 1994: Vegetationstyper i Norden. - Tema Nord 1994/665: 1-627.
- Rasmussen, P. & Schmidt, A. F. 1949: Viby Sogns historie, II. - Viby kommune, Aarhus.
- Riis Jacobsen, D. & Kitnæs, K. S. 1995: Hist hvor vejen slår en bugt, ligger der en bro så smukt. En fortælling om Moesgård Naturskovsti. - Regnskov 12(1): 10-11.
- Schou, J. C. 1993: De danske halvgræsser - en vejledning til de danske halvgræs-arter. - BFN's Forlag, Klitmøller.
- Sørensen, P. & Thomsen, K. (red.) 1992: Danmarks naturskove. Rapport fra symposium på Aarhus Universitet d. 28. marts 1992. - Regnskovsgruppen Nepenthes, Århus.
- Thomsen, K. 1996: Alle tiders urskov. Danmarks vilde skove i fortid og fremtid. - Nepenthes Forlag, Århus.
- Whittaker, R. H. 1972: Evolution and measurement of species diversity. - Taxon 21: 213-251.
- Wiinstedt, K. 1913: Lystrup Hegn. - Flora og Fauna 1913: 75-79.
- 1924: Floristiske Meddelelser. - Bot. Tidsskr. 38: 299-304.
 - 1958: Floristiske meddelelser. Nye voksesteder for nogle spontane, sjældnere danske planter. - Bot. Tidsskr. 54: 176-178.
- Wind, P. 1990: Oversigt over botaniske lokaliteter 7. Århus Amt. - Skov- og Naturstyrelsen, Miljøministeriet & Dansk Botanisk Forening, København.
- 1994: Oversigt over botaniske lokaliteter. Status og forvaltningsbehov. 1.-2. halvbind. - Miljø- og Energiministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, København.
- Wind, P. & Faurholdt, N. 1992: Fund af Tæt blomstret Hullæbe (*Epipactis purpurata*) på Sjælland. - Urt 1992: 9-16.
- Ærenlund Pedersen, H. 1988: Storskov ved Moesgård d. 13.8.88. - Gejrfuglen 24: 107.
- 1995: Planteliv langs Oldtidsstien. En introduktion til plantesamfund og vegetationsudvikling. - Forhistorisk Museum, Moesgård.
- Ærenlund Pedersen, H. & Løjtnant, B. 1992: Praktisk anvendelse af naturskovs-indikatorer - vist med karplanterne som eksempel. - Gejrfuglen 28: 132-144.
- Ærenlund Pedersen, H. & Vire, A.-M. 1993: Regionalt truede planter - med Bredbægret og Baltisk Ensian som eksempler. - Urt 1993: 40-49.
- Ødum, S. 1968: Danmarks Topografisk-Botaniske Undersøgelse iværksat af Dansk Botanisk Forening. Nr. 36. Udbredelsen af træer og buske i Danmark. - Bot. Tidsskr. 64: 1-118.

Upublicerede kilder

1. Andersen, S. uden årstal: Floristiske Notater, renskrevet af S. M. Rasmussen. - Botanisk Museum, København.
2. Barfod, A. S. (red.) 1995: Sammenlignende undersøgelser af udvalgte skovbundsfloraer i Moesgaard- og Frijsenborgskovene ved Århus. Rapporter indleveret i faget Økologisk Plantegeografi på 2. del af biologistudiet ved Århus Universitet. - Afd. for Systematisk Botanik, Biologisk Institut, Århus Universitet, Risskov.
3. Bruun, H. H. 1983: Floralister og bemærkninger fra en snes botaniske lokaliteter i Jylland. - Dansk Botanisk Forenings Naturlokalitetsregister, København.
4. Buchwald, E. 1988: Floraen i Kirkeskov ved Marselisborg 1980-1985. Askeslugt særlig undersøgt (Sortemose). - Dansk Botanisk Forenings Naturlokalitetsregister, København.
5. Gravesen, P. 1979: Floraliste fra Moesgård Skov. - Dansk Botanisk Forenings Naturlokalitetsregister, København.
6. Jessen, B. & Steen Andersen, V. 1994: Skovbundsvegetation i urørt og forstligt drevet skov. - Økologisk Afdeling, Botanisk Institut, Københavns Universitet.
7. Hammer, E. 1988: Artsliste Skåde Skov 24/5, 18/6 1988. - Dansk Botanisk Forenings Naturlokalitetsregister, København.
8. Hammer, E. 1988: Botaniske oplysninger og kommentarer om TBU-distrikt 21, Århus-egnen indeholdt i: Rettelser og tilføjelser til Peter Winds manuskript til "Foreløbig oversigt over botaniske lokaliteter 7. Århus amt". - Dansk Botanisk Forenings Naturlokalitetsregister, København.
9. Hammer, E. & Wind, P. 1987: Floristiske optegnelser fra Århus-området 22-8-1987. - Dansk Botanisk Forenings Naturlokalitetsregister, København.
10. Larsen, B. H. (red.) 1980: Floralister fra jyske skovlokaliteter ved F.O.F.s skovhold i Århus. - Dansk Botanisk Forenings Naturlokalitetsregister, København.
11. Lægaard, S. 1987: Floraliste fra ekskursionen til Forsthaven, maj 1987. - Dansk Botanisk Forenings Naturlokalitetsregister, København.
12. Løjtnant, B. 1988: Noter vedr. overvågning af orchidéer, 1987. - Dansk Botanisk Forenings Naturlokalitetsregister, København.
13. Rastad, L. & Vedel, H. (red.) 1977: Botanisk økologisk kursus sommeren 1977, Løvenholm. - Dansk Botanisk Forenings Naturlokalitetsregister, København.
14. Sandermann Olsen, S.-E. 1963: Floraliste fra Dansk Botanisk Forenings højsommerekskursion til Østjylland 9.-11. august 1963. Tilføjelser og rettelser ved A. Hansen. - Dansk Botanisk Forenings Naturlokalitetsregister, København.
15. Vedel, H. & Wind, P. 1984: Botanisk-økologisk kursus på naturskolen i Lystrupminde. - Dansk Botanisk Forenings Naturlokalitetsregister, København.
16. Vikstrøm, T. 1983: Notater fra Fløjstrup & Marselisborg Skove syd for Århus 23. juli 1983. - Dansk Botanisk Forenings Naturlokalitetsregister, København.
17. Zacho, H. 1991: Moesgård Park 1-2. - Moesgård.
18. Ærenlund Pedersen, H. 1988: Botaniske oplysninger om Århuseggen (TBU-distrikt 21) indeholdt i: Kommentarer, rettelser og tilføjelser til Peter Winds manuskript til "Foreløbig oversigt over botaniske lokaliteter 7. Århus amt". - Dansk Botanisk Forenings Naturlokalitetsregister, København.
19. Ærenlund Pedersen, H. 1992: Karplante-registreringer ved Moesgård 1992. 50 kommenterede floralister. - Forhistorisk Museum, Moesgård.

Forfatternes adresser

H.Æ.P.: Botanisk Museum, Københavns Universitet, Gothersgade 130, 1123 København K.
A.M.H.: De Lichtenbergsvej 77 st tv., 8500 Grenå.

Appendix 1.

Samlet oversigt over Århuskovenes karplanteflora. For metodebeskrivelse henvises til kapitlet "Floristiske undersøgelser".

Taxonlisten. - Listen er ordnet alfabetisk efter familie, derefter alfabetisk efter de enkelte familiers medlemmer. For alle arter, underarter, varieteter og hybrider samt småarter og/eller sektioner er de pågældende taxas autenticitet i Århuskoven angivet som "I" (indigen), "N" (naturaliseret, ikke oprindelig plantet), "N*" (naturaliseret, oprindelig plantet), "A" (ikke naturaliseret, ikke oprindelig plantet), "A*" (ikke naturaliseret, oprindelig plantet). De nævnte kategorier er nærmere defineret i kapitlet "Floristiske undersøgelser".

Lokalitetsforkortelser. - HA = Havreballe Skov; KI = Kirkeskov; HE = Hestehave Skov; TH = Thorskov; SK = Skåde Skov; ST = Storskoven; EN = Enemærket Skov; MO = Moesgård Have.

Forekomstangivelser. - Et udråbstegn betyder, at mindst én af forfatterne har set det pågældende taxon på den pågældende lokalitet i perioden 1991-1997. For arter, som vi ikke har set i forbindelse med inventeringen, er tidligere kendte forekomster angivet med 1-3 krydser, alt efter om det seneste fund er gjort i perioden 1850-1900 (x), i 1901-1950 (xx) eller i 1951-1990 (xxx). Et udråbstegn i parentes betyder, at en art er angivet i perioden 1991-1997, men at vi ikke selv har observeret den. En tankestreg angiver, at vi ikke kender til primærangivelser af det pågældende taxon fra den pågældende lokalitet (se dog nedenstående bemærkninger vedrørende upræcise angivelser).

Upræcise angivelser. - I adskillige tilfælde har ældre angivelser ikke umiddelbart kunnet indføres i tabellen på en åbenlyst korrekt plads - ikke mindst pga. traditionen for kun at skelne mellem "Marselisborg Skov" og "Moesgård Skov". I sådanne tilfælde er begge de to "yderlokaliteter" i det angivne område blevet forsynet med det korrekte antal krydser og derefter forbundet med en linie, som angiver, at fundet lige så godt kan være gjort i et af de mellemliggende områder (eksempel: Hvis en art er angivet fra "Marselisborg Skov" i 1916, er det i tabellen markeret med to krydser i Havreballe Skov, to krydser i Skåde Skov og en mellemliggende linie). Hvis en ældre, upræcis angivelse senere er blevet suppleret med en præcis angivelse fra samme område, er arten i tabellen kun

blevet markeret i henhold til den præcise angivelse (eksempel: Hvis en art er angivet fra "Marselisborg Skov" i 1905 og fra Thorskov i 1980, har den fået tre krydser under Thorskov i tabellen - men ingen yderligere markeringer).

Supplerende bemærkninger til oversigten.

1. Diverse angivelser af Hylde-Baldrian (*Valeriana sambucifolia* ssp. *sambucifolia*) fra Århuskoven skyldes ganske givet forveksling med Krybende Baldrian og er derfor ikke taget med i oversigten.

2. Angivelser af Sump-Forglemmigej, Fruebær, Alm. Milturt, Vand-Mynte, Vår-Fladbælg, Vandkarse og Forskelligblomstret Viol fra Skåde Skov (Wind 1990; upubl. 7, 8; TBU-kartoteket) refererer uden tvivl til fund gjort i de allernordligste dele af Storskov.

3. En angivelse af Filtet Burre (*Arctium tomentosum*) fra "Moesgård Skov" (upubl. 10) skyldes ganske givet forveksling med Skov-Burre og er derfor ikke taget med i oversigten.

4. En tvetydig angivelse af "Skræppefinnet Mangeløv, *Dryopteris cristata*" fra Kirkeskov (upubl. 13) har vi tolket som Smalbladet Mangeløv.

5. En angivelse af Rank Vinterkarse (*Barbarea stricta*) fra Enemærket Skov i 1992 (upubl. 19) skyldtes forveksling med Udspærret Vinterkarse og er derfor ikke taget med i oversigten.

6. I Dansk Herbarium ligger en indsamling fra "Moesgaard Strand" foretaget af Ø. Winge i 1910 og af finderen bestemt til Kølet Løg (*Allium carinatum*). Desværre blev planten indsamlet, inden blomsterne var fuldt udviklede. Derfor lader det sig ikke afgøre med sikkerhed, hvorvidt bestemmelsen er korrekt, eller hvorvidt der er tale om forveksling med Vild Løg, der ligesom Skov-Løg optræder i mængde på kystskrænterne i Storskoven og Enemærket Skov. Vi foretog i 1996 en målrettet eftersøgning af Kølet Løg, men uden held. Vi har valgt at udelade Kølet Løg fra oversigten, da vi anser det for usandsynligt, at Wings belæg tilhører denne art.

7. En angivelse af Tue-Star (*Carex caespitosa*) fra 1994 fra den fugtige eng i Moesgård Have (upubl. 2) er ikke taget med i oversigten, da vi anser den for tvivlsom. Trods målrettet eftersøgning har vi ikke selv kunnet verificere artens forekomst.

8. Et belæg af Bredbladet Kæruld angiveligt samlet på en "Skrænt v. Djævlekløften" (1892, leg. Jydsk Forening for Naturvidenskab, Dansk Herbarium) er ikke blevet taget med i betragt-

ning under oversigtens udarbejdelse. Det skyldes, at etikettens angivelse af voksested kombineret med Djævlékloftens nuværende fremtoning ikke efterlader tvivl om, at der må være tale om en fejletiketteret indsamling.

9. Foruden de i nedenstående oversigt anførte arter, kan det ikke udelukkes, at yderligere en række skov- og kystplanter bør betragtes som tidligere forekommende inden for det undersøgte område. Der er i disse tilfælde tale om angivelser med meget upræcise lokalitetsbetegnelser (f.eks. "Skov v. Aarhus") eller med meget bredt favnende lokalitetsbetegnelser (f.eks. "stranden fra Egåens udløb til Norsminde"). De pågældende arter er følgende: Linnæa (*Linnaea borealis*), Alm. Sodaurt (*Salsola kali* ssp. *kali*), Strandgåsefod (*Suaeda maritima*), Jordbær-Kløver (*Trifolium fragiferum*), Skov-Storkenæb (*Geranium sylvaticum*), Glat Rottehale (*Phleum phleoides*), Udspærret Annelgræs (*Puccinellia distans*), Sump-Skræppe (*Rumex palustris*), Sort Pil (*Salix myrsinifolia*), Kantet Kohvede (*Melampyrum cristatum*). Med hensyn til angivelsen af Linnæa fra "Aarhus" henledes opmærksomheden på, at det foreliggende herbariebelæg sandsynligvis er taget fra en have, jf. Wiinstedt (1924).

Lokalitetsforkortelser.

HA = Havreballe Skov

KI = Kirkeskov

HE = Hestehave Skov

TH = Thorskov

SK = Skåde Skov

ST = Storskoven

EN = Enemærket Skov

MO = Moesgård Have

TAXONLISTE	HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
ACERACEAE (LØNFAMILIEN)								
<i>Acer campestre</i> Navr (N)	!	!	!	!	!	-	!	-
<i>A. platanoides</i> Spids-Løn (N*)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>A. pseudoplatanus</i> Ahorn (N*)	!	!	!	!	!	!	!	!
ADOXACEAE (DESMERURTFAMILIEN)								
<i>Adoxa moschatellina</i> Desmerurt (I)	-	!	-	-	!	!	!	-
ALISMATACEAE (SKEBLADFAMILIEN)								
<i>Alisma plantago-aquatica</i> Vejbred-Skeblad (I)	!	-	-	-	-	!	!	-
AMARYLLIDACEAE (NARCISFAMILIEN)								
<i>Galanthus nivalis</i> Alm. Vintergæk (N)	!	!	-	!	-	-	!	-
<i>Narcissus pseudonarcissus</i> Påskelilje (A)	!	!	!	!	-	-	!	-
APIACEAE (SKÆRMPLANTEFAMILIEN)								
<i>Aegopodium podagraria</i> Skvalderkål (N)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>Aethusa cynapium</i> ssp. <i>cynapium</i> Alm. Hundepersille (N)	!	-	!	-	-	-	!	-
<i>Angelica sylvestris</i> Angelik (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>Anthriscus sylvestris</i> Vild Kørvel (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>Astrantia major</i> Stor Stjerneskærm (A)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>Berula erecta</i> Sideskærm (I)	-	-	-	-	-	-	!	!
<i>Carum carvi</i> Kommen (I)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>Chaerophyllum temulum</i> Alm. Hulsvøb (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>Conium maculatum</i> Skarntyde (N)	-	-	-	!	-	-	!	-
<i>Daucus carota</i> ssp. <i>carota</i> Vild Gulerod (N)	!	-	!	!	!	!	!	-
<i>Heracleum pubescens</i> Kæmpe-Bjørneklo (N)	!	!	!	!	!	!	!	-
<i>H. sphondylium</i> ssp. <i>sphondylium</i> Alm. Bjørneklo (I)	-	xxx	!	!	!	!	!	!
<i>Myrrhis odorata</i> Sødskærm (N)	!	!	-	!	!	-	!	-
<i>Oenanthe aquatica</i> Billebo-Klaseskærm (I)	!	-	-	-	-	!	!	-

TAXONLISTE	HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
<i>Pimpinella saxifraga</i> ssp. <i>saxifraga</i> Alm. Pimpinelle (I)	-	!	-	-	!	-	!	-
<i>Sanicula europaea</i> Sanikel (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>Selinum carvifolia</i> Seline (I)	-	-	-	-	xx	—————	xx	-
<i>Torilis japonica</i> Hvas Randfrø (I)	!	!	!	!	!	!	!	-
APOCYNACEAE (SINGRØNFAMILIEN)								
<i>Vinca minor</i> Liden Singrøn (A)	-	!	-	!	!	!	!	-
AQUIFOLIACEAE KRISTTØRFAMILIEN								
<i>Ilex aquifolium</i> Kristtorn (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
ARACEAE (ARUMFAMILIEN)								
<i>Arum maculatum</i> Plettet Arum (N)	!	!	!	!	-	-	-	-
ARALIACEAE (VEDBENDFAMILIEN)								
<i>Hedera helix</i> Alm. Vedbend (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
ASTERACEAE (KURVBLOMSTFAMILIEN)								
<i>Achillea millefolium</i> Alm. Røllike (I)	!	!	!	!	!	!	!	-
<i>A. ptarmica</i> Nyse-Røllike (I)	-	-	-	-	-	-	-	!
<i>Ammobium alatum</i> Papirknop (A)	-	-	-	-	x	-	-	-
<i>Anthemis arvensis</i> Ager-Gåseurt (N)	-	-	!	-	-	-	!	-
<i>Arctium lappa</i> Glat Burre (N)	-	!	!	!	-	!	!	!
<i>A. nemorosum</i> Skov-Burre (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>Artemisia vulgaris</i> var. <i>vulgaris</i> Alm. Gråbynke (N)	!	!	!	!	!	!	!	-
<i>Bellis perennis</i> Tusindfryd (I)	!	!	!	!	!	!	!	-
<i>Bidens cernua</i> Nikkende Brøndsøl (I)	!	!	-	-	-	-	-	-
<i>B. tripartita</i> Fliget Brøndsøl (I)	!	-	-	-	-	-	-	-
<i>Carduus crispus</i> Kruset Tidsel (N)	xxx	-	!	-	!	-	!	-
<i>Carlina vulgaris</i> ssp. <i>vulgaris</i> Alm. Bakketidsel (I)	-	-	xx	—————	xx	xxx	-	-

TAXONLISTE

	HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
<i>Centaurea jacea</i>								
Alm. Knopurt (I)	-	-	-	!	!	!	!	!
<i>C. montana</i>								
Bjerg-Knopurt (A)	-	-	-	!	-	-	-	-
<i>C. scabiosa</i>								
Stor Knopurt (I)	-	-	-	-	!	!	!	-
<i>Chamomilla recutita</i>								
Vellugtende Kamille (N)	!	-	-	!	!	!	!	!
<i>C. suaveolens</i>								
Skive-Kamille (N)	!	-	!	!	!	!	!	-
<i>Cicerbita macrophylla</i>								
Kæmpe-Turt (A)	!	-	-	-	-	-	-	-
<i>Cichorium intybus</i>								
Cikorie (A)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>Cirsium acaule</i>								
Lav Tidsel (I)	-	-	-	!	-	-	-	-
<i>C. acaule</i> x <i>oleraceum</i>								
Lav x Kål-Tidsel (I)	xx					xx	-	-
<i>C. arvense</i>								
Ager-Tidsel (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>C. oleraceum</i>								
Kål-Tidsel (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>C. palustre</i>								
Kær-Tidsel (I)	-	-	!	-	-	!	!	!
<i>C. vulgare</i>								
Horse-Tidsel (N)	!	!	!	!	!	!	!	-
<i>Crepis capillaris</i>								
Grøn Høgeskæg (N)	-	-	!	-	!	!	!	-
<i>C. paludosa</i>								
Kær-Høgeskæg (I)	-	!	!	!	-	!	!	!
<i>Eupatorium cannabinum</i>								
Alm. Hjortetrøst (I)	-	!	!	!	!	!	!	-
<i>Filago vulgaris</i>								
Kugle-Museurt (N)	-	-	-	-	-	!	-	-
<i>Galinsoga quadriradiata</i>								
Kirtel-Kortstråle (A)	-	-	-	-	-	-	xxx	-
<i>Gnaphalium sylvaticum</i>								
Rank Evighedsblomst (I)	-	-	-	!	xxx	!	-	!
<i>G. uliginosum</i>								
Sump-Evighedsblomst (I)	!	!	-	!	-	!	!	-
<i>Hieracium (Hieracium) sect. Sabauda</i>								
Bredbladet Høgeurt (I)	!	!	!	!	!	!	-	-
<i>H. virgultorum</i> (I)	!	!	!	!	!	!	-	-
<i>H. (Hieracium) sect. Tridentata</i>								
Rank Høgeurt (I)	!	-	-	-	xxx	-	!	-
<i>H. auriglandulum</i> (I)	!	-	-	-	-	-	-	-
<i>H. pseudojutlandicum</i> (I)	-	-	-	-	xx	-	!	-
<i>H. semigothiciforme</i> (I)	xxx					xxx	-	-
<i>H. (Hieracium) sect. Vulgata</i> subsect.								
<i>Sylvaticiformia</i>								
Skov-Høgeurt (I)	-	-	xx	!	!	!	-	-
<i>H. oistophyllum</i> (I)	-	-	xx	!	!	!	-	-
<i>H. pellucidum</i> (I)	-	-	xx	-	-	-	-	-
<i>H. (Hieracium) sect. Vulgata</i> subsect.								
<i>Vulgatiformia</i>								
Alm. Høgeurt (I)	!	!	!	!	!	!	!	!

TAXONLISTE

	HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
<i>H. chrysoprasium</i> (I)	xxx				xxx	!	-	-
<i>H. diaphanoides</i> (I)	-	-	-	!	-	-	-	-
<i>H. neopinnatifidum</i> (I)	-	-	-	!	!	!	-	-
<i>H. piliceps</i> (I)	-	!	-	-	-	-	-	-
<i>H. subaustrium</i> (I)	-	-	!	-	-	-	-	-
<i>H. vulgatum</i> (I)	!	-	-	-	!	-	!	!
<i>H. (Hieracium) umbellatum</i> Smalbladet Høgeurt (I)	-	!	-	!	!	!	!	-
<i>H. (Pilosella) aurantiacum</i> Pomerans-Høgeurt (N)	-	!	!	-	!	xxx		xxx
<i>H. (Pilosella) pilosella</i> Hårrig Høgeurt (I)	!	-	!	!	!	!	!	-
<i>H. (Pilosella) sect. Cymosina</i> Kvast-Høgeurt (I)	-	-	-	xx	!	-	-	-
<i>H. cymosum</i> (I)	-	-	-	xx	!	-	-	-
<i>Hypochoeris radicata</i> Alm. Kongepen (I)	-	-	-	!	!	!	!	-
<i>Lactuca serriola</i> Tornet Salat (A)	-	!	-	-	-	-	-	-
<i>Lapsana communis</i> Haremad (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>Leontodon autumnalis</i> Høst-Borst (I)	!	!	!	!	!	!	!	-
<i>Leucanthemum maximum</i> Kæmpe-Margerit (A)	-	-	-	!	!	-	-	-
<i>L. vulgare</i> Hvid Okseøje (I)	!	-	!	!	!	!	!	-
<i>Mycelis muralis</i> Skov-Salat (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>Petasites albus</i> Hvid Hestehov (I)	!	-	xx	-	!	!	-	-
<i>P. hybridus</i> Rød Hestehov (N)	!	-	!	!	!	!	-	-
<i>P. japonicus</i> Japansk Hestehov (N)	!	!	!	!	!	-	-	-
<i>Picris hieracioides</i> Ru Bittermælk (I)	-	-	-	!	-	-	-	-
<i>Senecio jacobaea</i> Eng-Brandbæger (I)	-	-	-	xx	!	!	!	-
<i>S. sylvaticus</i> Skov-Brandbæger (I)	-	-	-	-	-	!	-	-
<i>S. vernalis</i> Vår-Brandbæger (N)	-	-	-	-	-	!	-	-
<i>S. viscosus</i> Klæbrig Brandbæger (N)	!	-	-	-	!	xxx	!	-
<i>S. vulgaris</i> var. <i>vulgaris</i> Alm. Brandbæger (I)	!	!	!	!	!	!	!	-
<i>Solidago canadensis</i> Kanadisk Gyldenris (A)	!	-	-	-	-	-	!	-
<i>S. virgaurea</i> Alm. Gyldenris (I)	!	!	!	!	!	!	!	-
<i>Sonchus arvensis</i> ssp. <i>arvensis</i> Håret Agersvinemælk (I)	!	!	!	!	-	!	-	-
<i>S. asper</i> Ru Svinemælk (N)	!	!	-	!	-	!	!	!

TAXONLISTE	HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
<i>S. oleraceus</i>								
Alm. Svinemælk (N)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>S. palustris</i>								
Kær-Svinemælk (I)	-	-	!	!	!	!	-	-
<i>Tanacetum parthenium</i>								
Matrem (N)	!	-	-	!	-	!	!	-
<i>T. vulgare</i>								
Rejnfan (A)	!	-	!	!	!	-	!	-
<i>Taraxacum</i> sect. <i>Celtica</i>								
Eng-Mælkebøtte (N)	!	-	-	-	-	-	-	-
<i>T. bracteatum</i> (N)	!	-	-	-	-	-	-	-
<i>T.</i> sect. <i>Erythrosperma</i>								
Rødfrugtet Sand-Mælkebøtte (I/N)	-	-	-	-	!	!	!	-
<i>T. lacistophylloides</i> (N)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>T. lacistophyllum</i> (I)	-	-	-	-	!	!	!	-
<i>T. limbatum</i> (I)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>T.</i> sect. <i>Hamata</i>								
Krogfliget Mælkebøtte (N)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>T. atactum</i> (N)	!	-	-	-	!	-	!	!
<i>T. boeckmanii</i> (N)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>T. fusciflorum</i> (N)	-	-	-	!	!	!	-	!
<i>T. hamatifforme</i> (N)	!	!	-	-	!	-	!	!
<i>T. hamatum</i> (N)	-	-	-	!	-	!	-	!
<i>T. polyhamatum</i> (N)	-	-	-	-	-	-	!	!
<i>T. pseudohamatum</i> (N)	-	-	!	-	-	-	-	!
<i>T. subhamatum</i> (N)	-	-	-	-	-	-	!	!
<i>T.</i> sect. <i>Naevosa</i>								
Plettet Mælkebøtte (N)	!	-	!	!	!	!	!	!
<i>T. duplidentifrons</i> (N)	-	-	!	-	-	-	!	-
<i>T. euryphyllum</i> (N)	-	-	-	!	-	-	-	-
<i>T. gelertii</i> (N)	!	-	!	-	!	!	!	!
<i>T.</i> sect. <i>Obliqua</i>								
Gråfrugtet Sand-Mælkebøtte (I)	-	-	-	-	!	-	-	-
<i>T. platyglossum</i> (I)	-	-	-	-	!	-	-	-
<i>T.</i> sect. <i>Ruderalia</i>								
Fandens Mælkebøtte (N)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>T. acroglossum</i> (N)	-	-	-	-	!	!	!	-
<i>T. adiantifrons</i> (N)	-	-	!	!	-	!	!	!
<i>T. aequilobum</i> (N)	-	-	-	!	!	!	!	-
<i>T. alatum</i> (N)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>T. ancistrolobum</i> (N)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>T. angustisquamium</i> (N)	-	-	-	-	-	!	-	-
<i>T. caloschistum</i> (N)	!	-	!	-	!	!	!	-
<i>T. canens</i> H. Øllgaard, ined. (N)	-	-	-	-	-	-	-	!
<i>T. canoviride</i> (N)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>T. coartatum</i> (N)	-	!	!	!	-	-	!	!
<i>T. contractum</i> (N)	-	-	-	-	-	!	!	-
<i>T. cordatum</i> (N)	!	-	!	!	!	-	!	-
<i>T. corynodes</i> (N)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>T. cyanolepis</i> (N)	-	-	-	-	!	-	-	-
<i>T. densilobum</i> (N)	-	-	!	-	-	-	-	-
<i>T. diastematicum</i> (N)	-	!	-	-	-	-	-	-
<i>T. dilaceratum</i> (N)	-	!	-	-	-	-	-	-
<i>T. ekmanii</i> (N)	-	-	-	!	!	-	!	!
<i>T. epacroides</i> (N)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>T. exacutum</i> (N)	!	-	!	-	-	-	-	-

TAXONLISTE

	HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
<i>T. expallidiforme</i> (N)	!	!	!	!	-	-	-	-
<i>T. fagerstroemii</i> (N)	-	-	-	-	!	-	-	-
<i>T. fasciatum</i> (N)	!	!	!	!	!	!	!	-
<i>T. fulgidum</i> (N)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>T. horridifrons</i> (N)	-	-	-	-	-	-	-	!
<i>T. incisum</i> (N)	-	-	!	-	-	-	-	-
<i>T. intermedium</i> (N)	!	-	-	-	-	-	-	-
<i>T. lacinosifrons</i> (N)	-	-	!	-	!	!	!	!
<i>T. laeticolor</i> (N)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>T. laticordatum</i> (N)	-	-	-	-	-	-	!	!
<i>T. latissimum</i> (N)	-	-	-	!	-	-	!	-
<i>T. leptodon</i> (N)	-	-	-	-	-	!	!	-
<i>T. lingulatum</i> (N)	-	!	-	!	!	!	!	!
<i>T. lucidum</i> (N)	!	!	!	-	!	-	!	-
<i>T. lunare</i> (N)	-	-	-	-	-	-	-	!
<i>T. luteoviride</i> (N)	-	!	!	-	-	-	!	-
<i>T. macranthoides</i> (N)	-	!	-	-	-	-	-	-
<i>T. macrolobum</i> (N)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>T. maculatum</i> (N)	-	-	-	-	!	-	-	-
<i>T. melanostigma</i> (N)	-	!	-	-	-	-	-	-
<i>T. melanthoides</i> (N)	!	-	-	!	-	!	!	-
<i>T. necessarium</i> (N)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>T. obliquilobum</i> (N)	!	-	-	-	-	!	-	-
<i>T. obtusifrons</i> (N)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>T. ostenfeldii</i> (N)	!	-	!	-	-	-	-	-
<i>T. pachylobum</i> (N)	-	-	-	-	!	-	-	-
<i>T. pallescens</i> (N)	!	-	-	-	!	-	!	-
<i>T. pallidipes</i> (N)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>T. pannucium</i> (N)	-	!	-	-	-	!	!	-
<i>T. pectinatiforme</i> (N)	-	-	-	-	-	!	!	-
<i>T. phaerochlorum</i> H. Øllg., ined. (N)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>T. piciatum</i> (N)	!	!	-	-	-	!	!	-
<i>T. planum</i> (N)	-	!	!	!	!	!	!	-
<i>T. polyodon</i> (N)	!	-	!	!	-	!	!	-
<i>T. porrigens</i> (N)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>T. procerisquameum</i> (N)	-	-	-	!	-	!	!	-
<i>T. pseudoretroflexum</i> (N)	-	-	-	-	!	!	-	-
<i>T. pulchrifolium</i> (N)	!	-	!	!	!	-	-	-
<i>T. pulverulentum</i> (N)	-	!	-	-	!	!	!	-
<i>T. purpureum</i> (N)	!	-	!	!	!	!	-	-
<i>T. rhamphodes</i> (N)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>T. rhodopodum</i> (N)	-	-	-	!	-	!	-	-
<i>T. seelandii</i> (N)	!	!	-	-	!	-	!	-
<i>T. semiglobosum</i> (N)	!	-	!	-	-	-	-	-
<i>T. sinuatum</i> (N)	!	-	-	-	-	-	!	-
<i>T. steriodes</i> (N)	-	-	-	-	!	-	-	-
<i>T. subbaurosulum</i> (N)	!	!	-	-	-	-	!	-
<i>T. subdahlstedtii</i> (N)	-	-	-	-	-	!	-	-
<i>T. subhuelphercianum</i> (N)	!	-	-	!	-	-	!	-
<i>T. sublaeticolor</i> (N)	!	!	-	-	!	-	-	-
<i>T. subleucopodum</i> (N)	-	!	!	-	-	-	!	-
<i>T. scotiniforme</i> (N)	-	-	-	-	-	!	-	-
<i>T. theodorii</i> Haglund, ined. (N)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>T. tumentilobum</i> (N)	-	-	!	!	-	-	-	-
<i>T. undulatifolium</i> (N)	-	!	-	-	-	-	-	-
<i>T. unguifrons</i> (N)	-	-	-	-	-	-	!	-

TAXONLISTE	HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
<i>T. valens</i> (N)	!	-	-	!	-	!	-	-
<i>T. vanum</i> (N)	-	-	!	-	-	-	!	-
<i>T. vastisectum</i> (N)	!	!	!	-	-	!	-	-
<i>T. wiinstedtii</i> (N)	-	-	-	-	!	-	-	-
<i>T. xanthostigma</i> (N)	-	-	-	!	!	!	!	-
<i>Telekia speciosa</i>								
Tusindstråle (N)	!	!	!	!	-	!	!	-
<i>Tragopogon pratensis</i> ssp. <i>minor</i>								
Småkronet Gedeskæg (N)	-	-	!	-	!	!	!	-
<i>T. pratensis</i> ssp. <i>pratensis</i>								
Eng-Gedeskæg (N)	!	-	-	-	-	!	!	-
<i>Tripleurospermum inodorum</i>								
Lugtløs Kamille (N)	!	!	!	!	!	!	!	-
<i>Tussilago farfara</i>								
Følfod (I)	!	!	!	!	!	!	!	-
BALSAMINACEAE (BALSAMINFAMILIEN)								
<i>Impatiens noli-tangere</i>								
Spring-Balsamin (I)	!	!	-	!	!	!	!	-
<i>I. parviflora</i>								
Småblomstret Balsamin (N)	!	!	!	!	!	!	!	!
BERBERIDACEAE (BERBERISFAMILIEN)								
<i>Berberis thunbergii</i>								
Hæk-Berberis (A)	!	-	-	!	!	-	-	-
<i>Mahonia aquifolium</i>								
Alm. Mahonie (A)	-	-	-	!	-	-	-	-
BETULACEAE (BIRKEFAMILIEN)								
<i>Alnus glutinosa</i>								
Rød El (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>A. incana</i>								
Grå El (A*)	!	-	-	-	!	-	!	-
<i>Betula pendula</i>								
Vorte-Birk (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>B. pubescens</i>								
Dun-Birk (I)	!	!	!	!	!	-	!	!
BORAGINACEAE (RUBLADFAMILIEN)								
<i>Anchusa arvensis</i>								
Krumhals (N)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>A. officinalis</i>								
Læge-Oksetunge (N)	-	-	-	-	!	!	!	-
<i>Borago officinalis</i>								
Hjulkrone (A)	-	-	-	-	!	-	-	-
<i>Echium vulgare</i>								
Slangehoved (N)	!	-	-	-	!	!	!	-
<i>Myosotis arvensis</i> ssp. <i>arvensis</i>								
Mark-Forglemmigej (N)	-	-	-	!	!	!	!	!
<i>M. discolor</i>								
Forskelligfarvet Forglemmigej (N)	-	-	-	-	-	xxx	xxx	xxx

TAXONLISTE

<i>M. laxa</i> ssp. <i>caespitosa</i> Sump-Forglemmigej (I)	-	-	-	-	-	!	!	-		
<i>M. palustris</i> var. <i>palustris</i> Eng-Forglemmigej (I)	!	!	-	!	-	!	!	!		
<i>M. ramosissima</i> Bakke-Forglemmigej (I)	-	-	-	-	!	!	!	-		
<i>M. sylvatica</i> Skov-Forglemmigej (I)	!	-	-	!	-	-	!	-		
<i>Omphalodes verna</i> Vår-Kærminde (A)	!	-	-	!	-	-	-	-		
<i>Pulmonaria obscura</i> Alm. Lungeurt (I)	-	xxx	-	-	xxx	!	!	!		
<i>Symphytum officinale</i> Læge-Kulsukker (A)	-	-	-	xx	!	-	-	-		
<i>S. tuberosum</i> Knoldet Kulsukker (A)	(!)	-	-	-	-	-	-	-		
<i>S. x uplandicum</i> Foder-Kulsukker (A)	!	-	-	-	!	-	!	-		
BRASSICACEAE (KORSBLOMSTFAMILIEN)										
<i>Alliaria petiolata</i> Løgkarse (I)	!	!	!	!	!	!	!	!		
<i>Arabidopsis thaliana</i> Gåsemad (I)	!	-	-	-	-	!	!	-		
<i>Armoracia rusticana</i> Peberrod (A)	-	-	-	-	-	-	!	-		
<i>Barbarea intermedia</i> Randhåret Vinterkarse (A)	-	-	-	-	-	-	!	-		
<i>B. vulgaris</i> ssp. <i>arcuata</i> Udspærret Vinterkarse (N)	xx	—————				xx	!	!	-	
<i>Brassica napus</i> ssp. <i>napus</i> Raps (A)	!	-	-	-	!	-	-	-		
<i>Cakile maritima</i> ssp. <i>baltica</i> Østersø-Strandsennep (I)	-	-	!	!	!	!	-	-		
<i>Camelina alyssum</i> ssp. <i>alyssum</i> Hjerteskulpet Dodder (A)	-	-	-	-	-	-	xxx	-		
<i>Capsella bursa-pastoris</i> Hyrdetaske (N)	!	!	!	!	!	!	!	!		
<i>Cardamine amara</i> Vandkarse (I)	!	xxx	-	-	-	!	!	!		
<i>C. flexuosa</i> Skov-Springklap (I)	-	-	-	-	-	!	!	-		
<i>C. hirsuta</i> Roset-Springklap (A)	-	!	-	!	-	-	-	-		
<i>C. pratensis</i> ssp. <i>dentata</i> Sumpkarse (I)	-	-	-	-	-	-	!	-		
<i>C. pratensis</i> ssp. <i>pratensis</i> Engkarse (I)	-	!	-	-	-	-	!	!		
<i>Crambe maritima</i> Strandkål (I)	-	-	xx	—————		xx	xx	———	xx	-
<i>Dentaria bulbifera</i> Tandrodt (I)	!	-	-	-	-	-	-	-	-	
<i>Descurainia sophia</i> Finbladet Vejsennep (A)	-	-	-	-	!	-	!	-		

TAXONLISTE

	HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
<i>Erophila verna</i>								
Vår-Gæslingeblomst (I)	-	-	-	-	-	!	!	-
<i>Lunaria annua</i>								
Judaspenge (A)	!	-	-	-	-	-	-	-
<i>Rorippa microphylla</i>								
Tyndskulpet Brøndkarse (I)	-	-	xx	-	-	-	-	-
<i>R. palustris</i>								
Kær-Guldkarse (I)	!	-	-	-	-	-	!	-
<i>R. sylvestris</i>								
Vej-Guldkarse (A)	!	-	-	-	-	-	-	-
<i>Sinapis arvensis</i> var. <i>arvensis</i>								
Alm. Ager-Sennep (A)	-	-	-	-	!	-	-	!
<i>S. arvensis</i> var. <i>orientalis</i>								
Stivhåret Ager-Sennep (A)	-	-	-	-	!	-	-	-
<i>Sisymbrium altissimum</i>								
Ungarsk Vejsennep (A)	-	!	-	-	-	-	-	-
<i>S. officinale</i> var. <i>officinale</i>								
Rank Vejsennep (A)	!	!	!	!	!	-	!	-
<i>Thlaspi arvense</i>								
Alm. Pengeurt (A)	-	-	-	-	!	-	-	-
CALLITRICHACEAE								
(VANDSTJERNEFAMILIEN)								
<i>Callitriche platycarpa</i>								
Fladfrugtet Vandstjerne (I)	!	-	-	!	-	!	!	!
CAMPANULACEAE								
(KLOKKEFAMILIEN)								
<i>Campanula glomerata</i> var. <i>glomerata</i>								
Nøgleblomstret Klokke (I)	x	-	-	-	-	-	-	-
<i>C. latifolia</i> var. <i>latifolia</i>								
Bredbladet Klokke (I)	-	!	-	!	-	-	!	!
<i>C. latifolia</i> var. <i>macrantha</i>								
Storblomstret Klokke (A)	-	-	-	-	-	!	-	-
<i>C. rapunculoides</i>								
Ensidig Klokke (N)	-	!	-	!	!	-	-	-
<i>C. rotundifolia</i>								
Liden Klokke (I)	-	!	!	!	!	!	!	-
<i>C. trachelium</i>								
Nælde-Klokke (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>Jasione montana</i>								
Blåmunke (I)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>Lobelia erinus</i>								
Kant-Lobelie (A)	xx					xx	-	-
<i>Phyteuma spicatum</i>								
Aks-Rapunsel (I)	!	!	!	!	xxx	-	-	-
CANNABACEAE								
(HAMPFAMILIEN)								
<i>Humulus lupulus</i>								
Humle (I)	!	-	-	-	!	!	!	-
CAPRIFOLIACEAE								
(GEDEBLADFAMILIEN)								
<i>Lonicera periclymenum</i>								
Alm. Gedeblad (I)	!	!	!	!	!	!	!	!

TAXONLISTE	HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
<i>L. xylosteum</i> Dunet Gedeblad (N)	!	!	!	!	!	xx————xx		
<i>Sambucus nigra</i> Alm. Hyld (N)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>S. racemosa</i> Drue-Hyld (N)	!	!	!	!	!	!	!	-
<i>Symphoricarpos albus</i> Alm. Snebær (A)	!	!	!	!	!	-	!	-
<i>Viburnum lantana</i> Pibe-Kvalkvæd (A)	!	-	-	-	-	-	-	-
<i>V. opulus</i> Alm. Kvalkvæd (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
CARYOPHYLLACEAE								
(NELLIKEFAMILIEN)								
<i>Arenaria serpyllifolia</i> ssp. <i>serpyllifolia</i> Alm. Markarve (I)	-	-	-	-	!	!	!	-
<i>Cerastium arvense</i> Storblomstret Hønsetarm (N)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>C. fontanum</i> ssp. <i>vulgare</i> var. <i>vulgare</i> Alm. Hønsetarm (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>C. glomeratum</i> Opret Hønsetarm (I)	-	-	!	-	!	!	!	!
<i>C. semidecandrum</i> Femhannet Hønsetarm (I)	-	-	-	-	-	!	!	-
<i>Honckenya peploides</i> Alm. Strandarve (I)	-	-	!	!	!	!	!	-
<i>Lychnis flos-cuculi</i> Trævlekrone (I)	-	-	-	-	-	-	!	!
<i>Moehringia trinervia</i> Alm. Skovarve (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>Sagina procumbens</i> Alm. Firling (I)	!	-	-	!	!	!	!	-
<i>Saponaria officinalis</i> Alm. Sæbeurt (A)	-	-	-	-	!	-	-	-
<i>Silene dioica</i> Dag-Pragtstjerne (I)	!	!	-	!	!	!	!	!
<i>S. latifolia</i> ssp. <i>alba</i> Aften-Pragtstjerne (N)	-	-	-	-	!	!	!	-
<i>Stellaria alsine</i> Sump-Fladstjerne (I)	-	-	-	-	-	!	-	-
<i>S. graminea</i> Græsbladet Fladstjerne (I)	-	-	-	-	!	-	!	!
<i>S. holostea</i> Stor Fladstjerne (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>S. media</i> Alm. Fuglegræs (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>S. neglecta</i> Skov-Fuglegræs (I)	xx————xx					-	!	-
<i>S. nemorum</i> ssp. <i>glochidisperma</i> Sydlig Lund-Fladstjerne (I)	-	-	-	-	-	-	!	-

TAXONLISTE	HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
CELASTRACEAE (BENVEDFAMILIEN)								
<i>Euonymus europaeus</i> Alm. Benved (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
CERATOPHYLLACEAE (HORNBLADFAMILIEN)								
<i>Ceratophyllum demersum</i> Tørnfrøet Hornblad (I)	-	!	-	-	xx	—	xx	-
<i>C. submersum</i> Tørnløs Hornblad (I)	-	-	-	!	-	!	!	-
CHENOPODIACEAE (SALTURTFAMILIEN)								
<i>Atriplex glabriuscula</i> Tykbladet Mælde (I)	-	-	-	-	!	-	-	-
<i>A. littoralis</i> Strand-Mælde (I)	-	-	!	!	!	!	-	-
<i>A. patula</i> Svine-Mælde (I)	-	!	-	-	!	-	!	-
<i>A. prostrata</i> ssp. <i>prostrata</i> Spyd-Mælde (I)	-	-	!	!	!	!	!	-
<i>Beta vulgaris</i> ssp. <i>maritima</i> Strand-Bede (A)	-	-	xx	—	xx	-	-	-
<i>Chenopodium album</i> ssp. <i>album</i> Hvidmelet Gåsefod (I)	-	!	!	!	-	-	-	!
<i>C. rubrum</i> Rød Gåsefod (I)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>C. polyspermum</i> Mangefrøet Gåsefod (A)	-	!	-	-	-	-	-	-
<i>C. suecicum</i> Grøn Gåsefod (A)	-	!	-	-	-	-	-	-
CONVOLVULACEAE (SNERLEFAMILIEN)								
<i>Calystegia sepium</i> ssp. <i>sepium</i> Gærde-Snerle (I)	!	!	!	!	!	!	-	-
<i>Convolvulus arvensis</i> Ager-Snerle (N)	!	-	!	!	!	!	!	-
CORNACEAE (KORNELFAMILIEN)								
<i>Cornus alba</i> ssp. <i>stolonifera</i> Hvid Kornel (N*)	-	!	-	!	-	-	!	-
<i>C. sanguinea</i> Rød Kornel (I)	!	-	-	!	-	-	!	-
CORYLACEAE (HASSELFAMILIEN)								
<i>Carpinus betulus</i> Avnbøg (I)	-	!	-	-	-	-	-	-
<i>Corylus avellana</i> Hassel (I)	!	!	!	!	!	!	!	!

TAXONLISTE

CRASSULACEAE (STENURTFAMILIEN)

Sedum acre

Bidende Stenurt (I)

S. telephium ssp. *maximum*

Alm. Sct. Hansurt (I)

CUCURBITACEAE (GRÆSKARFAMILIEN)

Bryonia dioica

Tvebo Galdebær (A)

CUPRESSACEAE (CYPRESFAMILIEN)

Chamaecyparis lawsoniana

Ædelcypres (A*)

Juniperus communis

Alm. Ene (I)

CYPERACEAE (HALVGRÆSFAMILIEN)

Bolboschoenus maritimus

Strand-Kogleaks (I)

Carex acutiformis

Kær-Star (I)

C. appropinquata

Langakset Star (I)

C. canescens

Grå Star (I)

C. caryophylla

Vår-Star (I)

C. digitata

Finger-Star (I)

C. dioica

Tvebo Star (I)

C. disticha

Toradet Star (I)

C. elata

Stiv Star (I)

C. elongata

Forlænget Star (I)

C. flacca

Blågrøn Star (I)

C. flava

Gul Star (I)

C. hirta

Håret Star (I)

C. nigra var. *nigra*

Alm. Star (I)

C. ovalis

Hare-Star (I)

C. pairaei

Pigget Star (I)

C. pallescens

Bleg Star (I)

HA KI HE TH SK ST EN MO

- - xx-----xx - - -

! - ! - - ! - -

- - - - ! - - -

! - ! ! - - - -

- - - - - ! ! -

- - - - - ! - -

! - - - ! ! ! !

xx-----xx - ! -

- - - - - ! - -

- - - - ! - ! -

- - ! ! ! ! - -

- - - xx - - - !

- - - - - ! !

! - - - - ! ! -

- - - - ! ! -

- - ! ! ! ! ! !

- xx-----xx - - - -

- - ! - ! ! ! !

- - ! - - ! ! -

- - - ! - - ! -

- - - - - ! ! -

- - - - ! ! ! (!)

TAXONLISTE	HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
<i>C. panicea</i> Hirse-Star (I)	-	xxx	-	-	-	-	-	!
<i>C. paniculata</i> Top-Star (I)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>C. pendula</i> Kæmpe-Star (N)	!	-	!	-	-	-	-	-
<i>C. pilulifera</i> Pille-Star (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>C. polyphylla</i> Mellembrudt Star (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>C. pseudocyperus</i> Knippe-Star (I)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>C. remota</i> Akselblomstret Star (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>C. riparia</i> Tykakset Star (I)	!	-	-	-	-	!	-	-
<i>C. rostrata</i> Næb-Star (I)	-	-	-	-	-	!	-	-
<i>C. spicata</i> Spidskapslet Star (I)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>C. strigosa</i> Tyndakset Star (I)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>C. sylvatica</i> Skov-Star (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>C. vesicaria</i> Blære-Star (I)	xx	—————				xx	!	-
<i>Cyperus longus</i> Vellugtende Fladaks (A)	xx	-	-	-	-	-	-	-
<i>Eleocharis palustris</i> ssp. <i>vulgaris</i> Alm. Sumpstrå (I)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>E. uniglumis</i> Enskællet Sumpstrå (I)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>Eriophorum angustifolium</i> Smalbladet Kæruld (I)	-	-	-	-	-	!	-	-
<i>E. latifolium</i> Bredbladet Kæruld (I)	-	-	-	-	-	xx	—————xx	
<i>E. vaginatum</i> Tue-Kæruld (I)	-	-	-	-	-	!	-	-
<i>Isolepis setacea</i> Børste-Kogleaks (I)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>Schoenoplectus lacustris</i> Sø-Kogleaks (I)	-	!	!	-	-	-	-	-
<i>Scirpus sylvaticus</i> Skov-Kogleaks (I)	!	-	-	!	!	!	!	!
DENNSTAEDTIACEAE (ØRNEBREGNEFAMILIEN)								
<i>Pteridium aquilinum</i> Ørnebregne (I)	-	-	-	!	!	!	-	-
DIPSACACEAE (KARTEBOLLEFAMILIEN)								
<i>Knautia arvensis</i> Blåhat (I)	-	-	-	!	!	!	!	-
<i>Succisa pratensis</i> Djævelsbid (I)	-	-	-	!	!	!	-	!

TAXONLISTE	HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
DRYOPTERIDACEAE (MANGELØVFAMILIEN)								
<i>Dryopteris carthusiana</i> Smalbladet Mangeløv (I)	!	!	!	!	!	!	!	xxx
<i>D. dilatata</i> Bredbladet Mangeløv (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>D. expansa</i> Finbladet Mangeløv (I)	-	!	!	-	!	!	!	!
<i>D. filix-mas</i> Alm. Mangeløv (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
ELAEAGNACEAE (SØLVBLADFAMILIEN)								
<i>Hippophae rhamnoides</i> Havtorn (I)	-	-	!	!	!	!	-	-
EQUISETACEAE (PADDEROKFAMILIEN)								
<i>Equisetum arvense</i> Ager-Padderok (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>E. fluviatile</i> Dynd-Padderok (I)	-	xxx	-	-	-	-	!	!
<i>E. hyemale</i> Skavgræs (I)	-	-	!	!	!	-	!	-
<i>E. palustre</i> Kær-Padderok (I)	-	xxx	!	-	-	-	!	-
<i>E. pratense</i> Lund-Padderok (I)	-	-	!	-	!	!	!	!
<i>E. sylvaticum</i> Skov-Padderok (I)	-	!	!	-	!	!	!	!
<i>E. telmateia</i> Elfenbens-Padderok (I)	-	-	-	-	-	-	-	!
ERICACEAE (LYNGFAMILIEN)								
<i>Calluna vulgaris</i> Hedelyng (I)	-	-	-	!	!	!	-	-
<i>Rhododendron</i> aff. <i>catawbiense</i> Alm. Alperose (A*)	!	!	-	-	-	-	-	-
<i>Vaccinium myrtillus</i> Blåbær (I)	-	-	-	-	!	-	-	-
EUPHORBIACEAE (VORTEMÆLKFAMILIEN)								
<i>Euphorbia helioscopia</i> Skærm-Vortemælk (N)	-	-	!	-	-	!	!	-
<i>E. peplus</i> Gaffel-Vortemælk (N)	-	!	-	-	!	-	!	-
<i>Mercurialis perennis</i> Alm. Bingelurt (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
FABACEAE (ÆRTEBLOMSTFAMILIEN)								
<i>Anthyllis vulneraria</i> ssp. <i>carpathica</i> Alm. Rundbælg (I)	!	-	xx	—————	xx	!	-	-

TAXONLISTE	HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
<i>Astragalus glycyphyllos</i> Sød Astragel (I)	-	-	!	!	!	!	!	-
<i>Caragana arborescens</i> Sibirisk Ærtetræ (A*)	-	-	-	!	-	-	-	-
<i>Cytisus scoparius</i> Gyvel (I)	-	!	-	!	!	!	-	-
<i>Laburnum anagyroides</i> Alm. Guldregn (N)	!	!	-	!	!	-	!	-
<i>Lathyrus linifolius</i> Krat-Fladbælg (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>L. pratensis</i> Gul Fladbælg (I)	!	-	!	!	!	!	!	!
<i>L. sylvestris</i> Skov-Fladbælg (I)	-	-	-	-	xxx	-	-	-
<i>L. vernus</i> Vår-Fladbælg (I)	-	-	!	!	-	!	-	-
<i>Lotus corniculatus</i> Alm. Kællingetand (I)	!	-	-	!	!	!	!	-
<i>L. pedunculatus</i> ssp. <i>pedunculatus</i> Sump-Kællingetand (I)	-	-	-	-	-	-	!	!
<i>Lupinus polyphyllus</i> Mangebladet Lupin (A*)	-	-	-	-	-	!	-	-
<i>Medicago lupulina</i> Humble-Sneglebælg (I)	!	!	!	!	!	!	!	-
<i>M. sativa</i> Foder-Lucerne (A)	-	-	-	-	-	x—————x		
<i>Melilotus alba</i> Hvid Stenkløver (N)	!	-	!	-	-	-	!	-
<i>M. altissima</i> Høj Stenkløver (I)	-	-	-	-	!	!	-	-
<i>M. officinalis</i> Mark-Stenkløver (A)	-	-	!	-	-	-	-	-
<i>Ononis repens</i> var. <i>mitis</i> Tornløs Mark-Krageklo (I)	-	-	-	-	-	!	-	-
<i>O. repens</i> var. <i>repens</i> Alm. Mark-Krageklo (I)	-	-	-	-	!	-	!	-
<i>Ornithopus perpusillus</i> Liden Fugleklo (I)	-	-	xx—————xx			-	-	-
<i>Robinia hispida</i> Rosen-Robinie (A)	-	-	!	-	-	-	-	-
<i>R. pseudacacia</i> Alm. Robinie (A*)	-	!	-	-	-	-	-	-
<i>Trifolium arvense</i> Hare-Kløver (I)	-	-	-	-	!	!	!	-
<i>T. campestre</i> Gul Kløver (I)	!	!	!	-	!	!	!	-
<i>T. dubium</i> Fin Kløver (I)	-	-	!	!	-	-	!	-
<i>T. hybridum</i> ssp. <i>hybridum</i> Alsike-Kløver (N)	-	-	-	!	-	!	!	-
<i>T. medium</i> Bugtet Kløver (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>T. pratense</i> var. <i>pratense</i> Alm. Rødkløver (I)	!	-	!	!	-	!	!	-
<i>T. pratense</i> var. <i>sativum</i> Mark-Rødkløver (N)	!	!	-	-	-	!	-	-

TAXONLISTE	HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
<i>T. repens</i>								
Hvidkløver (I)	!	!	!	!	!	!	!	-
<i>T. striatum</i>								
Stribet Kløver (A)	-	-	!	-	-	-	-	-
<i>Ulex europaeus</i>								
Tornblad (A)	-	-	-	-	xxx	-	-	-
<i>Vicia angustifolia</i> var. <i>angustifolia</i>								
Smalbladet Vikke (I)	-	-	-	-	!	-	!	-
<i>V. cracca</i>								
Muse-Vikke (I)	!	!	!	!	!	!	!	-
<i>V. hirsuta</i>								
Tofrøet Vikke (I)	!	!	-	-	!	-	!	-
<i>V. lathyroides</i>								
Vår-Vikke (I)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>V. sativa</i>								
Foder-Vikke (A)	-	-	-	-	!	-	-	-
<i>V. sepium</i> var. <i>sepium</i>								
Alm. Gærde-Vikke (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>V. sylvatica</i> var. <i>sylvatica</i>								
Alm. Skov-Vikke (I)	-	xxx	!	!	!	!	!	-
<i>V. tetrasperma</i>								
Tadder-Vikke (I)	-	-	-	-	!	-	-	-
FAGACEAE								
(BØGEFAMILIEN)								
<i>Castanea sativa</i>								
Ægte Kastanie (A)	-	!	-	-	!	-	-	-
<i>Fagus sylvatica</i>								
Bøg (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>Quercus petraea</i>								
Vinter-Eg (N*)	!	-	-	!	!	-	!	-
<i>Q. robur</i>								
Stilk-Eg (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>Q. rubra</i>								
Rød Eg (A*)	!	-	-	-	!	-	-	-
FUMARIACEAE								
(JORDRØGFAMILIEN)								
<i>Corydalis cava</i>								
Hulrodet Lærkespore (N)	-	!	!	-	-	-	-	-
<i>C. intermedia</i>								
Liden Lærkespore (I)	!	-	!	-	-	-	!	-
<i>C. solida</i>								
Langstilket Lærkespore (N)	-	-	!	!	-	-	-	-
<i>Pseudofumaria lutea</i>								
Gul Lærkespore (A)	!	-	-	-	-	-	-	-
GENTIANACEAE								
(ENSIANFAMILIEN)								
<i>Centaurium erythraea</i>								
Mark-Tusindgylden (I)	-	-	-	-	-	!	-	-
<i>Gentianella campestris</i> ssp. <i>baltica</i>								
Baltisk Ensian (I)	-	-	-	-	x	-	-	-

TAXONLISTE**GERANIACEAE****(STORKENÆBFAMILIEN)***Erodium cicutarium*

Hejrenæb (N)

Geranium columbinum

Storbægret Storkenæb (N)

G. dissectum

Kløftet Storkenæb (N)

G. molle

Blød Storkenæb (N)

G. phaeum

Bølgekronet Storkenæb (A)

G. pratense

Eng-Storkenæb (A)

G. pusillum

Liden Storkenæb (N)

G. pyrenaicum

Pyrenæisk Storkenæb (A)

G. robertianum var. *robertianum*

Stinkende Storkenæb (I)

GROSSULARIACEAE**(RIBSFAMILIEN)***Ribes alpinum*

Fjeld-Ribs (N)

R. nigrum

Solbær (I)

R. rubrum

Have-Ribs (N)

R. sanguineum

Blod-Ribs (A)

R. spicatum

Vild Rib (I)

R. uva-crispa

Stikkelsbær (N)

HALORAGACEAE**(TUSINDBLADFAMILIEN)***Myriophyllum spicatum*

Aks-Tusindblad (I)

HIPPOCASTANACEAE**(HESTEKASTANIEFAMILIEN)***Aesculus hippocastanum*

Hestekastanie (N*)

HYDRANGEACEAE**(HORTENSIEFAMILIEN)***Philadelphus coronarius*

Pibeved (A)

HYDROCHARITACEAE**(FRØBIDFAMILIEN)***Elodea canadensis*

Alm. Vandpest (N)

HA KI HE TH SK ST EN MO

-	-	!	-	-	-	!	-
-	-	-	-	!	-	-	-
-	-	-	-	!	!	!	-
-	-	-	-	!	!	!	-
x	—————			x	-	-	-
-	-	-	!	-	-	-	-
-	-	!	-	!	-	!	-
-	-	-	-	-	-	!	-
!	!	!	!	!	!	!	!

!	!	!	-	!	-	!	-
!	!	!	!	-	!	!	-
-	!	!	!	-	!	!	!
!	-	!	!	-	-	-	-
!	!	!	!	-	!	!	!
!	!	!	!	!	!	!	!

-	-	-	-	xx	—————		xx	-
---	---	---	---	----	-------	--	----	---

!	-	-	!	!	!	!	!
---	---	---	---	---	---	---	---

-	-	!	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

-	-	-	-	-	!	!	-
---	---	---	---	---	---	---	---

TAXONLISTE	HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO	
HYPERICACEAE									
(PERIKONFAMILIEN)									
<i>Hypericum hirsutum</i>									
Lådden Perikon (I)	!	-	-	-	-	-	!	!	
<i>H. maculatum</i>									
Kantet Perikon (I)	-	-	!	!	!	-	-	-	
<i>H. montanum</i>									
Bjerg-Perikon (I)	-	-	-	!	!	!	-	-	
<i>H. perforatum</i>									
Prikbladet Perikon (I)	!	!	!	!	!	!	!	-	
<i>H. tetrapterum</i>									
Vinget Perikon (I)	xx	—————				xx	-	-	!
IRIDACEAE									
(IRISFAMILIEN)									
<i>Crocus vernus</i>									
Vår-Krokus (A)	-	-	-	-	!	-	!	-	
<i>Iris pseudacorus</i>									
Gul Iris (I)	!	-	!	!	-	!	!	!	
JUGLANDACEAE									
(VALNØDFAMILIEN)									
<i>Juglans regia</i>									
Alm. Valnød (A*)	-	-	-	-	-	-	!	-	
JUNCACEAE									
(SIVFAMILIEN)									
<i>Juncus articulatus</i>									
Glanskapslet Siv (I)	-	-	-	-	-	!	!	-	
<i>J. bufonius</i>									
Tudse-Siv (I)	!	-	-	-	-	!	-	!	
<i>J. compressus</i>									
Fladstrået Siv (I)	-	-	-	-	-	!	!	-	
<i>J. conglomeratus</i>									
Knop-Siv (I)	!	!	!	!	!	!	!	!	
<i>J. effusus</i>									
Lyse-Siv (I)	!	!	!	!	!	!	!	!	
<i>J. inflexus</i>									
Blågrå Siv (I)	-	!	-	!	-	!	!	!	
<i>Luzula campestris</i>									
Mark-Frytle (I)	!	-	!	!	!	!	!	-	
<i>L. luzuloides</i>									
Bleg Frytle (A)	-	-	!	-	x	-	-	-	
<i>L. multiflora</i> ssp. <i>multiflora</i>									
Mangeblomstret Frytle (I)	!	!	!	!	!	!	!	!	
<i>L. pilosa</i>									
Håret Frytle (I)	!	!	!	!	!	!	!	!	
<i>L. sylvatica</i>									
Stor Frytle (I)	-	-	-	!	-	-	-	-	
LAMIACEAE									
(LÆBEBLOMSTFAMILIEN)									
<i>Ajuga reptans</i>									
Krybende Læbeløs (I)	!	!	!	!	!	!	!	!	
<i>Clinopodium vulgare</i>									
Kransbørste (I)	-	-	-	-	!	!	-	-	

TAXONLISTE

	HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
<i>Galeopsis bifida</i> Skov-Hanekro (I)	!	!	!	!	xxx	!	!	!
<i>G. ladanum</i> Sand-Hanekro (A)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>G. segetum</i> Gul Hanekro (A)	xx	-----				xx	-	-
<i>G. tetrahit</i> Alm. Hanekro (N)	-	!	!	-	-	!	!	!
<i>Glechoma hederacea</i> Korsknap (I)	!	xxx	!	!	!	!	!	!
<i>Lamium album</i> Have-Guldnelde (N)	!	!	!	!	!	!	-	-
<i>L. confertum</i> Døvnælde (N)	-	-	-	!	-	!	-	-
<i>L. purpureum</i> ssp. <i>hybridum</i> Liden Tvetand (A)	-	-	-	-	!	-	-	-
<i>L. purpureum</i> ssp. <i>purpureum</i> Nyrebladet Tvetand (N)	-	-	-	-	-	-	xxx	-
<i>L. purpureum</i> ssp. <i>hybridum</i> Fliget Tvetand (N)	-	-	-	-	-	-	xxx	-
<i>L. purpureum</i> ssp. <i>purpureum</i> Rød Tvetand (N)	-	-	-	-	-	-	!	!
<i>Lycopus europaeus</i> Sværtevæld (I)	!	!	!	!	-	-	!	!
<i>Mentha aquatica</i> var. <i>aquatica</i> Alm. Vand-Mynte (I)	!	!	-	!	-	!	!	!
<i>M. aquatica</i> x <i>arvensis</i> Krans-Mynte (I)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>M. spicata</i> Grøn Mynte (A)	-	-	-	-	xx	-	xxx	-
<i>M. spicata</i> x <i>suaveolens</i> Grøn x Rundbladet Mynte (A)	-	-	-	!	-	-	-	-
<i>Prunella vulgaris</i> Alm. Brunelle (I)	!	!	!	!	-	!	!	-
<i>Salvia verticillata</i> Krans-Salvie (A)	-	-	-	xx	-	-	-	-
<i>Scutellaria galericulata</i> Alm. Skjolddrager (I)	!	-	-	!	-	!	!	-
<i>Stachys palustris</i> Kær-Galtetand (I)	!	-	-	-	-	-	-	-
<i>S. sylvatica</i> Skov-Galtetand (I)	!	!	!	!	!	!	!	!

LEMNACEAE

ANDEMADFAMILIEN

<i>Lemna gibba</i> Tyk Andemad (I)	xx	-----		xx	-	-	-	-
<i>L. minor</i> Liden Andemad (I)	!	!	!	!	-	!	!	-
<i>L. trisulca</i> Kors-Andemad (I)	-	!	!	!	-	!	!	-
<i>Spirodela polyrhiza</i> Stor Andemad (I)	xxx	-	-	!	-	-	-	-

TAXONLISTE

LENTIBULARIACEAE (BLÆRERODFAMILIEN)

Utricularia vulgaris
Alm. Blærerod (I)

HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
-	-	-	-	xx	-----	xx	-

LILIACEAE (LILJEFAMILIEN)

Allium oleraceum
Vild Løg (I)

A. scorodoprasum
Skov-Løg (I)

A. ursinum
Rams-Løg (I)

A. vineale var. *vineale*
Alm. Sand-Løg (I)

Convallaria majalis
Liljekonval (I)

Gagea lutea
Alm. Guldstjerne (I)

G. minima
Liden Guldstjerne (I)

G. spathacea
Hylster-Guldstjerne (I)

Lilium martagon
Krans-Lilje (A)

Maianthemum bifolium
Majblomst (I)

Muscari botryoides
Alm. Perlehyacint (A)

Ornithogalum umbellatum
Kost-Fuglemælk (A)

Paris quadrifolia
Firblad (I)

Polygonatum multiflorum
Stor Konval (I)

P. multiflorum x *odoratum*
Stor x Kantet Konval (A)

P. verticillatum
Krans-Konval (I)

Scilla bifolia
Tobladet Skilla (A)

S. hispanica x *non-scripta*
Spansk x Klokke-Skilla (A)

S. italica
Italiensk Skilla (N)

S. siberica
Russisk Skilla (A)

Tulipa gesnerana
Have-Tulipan (A)

-	-	!	-	!	!	!	-
-	-	!	-	!	!	!	-
!	!	!	!	!	!	!	!
-	-	-	-	-	-	xx	-
!	!	!	!	!	!	!	-
!	!	!	!	!	!	!	!
-	-	-	-	-	-	xxx	-
!	-	!	-	!	-	-	-
-	-	!	-	-	-	!	-
-	!	!	!	!	!	!	!
-	-	-	!	-	-	-	-
!	-	-	-	-	-	-	!
-	xxx	!	!	!	!	!	!
!	!	!	!	!	!	!	!
-	xxx	-	-	-	-	-	-
xxx	-----	xxx	-	-	-	-	-
!	-	-	!	-	-	-	-
!	-	-	-	-	-	-	-
!	-	-	!	-	-	!	-
-	-	-	-	-	-	!	-
-	-	-	-	-	!	-	-

LINACEAE (HØRFAMILIEN)

Linum catharticum
Vild Hør (I)

-	-	xx	-----	xx	-	-	-
---	---	----	-------	----	---	---	---

TAXONLISTE	HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
LYCOPODIACEAE (ULVEFODFAMILIEN)								
<i>Huperzia selago</i> Otteradet Ulvefod (I)	-	-	-	-	-	!	-	-
LYTHRACEAE (KATTEHALEFAMILIEN)								
<i>Lythrum salicaria</i> Kattehale (I)	!	-	-	-	-	!	!	(!)
MALVACEAE (KATOSTFAMILIEN)								
<i>Alcea rosea</i> Have-Stokrose (A)	-	!	-	-	-	-	-	-
<i>Malva moschata</i> Moskus-Katost (A)	-	!	-	!	-	-	-	-
<i>M. sylvestris</i> ssp. <i>sylvestris</i> Alm. Katost (N)	-	-	-	-	!	-	!	-
MENYANTHACEAE (BUKKEBLADFAMILIEN)								
<i>Menyanthes trifoliata</i> Bukkeblad (I)	-	-	-	-	xx	—————	xx	-
NYMPHAEACEAE (ÅKANDEFAMILIEN)								
<i>Nymphaea alba</i> ssp. <i>alba</i> Hvid Nøkkerose (I)	-	!	-	-	-	-	-	-
OLEACEAE (OLIVENFAMILIEN)								
<i>Forsythia x intermedia</i> Hybrid-Vårguld (A)	!	-	-	-	-	-	!	-
<i>Fraxinus excelsior</i> Ask (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>Ligustrum vulgare</i> Alm. Liguster (N)	!	!	!	!	!	-	-	-
<i>Syringa vulgaris</i> Syren (A)	-	-	-	-	-	!	!	-
ONAGRACEAE (NATLYSFAMILIEN)								
<i>Chamaenerion angustifolium</i> Gederams (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>Circaea intermedia</i> Spidsbladet Steffensurt (I)	-	!	!	-	xx	—————	xx	-
<i>C. lutetiana</i> Dunet Steffensurt (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>Epilobium ciliatum</i> ssp. <i>ciliatum</i> Kirtel-Dueurt (N)	-	-	-	-	!	!	!	!
<i>E. hirsutum</i> Lådden Dueurt (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>E. montanum</i> Glat Dueurt (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>E. palustre</i> Kær-Dueurt (I)	-	xxx	-	-	-	-	-	!

TAXONLISTE

	HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
<i>E. parviflorum</i>								
Dunet Dueurt (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>E. roseum</i>								
Rosen-Dueurt (I)	!	!	!	!	-	!	!	!
<i>E. tetragonum</i>								
Kantet Dueurt (N)	!	!	-	!	-	-	-	!
OPHIOGLOSSACEAE								
(SLANGETUNGEFAMILIEN)								
<i>Ophioglossum vulgatum</i>								
Slangetunge (I)	-	-	-	-	xx	-	-	-
ORCHIDACEAE								
(GØGEURTFAMILIEN)								
<i>Dactylorhiza incarnata</i> var. <i>incarnata</i>								
Kødfarvet Gøgeurt (I)	-	xx—xx	-	-	xx	—	xx	xx
<i>D. maculata</i> ssp. <i>fuchsii</i>								
Skov-Gøgeurt (I)	x	—	—	—	x	-	-	-
<i>D. majalis</i> ssp. <i>majalis</i>								
Maj-Gøgeurt (I)	-	-	-	-	-	-	!	!
<i>D. sambucina</i>								
Hylde-Gøgeurt (I)	xx	—	—	—	xx	-	-	-
<i>Epipactis helleborine</i> var. <i>helleborine</i>								
Skov-Hullæbe (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>E. phyllanthes</i> ssp. <i>confusa</i>								
Glat Hullæbe (I)	!	xxx	!	!	!	!	!	!
<i>E. purpurata</i>								
Tætblomstret Hullæbe (I)	!	-	-	-	-	-	!	!
<i>Epipogium aphyllum</i>								
Knælæbe (I)	-	-	-	xx	-	-	-	-
<i>Listera ovata</i>								
Ægbladet Fliglæbe (I)	xxx	-	!	!	x	-	!	!
<i>Neottia nidus-avis</i>								
Rederød (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>Orchis mascula</i>								
Tyndakset Gøgeurt (I)	x	—	—	—	x	-	!	!
<i>Platanthera chlorantha</i>								
Skov-Gøgelilje (I)	-	-	!	-	xx	—	xx	-
OXALIDACEAE								
(SURKLØVERFAMILIEN)								
<i>Oxalis acetosella</i>								
Skovsyre (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
PAEONIACEAE								
(PÆONFAMILIEN)								
<i>Paeonia</i> sp.								
Pæon (A)	-	-	-	!	-	-	-	-
PAPAVERACEAE								
(VALMUEFAMILIEN)								
<i>Chelidonium majus</i> var. <i>majus</i>								
Alm. Svaleurt (A)	x	—	—	—	x	-	-	-
<i>Meconopsis cambrica</i>								
Skovvalmue (A)	-	!	-	-	-	-	-	-

TAXONLISTE	HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
<i>Papaver argemone</i> Kølle-Valmue (N)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>P. dubium</i> ssp. <i>dubium</i> Alm. Gærde-Valmue (N)	!	-	!	-	!	!	!	-
<i>P. somniferum</i> Opium-Valmue (A)	-	!	-	-	-	-	-	-
PARNASSIACEAE (LEVERURTFAMILIEN)								
<i>Parnassia palustris</i> Leverurt (I)	-	-	-	-	-	x	—————	x
PHYTOLACCACEAE (KERMESBÆRFAMILIEN)								
<i>Phytolacca acinosa</i> Asiatisk Kermesbær (A)	!	-	-	-	-	-	-	-
PINACEAE (GRANFAMILIEN)								
<i>Abies alba</i> Alm. Ædelgran (A*)	!	!	!	!	!	!	!	-
<i>A. nordmanniana</i> Nordmannsgran (A*)	-	-	!	!	!	!	-	-
<i>A. procera</i> Sølvgran (A*)	!	-	-	-	-	-	-	-
<i>Larix decidua</i> Europæisk Lærk (A*)	!	-	!	!	!	!	-	-
<i>L. x marschlinsii</i> Hybrid-Lærk (A*)	!	!	!	-	!	-	-	-
<i>L. gmelinii</i> Østsibirisk Lærk (A*)	-	-	-	!	-	-	-	-
<i>L. kaempferi</i> Japansk Lærk (A*)	-	-	-	-	!	-	-	-
<i>Picea abies</i> Rød Gran (A*)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>P. sitchensis</i> Sitka-Gran (A*)	-	-	-	!	!	!	-	-
<i>Pinus nigra</i> var. <i>nigra</i> Østrigsk Fyr (A*)	!	-	-	-	!	-	-	-
<i>P. sylvestris</i> Skov-Fyr (A*)	-	-	!	!	!	!	!	-
<i>Pseudotsuga menziesii</i> Douglasgran (A*)	!	!	!	!	-	!	-	-
<i>Tsuga heterophylla</i> Skarntydegran (A*)	-	-	-	!	!	-	-	-
PLANTAGINACEAE (VEJBREDFAMILIEN)								
<i>Plantago lanceolata</i> Lancet-Vejbred (I)	!	!	!	!	!	!	!	-
<i>P. major</i> ssp. <i>intermedia</i> Ager-Vejbred (I)	!	-	-	-	-	-	!	-
<i>P. major</i> ssp. <i>major</i> Glat Vejbred (N)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>P. media</i> Dunet Vejbred (I)	-	-	-	!	xx	-	-	-

TAXONLISTE
PLUMBAGINACEAE
(HINDEBÆGERFAMILIEN)
Armeria maritima ssp. *elongata*

Vej-Engelskræs (I)

HA KI HE TH SK ST EN MO

- - - - ! ! - -

POACEAE
(GRÆSFAMILIEN)
Agrostis canina

Hunde-Hvene (I)

- - - - - - ! -

A. capillaris

Alm. Hvene (I)

! ! ! ! ! ! ! !

A. gigantea

Stortoppet Hvene (I)

! - - ! ! - ! -

A. stolonifera var. *stolonifera*

Kryb-Hvene (I)

! - ! ! ! ! ! !

Aira caryophyllea

Udspærret Dværgebunke (I)

- - - - - ! - -

Alopecurus geniculatus var. *geniculatus*

Knæbøjet Rævehale (I)

- - - - ! - ! -

A. pratensis

Eng-Rævehale (I)

- - - - ! xxx ! -

Anthoxanthum odoratum

Vellugtende Gulaks (I)

- ! ! ! ! ! ! !

Arrhenatherum elatius var. *elatius*

Alm. Draphavre (I)

- ! ! - ! ! ! -

Avena sativa

Alm. Havre (A)

- - - - - - ! -

Brachypodium sylvaticum

Skov-Stilkaks (I)

- xxx ! ! ! ! ! !

Briza media

Alm. Hjertegræs (I)

- - - (!) ! - - !

Bromus benekenii

Tidlig Skov-Hejre (I)

! ! ! ! xxx ! ! !

B. erectus

Opret Hejre (A)

xx ————— xx - - -

B. hordeaceus ssp. *hordeaceus*

Blød Hejre (I)

- - ! - ! - ! -

B. racemosus

Eng-Hejre (A)

- - - - xx - - -

B. ramosus

Sildig Skov-Hejre (I)

- ! ! ! ! ! ! !

B. sterilis

Gold Hejre (A)

- ! - - ! - - -

Calamagrostis canescens

Eng-Rørhvene (I)

- - - - - - ! -

C. epigeios

Bjerg-Rørhvene (I)

- - ! ! ! ! - -

Catabrosa aquatica

Tæppegræs (I)

xx — xx - - - - - -

Cynosurus cristatus

Alm. Kamgræs (I)

- - ! ! ! ! ! -

C. echinatus

Pindsvin-Kamgræs (A)

xxx ————— xxx - - -

Dactylis glomerata ssp. *glomerata*

Alm. Hundegræs (I)

! ! ! ! ! ! ! !

D. glomerata ssp. *lobata*

Skov-Hundegræs (I)

! ! ! ! ! ! ! !

TAXONLISTE	HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
<i>Deschampsia caespitosa</i> Mose-Bunke (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>D. flexuosa</i> Bølget Bunke (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>Elymus caninus</i> Hunde-Kvik (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>E. repens</i> ssp. <i>repens</i> Alm. Kvik (I)	!	!	!	!	!	!	!	-
<i>Festuca altissima</i> Skov-Svingel (I)	-	-	-	!	xxx	-	-	-
<i>F. arundinacea</i> var. <i>arundinacea</i> Strand-Svingel (I)	-	-	-	!	!	!	!	-
<i>F. diffusa</i> Mangeblomstret Svingel (N)	-	-	-	-	!	-	!	-
<i>F. gigantea</i> Kæmpe-Svingel (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>F. ovina</i> Fåre-Svingel (I)	-	-	-	!	!	-	-	-
<i>F. pratensis</i> Eng-Svingel (N)	-	-	-	-	!	!	!	-
<i>F. rubra</i> ssp. <i>pruinosa</i> Blågrøn Svingel (I)	-	-	-	-	!	-	-	-
<i>F. rubra</i> ssp. <i>rubra</i> Rød Svingel (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>Glyceria fluitans</i> Manna-Sødgræs (I)	!	-	-	-	-	!	!	!
<i>G. maxima</i> Høj Sødgræs (I)	!	-	-	-	-	!	!	-
<i>G. plicata</i> Butblomstret Sødgræs (I)	!	-	xx	-	-	!	!	-
<i>Holcus lanatus</i> Fløjlsgræs (I)	-	-	!	!	!	!	!	!
<i>H. mollis</i> Krybende Hestegræs (I)	-	!	!	!	!	!	!	!
<i>Hordelymus europaeus</i> Skovbyg (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>Hordeum vulgare</i> var. <i>distichon</i> Toradet Byg (A)	-	-	!	-	-	-	!	!
<i>Leymus arenarius</i> Marehalm (I)	-	-	!	!	!	!	!	-
<i>Lolium multiflorum</i> Italiensk Rajgræs (A)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>L. perenne</i> Alm. Rajgræs (N)	!	!	!	!	!	-	!	-
<i>Melica nutans</i> Nikkende Flitteraks (I)	xx	—————				xx	-	-
<i>M. uniflora</i> Enblomstret Flitteraks (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>Milium effusum</i> Miliegræs (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>Molinia caerulea</i> Blåtop (I)	-	-	-	-	-	!	-	!
<i>Phalaris arundinacea</i> var. <i>arundinacea</i> Rørgræs (I)	!	-	-	!	!	!	!	!
<i>Phleum pratense</i> ssp. <i>bertolonii</i> Knold-Rottehale (I)	-	-	-	-	-	!	!	-

TAXONLISTE	HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
<i>P. pratense</i> ssp. <i>pratense</i> Eng-Rottehale (I)	!	-	!	!	!	!	!	-
<i>Phragmites australis</i> Tagrør (I)	!	!	!	!	!	!	!	-
<i>Poa annua</i> Enårig Rapgræs (N)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>P. compressa</i> var. <i>compressa</i> Fladstrået Rapgræs (I)	!	-	-	!	-	-	-	-
<i>P. nemoralis</i> Lund-Rapgræs (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>P. pratensis</i> ssp. <i>pratensis</i> Eng-Rapgræs (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>P. trivialis</i> Alm. Rapgræs (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>Secale cereale</i> Rug (A)	-	-	-	-	-	!	!	-
<i>Triticum aestivum</i> Hvede (A)	-	-	-	-	-	-	!	-
POLYGALACEAE (MÆLKEURTFAMILIEN)								
<i>Polygala vulgaris</i> Alm. Mælkeurt (I)	-	-	-	-	!	-	-	-
POLYGONACEAE (SYREFAMILIEN)								
<i>Fallopia convolvulus</i> Snerle-Pileurt (N)	!	!	-	-	-	!	!	-
<i>F. japonica</i> Japan-Pileurt (A)	!	!	!	!	!	!	!	-
<i>Persicaria amphibia</i> Vand-Pileurt (I)	!	!	-	!	-	!	!	!
<i>P. hydropiper</i> Bidende Pileurt (I)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>P. lapathifolia</i> ssp. <i>pallida</i> Bleg Pileurt (N)	-	-	-	-	!	-	-	-
<i>P. maculosa</i> Fersken-Pileurt (N)	!	!	!	-	!	-	!	-
<i>Polygonum aviculare</i> ssp. <i>aviculare</i> Vej-Pileurt (N)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>P. aviculare</i> ssp. <i>microspermum</i> Alm. Pileurt (N)	!	-	!	-	!	-	-	-
<i>Rumex acetosa</i> var. <i>acetosa</i> Alm. Syre (I)	-	!	!	!	!	!	!	!
<i>R. acetosella</i> var. <i>acetosella</i> Alm. Rødknæ (I)	!	!	!	!	!	!	!	-
<i>R. conglomeratus</i> Nøgle-Skræppe (I)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>R. crispus</i> Kruset Skræppe (I)	!	!	!	!	!	!	!	-
<i>R. obtusifolius</i> var. <i>obtusifolius</i> Butbladet Skræppe (N)	!	!	!	!	!	!	!	-
<i>R. sanguineus</i> Skov-Skræppe (I)	!	!	!	!	xxx	!	!	!
<i>R. thyrsiflorus</i> Dusk-Syre (I)	-	-	!	-	-	!	!	-

TAXONLISTE	HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
POLYPODIACEAE (ENGELSØDFAMILIEN)								
<i>Polypodium vulgare</i> Alm. Engelsød (I)	-	-	-	!	!	!	!	!
POTAMOGETONACEAE (VANDAKSFAMILIEN)								
<i>Potamogeton berchtoldii</i> Liden Vandaks (I)	-	-	-	-	-	!	-	-
<i>P. crispus</i> Kruset Vandaks (I)	-	-	-	!	-	-	!	-
<i>P. natans</i> Svømmende Vandaks (I)	-	-	-	-	-	!	!	-
PRIMULACEAE (KODRIVERFAMILIEN)								
<i>Anagallis arvensis</i> Rød Arve (N)	-	-	-	-	!	-	-	-
<i>Glaux maritima</i> Sandkryb (I)	-	-	-	-	-	!	-	-
<i>Hottonia palustris</i> Vandrøllike (I)	!	-	-	-	-	!	-	-
<i>Lysimachia nemorum</i> Lund-Fredløs (I)	-	-	-	!	!	!	!	-
<i>L. nummularia</i> Pengebladet Fredløs (I)	-	!	xx	!	!	!	!	-
<i>L. punctata</i> Prikbladet Fredløs (A)	-	!	-	!	-	-	(!)	-
<i>L. vulgaris</i> Alm. Fredløs (I)	!	-	-	!	-	!	!	!
<i>Primula elatior</i> Fladkravet Kodriver (I)	-	-	-	!	-	-	-	-
<i>P. veris</i> Hulkravet Kodriver (I)	-	-	-	!	!	!	!	-
<i>P. veris</i> x <i>vulgaris</i> Hulkravet x Storblomstret Kodriver (I)	-	-	-	-	xxx	x—————		x
<i>P. vulgaris</i> Storblomstret Kodriver (I)	!	-	!	!	!	!	!	-
<i>Trientalis europaea</i> Skovstjerne (I)	x—————				x	-	-	-
PYROLACEAE (VINTERGRØNFAMILIEN)								
<i>Monotropa hypopitys</i> ssp. <i>hypopitys</i> Alm. Snylterod (I)	!	xxx	!	!	!	!	!	!
<i>Orthilia secunda</i> Ensidig Vintergrøn (I)	-	-	-	-	!	!	-	-
<i>Pyrola minor</i> Liden Vintergrøn (I)	-	-	-	!	!	!	!	-
RANUNCULACEAE (RANUNKELFAMILIEN)								
<i>Aconitum napellus</i> ssp. <i>lusitanicum</i> Ægte Stormhat (A)	x—————				x	-	-	-
<i>Actaea spicata</i> Alm. Druemunke (I)	-	-	!	!	!	!	!	!

TAXONLISTE	HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
<i>Anemone blanda</i> Balkan-Anemone (A)	-	-	-	!	-	-	-	-
<i>A. nemorosa</i> Hvid Anemone (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>A. ranunculoides</i> Gul Anemone (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>Aquilegia vulgaris</i> Alm. Akeleje (A)	!	-	!	-	-	-	-	-
<i>Caltha palustris</i> ssp. <i>palustris</i> Eng-Kabbeleje (I)	!	xxx	!	!	-	!	!	!
<i>Clematis vitalba</i> Alm. Skovranke (A)	!	!	-	!	-	-	-	-
<i>Eranthis hyemalis</i> Eranthis (N)	!	!	!	!	-	-	!	-
<i>Helleborus foetidus</i> Stinkende Nyserod (A)	-	-	-	-	-	xxx	xxx	xxx
<i>Hepatica nobilis</i> Blå Anemone (I)	-	-	!	!	!	!	!	-
<i>Pulsatilla vulgaris</i> Opret Kobjælde (I)	x	xxx	xxx	xxx	x	-	-	-
<i>Ranunculus acris</i> ssp. <i>acris</i> Bidende Ranunkel (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>R. aquatilis</i> var. <i>diffusus</i> Hårfliget Vandranunkel (I)	!	-	-	-	-	-	-	-
<i>R. auricomus</i> s.lat. Nyrebladet Ranunkel (I)	!	!	!	!	xxx	!	!	!
<i>R. bulbosus</i> Knold-Ranunkel (I)	-	-	-	-	-	!	!	-
<i>R. ficaria</i> ssp. <i>bulbifera</i> Alm. Vorterod (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>R. flammula</i> Nedbøjet Ranukel (I)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>R. lanuginosus</i> Uldhåret Ranunkel (I)	!	!	!	!	xx	-	-	-
<i>R. repens</i> Lav Ranunkel (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>R. sceleratus</i> Tigger-Ranunkel (I)	!	!	-	!	!	!	!	-
<i>Trollius europaeus</i> Engblomme (I)	-	-	-	-	-	-	-	!
RESEDACEAE (RESEDAFAMILIEN)								
<i>Reseda luteola</i> Farve-Reseda (A)	-	xx	xx	-	-	-	-	-
RHAMNACEAE (VRIETORNFAMILIEN)								
<i>Frangula alnus</i> Tørst (I)	-	xxx	-	-	-	!	!	-
<i>Rhamnus cathartica</i> Vrietorn (I)	-	xxx	-	-	-	-	-	-
ROSACEAE (ROSENFAMILIEN)								
<i>Agrimonia eupatoria</i> Alm. Agermåne (I)	-	-	-	!	!	!	!	-

TAXONLISTE

	HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
<i>A. procera</i>								
Vellugtende Agermåne (I)	-	-	-	-	-	!	-	-
<i>Alchemilla</i> sect. <i>Alchemilla</i>								
Alm. Løvefod (I)	!	-	xx	-	!	!	!	!
<i>A. filicaulis</i> var. <i>vestita</i> , Håret L. (I)	xx					xx	-	-
<i>A. glabra</i> , Glat Løvefod (I)	-	-	-	-	!	-	!	-
<i>A. monticola</i> , Grå Løvefod (I)	x					x	-	-
<i>A. xanthochlora</i> , Gulgrøn Løvefod (I)	!	-	xx	-	-	!	!	!
<i>Aruncus dioicus</i>								
Fjербusk (A)	!	!	-	-	-	-	-	-
<i>Cotoneaster divaricatus</i>								
Vifte-Dværgmispel (A)	!	-	-	-	-	-	-	-
<i>C. horizontalis</i>								
Lodret og Vandret (A)	-	!	-	-	-	-	-	-
<i>Crataegus laevigata</i>								
Alm. Hvidtjørn (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>C. monogyna</i>								
Engriflet Hvidtjørn (I)	!	!	!	!	!	!	!	-
<i>Filipendula ulmaria</i>								
Alm. Mjødurt (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>Fragaria moschata</i>								
Spansk Jordbær (A)	-	-	-	-	!	-	-	-
<i>F. vesca</i>								
Skov-Jordbær (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>Geum rivale</i>								
Eng-Nellikerod (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>G. rivale</i> x <i>urbanum</i>								
Eng- x Feber-Nellikerod (I)	-	-	-	-	!	-	-	!
<i>G. urbanum</i>								
Feber-Nellikerod (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>Malus x domestica</i>								
Sød Æble (A)	!	-	!	!	-	!	!	!
<i>M. sylvestris</i>								
Skov-Æble (I)	-	!	-	xx	-	!	!	!
<i>Potentilla anserina</i>								
Gåse-Potentil (I)	!	!	!	!	!	!	!	-
<i>P. argentea</i> s.lat.								
Sølv-Potentil (I)	-	-	-	-	-	!	!	-
<i>P. erecta</i>								
Tormentil (I)	-	-	-	-	-	-	-	!
<i>P. reptans</i>								
Krybende Potentil (I)	-	-	!	!	!	!	!	-
<i>Prunus avium</i>								
Fugle-Kirsebær (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>P. cerasifera</i>								
Mirabel (A)	-	!	!	!	-	!	!	-
<i>P. cerasus</i>								
Sur Kirsebær (N)	-	!	!	-	!	-	!	-
<i>P. domestica</i> ssp. <i>domestica</i>								
Blomme (A*)	-	-	!	-	-	-	!	-
<i>P. mahaleb</i>								
Weichsel (A)	-	-	-	-	-	!	-	-
<i>P. padus</i>								
Alm. Hæg (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>P. serotina</i>								
Glansbladet Hæg (A)	-	-	-	!	-	-	!	-

TAXONLISTE

	HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
<i>P. spinosa</i>								
Slåen (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>Pyrus communis</i>								
Pære (A)	-	!	-	-	-	!	!	-
<i>Rosa canina</i> ssp. <i>canina</i>								
Glat Hunde-Rose (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>R. canina</i> ssp. <i>dumetorum</i>								
Håret Hunde-Rose (I)	!	-	-	-	-	!	!	-
<i>R. dumalis</i> ssp. <i>coriifolia</i>								
Håret Blågrøn Rose (I)	!	-	-	!	-	!	!	-
<i>R. dumalis</i> ssp. <i>dumalis</i>								
Glat Blågrøn Rose (I)	-	-	!	!	-	!	-	-
<i>R. majalis</i>								
Maj-Rose (A)	-	-	-	!	-	-	-	-
<i>R. multiflora</i>								
Mangeblomstret Rose (A)	-	-	-	-	!	!	-	-
<i>R. rubiginosa</i>								
Alm. Æble-Rose (N)	-	-	-	-	!	!	!	-
<i>R. rugosa</i>								
Rynket Rose (N)	-	!	!	!	!	!	!	-
<i>Rubus caesius</i>								
Korbær (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>R. caesius</i> x sect. <i>Corylifolii</i>								
Korbær x Hassel-Brombær (I)	-	-	-	-	!	-	-	-
<i>R. caesius</i> x <i>wahlbergii</i> (I)	xx	-----				xx	-	-
<i>R. sect. Corylifolii</i>								
Hassel-Brombær (I)	!	-	-	!	-	!	!	-
<i>R. fasciculatus</i> (I)	-	-	-	!	-	-	-	-
<i>R. gothicus</i> (I)	-	-	-	!	-	-	!	-
<i>R. hembroensis</i> (I)	!	-	-	!	-	-	!	-
<i>R. maximiformis</i> (I)	-	-	-	!	-	-	-	-
<i>R. norvegicus</i> (I)	xx	-----				xx	-	-
<i>R. wahlbergii</i> (I)	-	-	-	!	-	!	!	-
<i>R. wessbergii</i> (I)	-	-	-	!	-	-	-	-
<i>R. idaeus</i>								
Hindbær (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>R. odoratus</i>								
Rosenbrombær (A)	xx	-----				xx	-	-
<i>R. sect. Rubus</i>								
Brombær (I/A)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>R. armeniacus</i> (A)	-	-	-	-	!	-	-	-
<i>R. egregius</i> (I)	-	-	-	-	-	!	!	!
<i>R. insularis</i> (I)	-	-	-	-	-	!	-	-
<i>R. laciniatus</i> (A)	-	-	-	-	-	!	-	-
<i>R. pallidus</i> (I)	-	xxx	-	-	(!)	-	-	-
<i>R. pedemontanus</i> (I)	-	-	-	-	-	!	-	-
<i>R. plicatus</i> (I)	-	-	-	-	-	-	xxx	-
<i>R. polyanthemus</i> (I)	-	-	-	!	-	-	-	-
<i>R. radula</i> (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>R. sciocharis</i> (I)	-	-	-	-	!	-	-	-
<i>R. vestitus</i> (I)	-	-	-	-	-	-	-	!
<i>R. saxatilis</i>								
Fruebær (I)	-	-	-	-	!	!	-	-
<i>R. spectabilis</i>								
Laksebær (N)	!	-	-	-	-	-	-	-

TAXONLISTE	HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
<i>Sorbus aria</i>								
Aksel-Røn (A)	-	-	!	-	-	-	-	-
<i>S. aucuparia</i>								
Alm. Røn (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>S. intermedia</i>								
Selje-Røn (N)	!	-	!	!	xxx	!	!	-
<i>Spiraea x billardii</i>								
Klase-Spiræa (A)	!	-	-	!	-	-	-	-
<i>S. x vanhouttei</i>								
Buket-Spiræa (A)	-	-	!	-	-	-	-	-
RUBIACEAE								
(KRAPFAMILIEN)								
<i>Galium aparine</i>								
Burre-Snerre (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>G. mollugo</i> var. <i>elatum</i>								
Bredbladet Snerre (A)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>G. mollugo</i> var. <i>mollugo</i>								
Hvid Snerre (I)	-	-	-	-	!	!	!	!
<i>G. mollugo</i> x <i>verum</i>								
Hvid x Gul Snerre (I)	-	-	-	-	-	!	-	-
<i>G. odoratum</i>								
Skovmærke (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>G. palustre</i> ssp. <i>elongatum</i>								
Vand-Snerre (I)	!	-	-	-	-	!	-	-
<i>G. palustre</i> ssp. <i>palustre</i>								
Kær-Snerre (I)	-	-	-	-	-	!	!	!
<i>G. saxatile</i>								
Lyng-Snerre (I)	-	-	-	-	!	-	-	-
<i>G. sternerii</i>								
Liden Snerre (I)	-	-	xx	-	xxx	-	-	-
<i>G. verum</i> ssp. <i>verum</i>								
Gul Snerre (I)	-	-	-	-	!	!	-	-
SALICACEAE								
(PILEFAMILIEN)								
<i>Populus x berolinensis</i>								
Berliner-Poppel (A*)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>P. x canadensis</i>								
Landevejs-Poppel (A*)	-	!	!	!	-	-	!	-
<i>P. x canescens</i>								
Grå Poppel (A*)	!	-	!	!	!	-	!	-
<i>P. x jackii</i>								
Ontarisk Poppel (A*)	!	-	-	-	-	-	!	-
<i>P. nigra</i>								
Pyramide-Poppel (A*)	-	-	-	!	-	-	-	-
<i>P. tremula</i>								
Bævreasp (I)	-	!	!	!	!	!	!	-
<i>Salix aurita</i>								
Øret Pil (I)	-	-	-	-	-	!	-	-
<i>S. caprea</i>								
Selje-Pil (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>S. x chrysocoma</i>								
Hængepil (A)	!	-	!	!	-	-	-	-
<i>S. cinerea</i>								
Grå Pil (I)	!	!	!	!	!	!	!	!

TAXONLISTE	HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
<i>S. pentandra</i> Femhannet Pil (I)	-	-	-	-	-	-	-	!
<i>S. x rubens</i> Grøn Pil (A)	-	-	!	!	!	-	-	-
<i>S. x smithiana</i> Lancet-Pil (A)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>S. viminalis</i> Bånd-Pil (A*)	-	-	-	!	-	!	!	-
SAXIFRAGACEAE (STENBRÆKFAMILIEN)								
<i>Chrysosplenium alternifolium</i> Alm. Milturt (I)	!	!	-	!	-	!	!	-
<i>C. oppositifolium</i> Småbladet Milturt (I)	-	!	!	!	!	!	!	-
<i>Saxifraga granulata</i> Kornet Stenbræk (I)	-	-	-	-	-	-	!	-
<i>Tellima grandiflora</i> Biskopshat (A)	xx	-	-	-	-	-	-	-
SCROPHULARIACEAE (MASKEBLOMSTFAMILIEN)								
<i>Euphrasia stricta</i> var. <i>brevipila</i> Kirtel-Øjentrøst (I)	-	-	-	-	-	!	-	-
<i>Lathraea squamaria</i> Skælrod (I)	!	-	!	-	xxx	-	-	-
<i>Linaria vulgaris</i> Alm. Torskemund (I)	-	-	-	-	!	!	!	-
<i>Pedicularis palustris</i> ssp. <i>palustris</i> Eng-Troldurt (I)	x	—————	—————	—————	x	xx	——xx	-
<i>Rhinanthus minor</i> ssp. <i>elator</i> Sommer-Skjaller (I)	-	-	-	-	!	-	-	-
<i>Scrophularia nodosa</i> Knoldet Brunrod (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>Verbascum nigrum</i> Mørk Kongelys (I)	-	-	-	!	-	!	!	-
<i>V. thapsus</i> Filtbladet Kongelys (I)	-	-	-	-	!	-	-	-
<i>Veronica arvensis</i> Mark-Ærenpris (I)	-	-	-	-	-	!	!	-
<i>V. beccabunga</i> Tykbladet Ærenpris (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>V. catenata</i> Vand-Ærenpris (I)	!	-	-	-	-	-	-	-
<i>V. chamaedrys</i> Tveskægget Ærenpris (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>V. filiformis</i> Tråd-Ærenpris (N)	!	!	!	!	!	-	-	-
<i>V. hederifolia</i> ssp. <i>hederifolia</i> Vedbend-Ærenpris (I)	!	!	!	!	-	!	!	!
<i>V. hederifolia</i> ssp. <i>lucorum</i> Krat-Ærenpris (I)	xxx	—————	—————	—————	xxx	-	-	-
<i>V. montana</i> Bjerg-Ærenpris (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>V. officinalis</i> Læge-Ærenpris (I)	!	!	!	!	!	!	!	!

TAXONLISTE

V. persica var. persica									
Storkronet Ærenpris (N)	-	!	-	-	!	!	!	-	
V. serpyllifolia									
Glat Ærenpris (I)	!	!	!	!	!	!	!	-	
SOLANACEAE									
(NATSKYGGEFAMILIEN)									
Lycium barbarum									
Alm. Bukketorn (N)	-	-	!	-	!	!	-	-	
Solanum dulcamara var. dulcamara									
Bittersød Natskygge (I)	!	!	-	!	!	!	!	!	
S. nigrum ssp. nigrum									
Sort Natskygge (A)	!	-	-	-	-	-	-	-	
S. tuberosum									
Kartoffel (A)	-	!	-	-	-	-	-	-	
SPARGANIACEAE									
(PINDSVINEKNOPFAMILIEN)									
Sparganium emersum									
Enkelt Pindsvineknop (I)	-	-	-	-	-	!	-	-	
S. erectum ssp. erectum									
Grenet Pindsvineknop (I)	xx	—————				xx	-	!	-
S. erectum ssp. neglectum									
Ten-Pindsvineknop (I)	!	!	-	-	-	!	!	-	
S. natans									
Spæd Pindsvineknop (I)	-	-	-	-	xx	—————		xx	-
TAXACEAE									
(TAKSFAMILIEN)									
Taxus baccata									
Taks (A)	!	!	-	-	-	-	!	-	
TAXODIACEAE									
(SUMPCYPRESFAMILIEN)									
Cryptomeria japonica									
Japansk Kryptomerie (A*)	-	-	-	!	-	-	-	-	
THELYPTERIDACEAE									
(DUNBREGNEFAMILIEN)									
Phegopteris connectilis									
Skov-Dunbregne (I)	xx	—————				xx	-	-	!
Thelypteris palustris									
Kær-Dunbregne (I)	-	-	-	-	-	!	!	-	
TILIACEAE									
(LINDEFAMILIEN)									
Tilia cordata									
Småbladet Lind (I)	!	!	-	!	!	-	!	-	
T. x vulgaris									
Park-Lind (A*)	!	!	!	-	-	-	!	-	
T. platyphyllos									
Storbladet Lind (N)	!	!	!	!	!	-	-	-	

TAXONLISTE	HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
TYPHACEAE (DUNHAMMERFAMILIEN)								
<i>Typha angustifolia</i> Smalbladet Dunhammer (I)	-	-	!	-	-	xx	—————	xx
<i>T. latifolia</i> Bredbladet Dunhammer (I)	!	-	!	!	-	!	!	-
ULMACEAE (ELMEFAMILIEN)								
<i>Ulmus glabra</i> Skov-Elm (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>U. x hollandica</i> Hollandsk Elm (A*)	-	-	-	!	-	-	-	-
URTICACEAE (NÆLDEFAMILIEN)								
<i>Urtica dioica</i> var. <i>dioica</i> Stor Nælde (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>U. urens</i> Liden Nælde (N)	-	-	xx	-	-	-	-	-
VALERIANACEAE (BALDRIANFAMILIEN)								
<i>Valeriana officinalis</i> Læge-Baldrian (I)	-	-	-	-	!	xx	—————	xx
<i>V. sambucifolia</i> ssp. <i>procurrens</i> Krybende Baldrian (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>Valerianella dentata</i> Tandbægret Vårsalat (A)	-	-	-	-	-	xx	-	-
<i>V. locusta</i> Tandfri Vårsalat (I)	-	-	-	xx	!	!	-	-
VERBENACEAE (JERNURTFAMILIEN)								
<i>Verbena officinalis</i> Jernurt (A)	xx	—————	—————	—————	xx	-	-	-
VIOLACEAE (VIOLFAMILIEN)								
<i>Viola arvensis</i> Ager-Stedmoderblomst (N)	-	!	!	-	!	!	!	-
<i>V. canina</i> Hunde-Viol (I)	-	-	-	-	!	-	-	-
<i>V. hirta</i> Håret Viol (I)	-	-	-	!	!	-	-	-
<i>V. mirabilis</i> Forskelligblomstret Viol (I)	-	-	-	-	-	!	-	-
<i>V. odorata</i> Marts-Viol (N)	!	!	-	-	!	!	!	-
<i>V. palustris</i> Eng-Viol (I)	x	—————	—————	—————	x	!	!	-
<i>V. reichenbachiana</i> Skov-Viol (I)	!	!	!	!	!	!	!	!
<i>V. reichenbachiana</i> x <i>riviniana</i> Skov- x Krat-Viol (I)	-	-	-	-	-	x	—————	x
<i>V. riviniana</i> Krat-Viol (I)	!	!	!	!	!	!	!	!

TAXONLISTE

WOODSIACEAE

(FJERBREGNEFAMILIEN)

Athyrium filix-femina

Alm. Fjerbregne (I)

Cystopteris fragilis

Bægerbregne (I)

Gymnocarpium dryopteris

Tredelt Egebregne (I)

Matteuccia struthiopteris

Strudsvinge (A)

HA	KI	HE	TH	SK	ST	EN	MO
!	!	!	!	!	!	!	!
x	—————				x	-	-
-	-	-	-	!	!	-	-
-	!	-	!	-	-	-	!

ØBF's bestyrelse:

Formand:

Søren Højager, Mejløvænget 4, 8381 Mundelstrup. Tlf. 86 24 25 21

Næstformand:

Per Henriksen, Bøgeskovvej 10, Herskind, 8464 Galten. Tlf. 86 95 45 05

Kasserer:

Christian Lange, Europaplads 8, 1.tv., 8000 Århus C. Tlf. 86 19 07 24

Sekretær:

Bent V. Petersen, Ryesgade 52, Gl. Ry, 8680 Ry. Tlf. 86 89 88 90

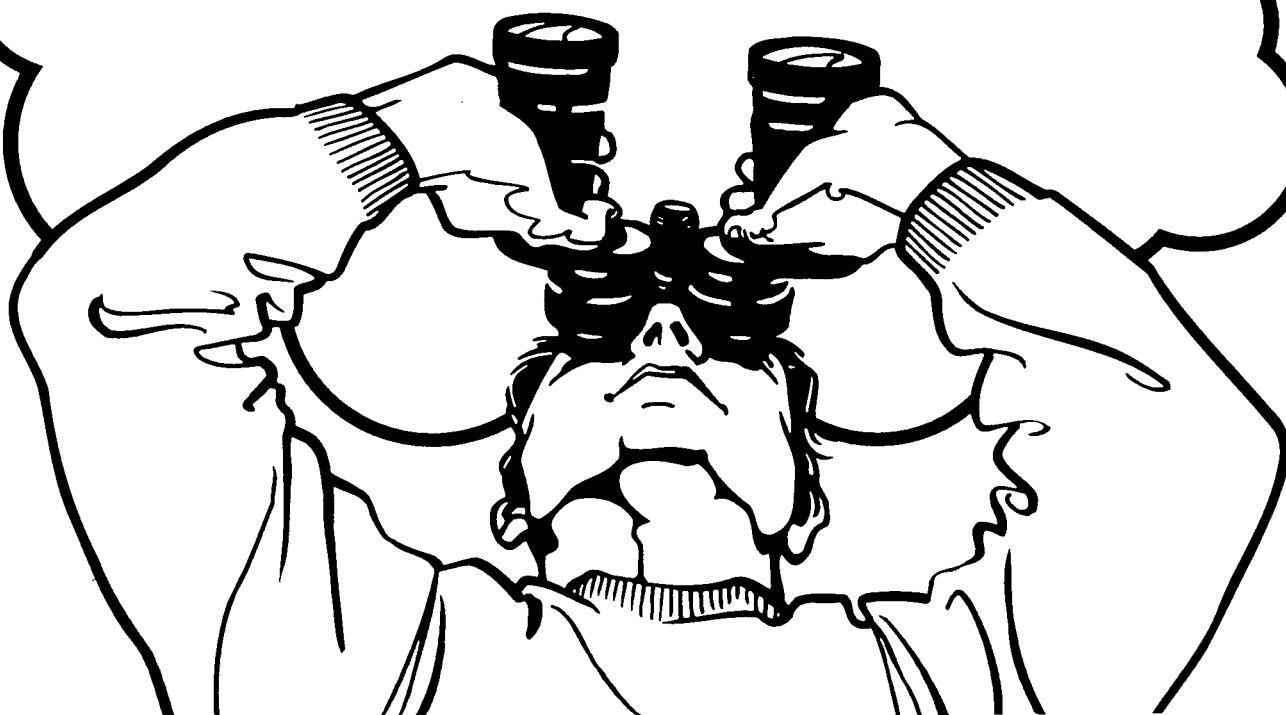
Møde- og ekskursionsudvalg:

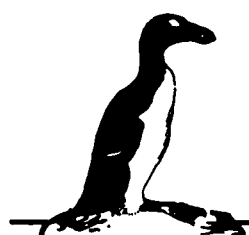
Lars Skipper, Kystvejen 7B 3., 8000 Århus C. Tlf. 86 18 18 62

Tove Yde, Horsensvej 127, Tebstrup, 8660 Skanderborg. Tlf. 86 53 88 86

Redaktør (ansv.):

Jørgen T. Laursen, Engdalsvej 81B, 8220 Brabrand. Tlf. 86 26 12 96

ØSTJYSK BIOLOGISK FORENING

Postboks 169 - 8100 Århus C